

**FOREKOMST AV POLICYKOORDINERING MED
INNOVASJONSPOLITISK BEGRUNNELSE I TRE EUROPEISKE LAND**

*Analyse av budsjettdokumenter i Storbritannia, Danmark og
Sverige i perioden 2001-2005*

Eivind Lorentzen

Hovedoppgave ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Institutt for
statsvitenskap

UNIVERSITETET I OSLO

30. april 2007

Forord

Denne hovedoppgaven har utgangspunkt i problemstillinger jeg har fundert på i mitt arbeid i Avdeling for forskning og innovasjonspolitik i Næring- og handelsdepartementet: Hvordan konstitueres innovasjonspolitikken i land som vi kan sammenlikne oss med? I hvilken grad gjenfinnes policydokumenter om innovasjonspolitik i de ordinære budsjettprosessene i disse landene? Finner det virkelig sted koordinering av forskjellige politikkområder med innovasjonspolitisk begrunnelse? Hovedoppgaven er et forsøk på å nærme meg disse og beslektede spørsmål.

Det er kutyme å takke veilederne i forordet, så også her: Tidlig og midtveis i prosessen bisto Tore Hansen og Åge Mariussen med avgjørende kritiske spørsmål, forslag til innstramning og et vell av nyttige tips og ledetråder. Det er også kutyme å frita veilederne for all skyld for sluttresultatet. Det er sjelden mer berettiget enn i dette tilfellet.

Innhold

FORORD	3
INNHold	4
1. SAMMENDRAG	6
2. PROBLEMSTILLING OG HOVEDTREKK I UNDERSØKELSESDSIGN.....	10
2.1 BAKGRUNN: ØKT OPPMERKSOMHET OM INNOVASJONSPOLITIKK.....	10
2.2 PROBLEMSTILLING OG DESIGN.....	10
3. METODE	14
3.1 INNLEDNING	14
3.2 NÆRMERE OM ANALYSEMODELLEN.....	15
3.3 KOMPARATIV METODIKK.....	19
3.4 UTVALG AV LAND	20
3.5 INFORMASJONSTILFANG OG TEKSTANALYSE	21
3.6 TEORITESTING	28
4. INNOVASJONSTEORI OG IMPLEMENTERINGSTEORI	29
4.1 INNOVASJON SOM STUDIEFELT	29
4.2 NÆRMERE OM SYSTEMTEORI OG INNOVASJONSPOLITIKK	36
4.3 IMPLEMENTERINGSTEORI	38
4.4 OPPSUMMERING, PROBLEMATISERING OG IMPLIKASJONER AV TEORI FOR GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSE	40
5. LANDSTUDIER.....	44
5.1 STORBRIANNIA	44
5.2 DANMARK.....	64

5.3	SVERIGE.....	80
6.	OPPSUMMERING OG PROBLEMATISERING AV FUNN.....	99
6.1	DEN INNOVASJONSPOLITISKE DISKURSEN	99
6.2	FOREKOMST AV TVERRSEKTORIELL KOORDINERING OG MULIG IMPLEMENTERING AV INNOVASJONSPOLITIKK.....	103
6.3	ANDRE MULIGE FUNN.....	109
6.4	NOEN METODISKE BETRAKTNINGER	111
	KILDELISTE.....	113
	VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER SØKEORD.....	120
	VEDLEGG 2: OVERSIKTSTABELLER OVER FOREKOMSTER AV SØKEUTTRYKK ..	126
	TABELL 1. FOREKOMST AV SØKEUTTRYKK I BRITISKE BUDSJETTDOKUMENTER 2001-2005	126
	TABELL 2. FOREKOMST AV SØKEUTTRYKK I DANSKE BUDSJETTDOKUMENTER 2001-2005.....	131
	TABELL 3 FOREKOMST AV SØKEUTTRYKK I SVENSKES BUDSJETTDOKUMENTER 2001-2005	134
	VEDLEGG 3: INTERVJUGUIDE OG REFERATER FRA SUPPLERENDE INTERVJUER	142
	SPESIFIKKE FELLESPØRSMÅL	142
	ÅPNE FELLESPØRSMÅL	143
	LANDSSPESIFIKKE SPØRSMÅL.....	143
	INTERVJU MED PAUL CUNNINGHAM.....	144
	INTERVJU MED KAARE AAGAARD	146
	INTERVJU MED PATRIK SANDGREN.....	148

1. Sammendrag

Flere europeiske land har i de senere år lagt vekt på å øke innovasjonsevnen i økonomien. Økt innovasjonsevne anses å være et ledd i å styrke landets konkurransevne og verdiskapingen i møtet med utfordringene som blant annet følger av økt globalisering. Mange land har utviklet planer for hvordan ulike politikkområder kan ses i sammenheng for å bedre innovasjonsevnen eller gir uttrykk for en slik ambisjon om *tverrsektoriell koordinering* med innovasjonspolitisk begrunnelse på annen måte.

I denne hovedoppgaven forsøker jeg å besvare spørsmålet: Forekommer virkelig tverrsektoriell koordinering av innovasjonssystemer, dvs. er det slik at en eventuell forekomst av en ambisjon om koordinering, gjenfinnes i begrunnelser for politikktutforming på bl.a. relevante politikkområder som utdanning, forskning, arbeidsmarked og regionalpolitikk?

For å utdype og besvare spørsmålet har jeg først gjennomført en innledende teorigjennomgang som ser på den teoretiske bakgrunnen for nyere tenkning om innovasjon med vekt på forholdet mellom teoriutvikling og policyformulering på dette området.

Deretter gjennomfører jeg en komparativ studie i tre europeiske land – Storbritannia, Danmark og Sverige – i form av en todelt tekstanalyse for å bestemme forekomsten av innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser i budsjettdokumentene over en femårsperiode (2001-2005). Blant søkebegrepene er innovasjonspolitiske dokumenter fra de samme landene fra politikkområder som i relevant teori assosieres med innovasjonspolitikk. Utvalget av policydokumenter og andre søkeord har vært gjenstand for en kvalitetsikringsprosedyre ved at de er forelagt forfatterne av *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports* (EU-kommisjonen, 2005) for de respektive landene. Den første delen av tekstanalysen bestemmer den kvantitative forekomsten av visse søkeord.

Den andre delen består av en systematisk gjennomgang av samtlige tekstelementer der begreper direkte knyttet til innovasjon forekommer, med sikte på å identifisere gjentakende beskrivelse av sammenhenger, såkalte fortellinger eller narrativer som preger den innovasjonspolitiske diskursen i det aktuelle landet. Det kan og vil være en rekke andre fortellinger i materialet, men identifikasjonsobjektet er de fortellingene som eksplisitt eller implisitt reflekterer innovasjonspolitisk tenkning.

Videre tester jeg en teori knyttet til implementering. En eventuell gjennomføring av en foregitt ambisjon om tverrsektoriell koordinering er å anse som en form for horisontal implementering, dvs. en implementeringsform der de tradisjonelle top-down- og bottom-up-perspektivene bare i begrenset grad gjør seg gjeldende. Nyere implementeringsteori har pekt på at policyimplementering bare i begrenset grad kan ses isolert fra policyformulering, og er bl.a. opptatt av interpretative dimensjoner ved formulering/implementering. Yanow (1996) har formulert en forventning om at en implementeringsprosess fører til at de aktuelle begrepens betydningsområde utvides slik at eventuelle motsetninger mellom forskjellige politikkområder og aktører innenfor disse utjevnes. For å teste denne teorien operasjonaliserer jeg den bl.a. ved en forventning om at innovasjonspolitik og tilhørende begreper vil omfatte flere sektorer ved periodens slutt enn ved begynnelsen av den. En slik operasjonalisering kan bidra til å belyse problemstillingen ytterligere. Jeg tar forbehold om at teoritestingen ikke er primærhensikten med oppgaven og at funnene må betraktes som indikative.

Hovedfunnene i oppgaven er som følger:

- I alle de tre landene finner det sted en økning i forekomsten av begreper knyttet til innovasjonspolitik i løpet av perioden. Økningen er markant og på over 70 %.
- Det forekommer ambisjoner om tverrsektoriell koordinering med innovasjonspolitisk begrunnelse i varierende grad i alle de tre landene, og tydeligst i Storbritannia. Forekomst av en ambisjon om tverrsektoriell

koordinering synes å ha noe påvirkning på konkrete politikkbeslutninger. I Storbritannia og i Danmark synes koordineringen å ha forankring på sentralt hold, mens den i Sverige virker mest forankret i sektordepartementene med ansvar for henholdsvis forsknings- og næringspolitikken (disse spiller en viktig rolle i alle tre landene).

- Narrativene som er knyttet til innovasjonspolitik i budsjettokumentene er beslektede, men ikke sammenfallende i de tre landene og kan inndeles i følgende hovedtyper:
- en fortelling som plasserer landet i en global kontekst. Denne fortellingen betegner jeg *den globale fortellingen*. De felles elementene i denne fortellingen er at verden forandrer seg raskt, at den globale konkurransen blir sterkere, at den teknologiske utviklingen går raskere og at disse faktorene igjen stiller større krav til landene. I Storbritannia handler den globale fortellingen om å *ta igjen* mer produktive land. I Sverige handler denne fortellingen om fortsatt å ligge fremst og å holde tritt med utviklingen. Denne fortellingen forekommer ikke i de danske budsjettokumentene i perioden.
- en fortelling om *samspill*. Denne fortellingen går ut på at samspillet mellom de ulike aktørene i innovasjonssystemet er av stor betydning og at politikktutforming og budsjett-tiltak skal styrke eller oppmuntre et slikt samspill. Denne fortellingen finnes i alle de tre landene.
- en fortelling om å gjøre enkeltaktører *i stand til å fylle sin rolle i innovasjonssystemet*. Denne fortellingen forekommer i Danmark og Sverige, men i liten grad i Storbritannia.
- Betydningen av begrepet innovasjonspolitik synes å bli utvidet gjennom perioden ved at antall områder der innovasjonspolitiske begrunnelser forekommer, utvides fra primært å omfatte forsknings- og næringspolitikk til også å omfatte nye områder. Selv om kommersialisering av forskning fremstår som høyt prioritert i materialet i alle de tre landene, blir bl.a. regionalpolitikk,

---

utdanningspolitikk og miljøpolitikk etter hvert omtalt med innovasjonspolitiske begrunnelser. Med de nødvendige metodiske forbehold, synes dette å støtte Yanows teori om endring i begrepsbruk som ledd i implementering.

- Selv om tiltak og begrunnelser har fellestrekk i alle de tre landene, gir materialet lite støtte for en kausalsammenheng med vekt på forbildeimport. Det synes snarere som om en beslektet tenkemåte gjør seg gjeldende med utgangspunkt i nasjonale behov. I eventuelt senere arbeid bør dette kontrolleres mot studier av implementeringen av EUs innovasjonspolitikk.
- De siste hovedfunnene er metodiske: gjennomføringen av studiet viser at for å gjøre funnene på nasjonalt nivå mer robuste bør bl.a. utvalget søkeord kvalitetsikres gjennom ytterligere forundersøkelser enn det som ble gjennomført i dette designet. Sist, men ikke minst bør både utvalget av søkeord og dokumenter i større grad kontrolleres mot dokumenttradisjon. Den viktigste metodiske implikasjonen av oppgaven er imidlertid at det gir mening å gjennomføre komparative tekstbaserte studier vedrørende utbredelsen av innovasjonspolitikk og at et forskningsprosjekt trolig vil kunne resultere i robuste resultater og nye innsikter.

2. Problemstilling og hovedtrekk i undersøkelsesdesign

2.1 Bakgrunn: Økt oppmerksomhet om innovasjonspolitik

Flere europeiske land har i de senere år lagt vekt på å øke innovasjonstakten i økonomien. Bedret innovasjonsevne ses som en egnet måte å styrke landets konkurransevne for derved å øke verdiskapingen i møtet med utfordringene som følger av økt globalisering kombinert med en aldrende befolkning (se f.eks. van der Horst, Lejour og Straathof, 2006).

I flere land finnes synspunktet at en effektiv innovasjonspolitik ikke bare omfatter næringspolitikken, men derimot at god uttelling på indikatorer for innovasjonsevne avhenger av at de ulike politikkområdene som påvirker innovasjon ses i et helhetlig perspektiv, dvs. at innovasjonspolitikken anses som overordnet og tverrgående, og ikke kan låses inn i sektorprogrammer (Edquist, 2005). En slik forståelse leder til et oppfattet behov for koordinering, og flere europeiske land synes å henvise til viktigheten av tverrsektoriell koordinering spesifikt rettet mot å bedre innovasjonsevnen (se f. eks. Larosse m. fl. (2004) og Remøe (2004), begge bidrag til OECD-prosjektet MONIT (2005)).

2.2 Problemstilling og design

Men hva ligger egentlig i tverrsektoriell koordinering av innovasjonssystemer og når kan vi fastslå at slik koordinering finner sted? Er det for eksempel når det foreligger et politisk dokument som setter innovasjon på dagsorden, eller er det når vi med rimelig grunn kan anta at et gitt tiltak ikke ville ha blitt formulert dersom det ikke var formulert en sentral innovasjonspolitik?

Formålet med denne hovedoppgaven er å bidra til å belyse i hvilken grad slik tverrsektoriell koordinering forekommer i tre utvalgte land. Premisset er at hvis slik tverrsektoriell koordinering for å fremme innovasjonsevnen forekommer, så vil dette komme til uttrykk i de begrunnelsene som gis for politikkutforming på relevante politikkområder. Det vil si at en gjennomgang av sentrale budsjett-tekster for å avdekke det som kan kalles innovasjonspolitisk diskurs (se kap 3.5.2), vil være en sentral del av oppgaven.

En sekundær problemstilling er å avdekke den reelle effekten av denne tverrsektorielle koordineringen på den konkrete politikkutforming gitt at den foreligger. En måte å analysere dette på er å undersøke i hvilken grad argumentasjonen er knyttet til konkrete budsjetttiltak og ved forsøksvis å kontrollere for enkelte mulige alternativforklaringer. Dette er en kompleks problemstilling og målsetningen er her primært å peke på tendenser.

For ytterligere å belyse temaet tester jeg videre en teori knyttet til implementering. Gjennomføring av en foregitt ambisjon om tverrsektoriell koordinering er å anse som en form for horisontal implementering, dvs. en implementeringsform der de tradisjonelle top-down og bottom-up bare i begrenset grad gjør seg gjeldende. Nyere implementeringsteori har pekt på at policyimplementering i begrenset grad kan ses isolert fra policyformulering, og er bl.a. opptatt av interpretative dimensjoner ved formulering/implementering. Yanow (1996) har formulert en forventning om at en implementeringsprosess fører til at de aktuelle begrepenes betydningsområde utvides slik at eventuelle motsetninger mellom forskjellige politikkområder og aktører innenfor disse utjevnes. For å teste denne teorien operasjonaliserer jeg den ved en forventning om at innovasjonspolitikk og tilhørende begreper vil omfatte flere sektorer ved periodens slutt enn ved begynnelsen av den. En slik operasjonalisering kan bidra til å belyse problemstillingen. Jeg tar forbehold om at teoritestingen ikke er primærhensikten med oppgaven og at eventuelle funn hovedsakelig vil være indikative. I tillegg til den begrensede generelle utsagnskraften som følger av en komparativ analyse med et begrenset antall case, vil ikke den type analyse som jeg

har lagt opp til fungere som en rigorøs teoritestning i seg selv. Funnene fra tekstanalysen kan imidlertid benyttes til å indikere hvorvidt teorien er styrket eller svekket og testingen av teorien vil kunne supplere de øvrige elementene i den empiriske studien. De metodiske forutsetningene for teoritestning er beskrevet i kap. 3.6 og relevant implementeringsteori i kap. 4.4.

Problemstillingene vil bli belyst ved at det utledes hypoteser. Disse prøves så ut i form av en komparativ studie som innbefatter Storbritannia, Danmark og Sverige. Som vanlig ved anvendelse av komparativ metode, tilsier det lave antallet case at det ikke er en ambisjon å gi endelige svar på problemstillingene som er reist, men å fremme teoridannelse for videre arbeid. Oppgaven har derfor en sonderende karakter der metodisk læring er et fremtredende element. Et prosjektmål er å indikere hvilke funn som er robuste og hvilke som i beste fall kan være et argument for videre studier.

Det viktigste metodiske grepet er som angitt å gjennomføre en tekstanalyse av sentrale budsjettdokumenter over en femårsperiode (2001-2005). En slik tidsavgrensing kan gi en pekepinn om utviklingen i bruk av en innovasjonspolitisk argumentasjon. I utgangspunktet studeres samtlige politikkområder, med en særlig oppmerksomhet knyttet til sektorene arbeidsmarkedspolitikk, utdanningspolitikk, regionalpolitikk, næringsfremme og forskningspolitikk. Utvalget begrunnes nærmere i kapittel 3 og 4, men den viktigste årsaken er at disse sektorene står sentralt i innovasjonslitteraturen og at det derfor kan være et premiss at hvis en tverrsektoriell innovasjonspolitikk skulle settes ut i praksis, ville den trolig i hvert fall komme til uttrykk innen disse områdene.

Tekstanalysen er tenkt todelt. Først gjennomfører jeg en tradisjonell tekstanalyse med vekt på emneord. Disse emneordene er ment å være ord som ofte er forbundet med innovasjonspolitiske termer. Jeg vil også forsøke å bestemme konteksten den eventuelle innovasjonspolitiske diskursen opptrer i der dette er mulig: Er det i overordnede dokumenter, eller er i de mer sektorvise budsjettdokumentene, og i så

---

fall hvilke? Deretter vil jeg benytte de eventuelle funnene til å identifisere innovasjonspolitiske argumenttrekker eller ”fortellinger”.

Jeg vil forsøke å forklare funn gjennom alternative hypoteser, dvs. at andre uavhengige variable enn den tverrsektorielle koordineringen har ført til de eventuelle endringene i politikkutforming. Disse alternative hypotesene er blant annet utledet ved en gjennomgang av relevant teori i kapittel 4 og omfatter forbildeimport, stiavhengighet, sentrale aktørers evne til å sette agenda inne det aktuelle sektoren, makroøkonomiske utviklingstrekk og begrunnelse av tiltak med risikospredning og suboptimal tilpasning. Gitt at budsjettmaterialet i hvert enkelt land varierer i innretning, vil det variere hvilke alternativhypoteser som lar seg teste. Alternativhypotesen vil kunne supplere analysen.

3. Metode

3.1 Innledning

Jeg har forsøkt å strukturere metodekapittelet på en logisk måte, uten å pretendere en absolutt rekkefølge av elementene. Den praktiske innretningen er sekvensiell, men bygger på erkjennelsen at utviklingen av metodikken er en prosess der ideell metode og praktisk gjennomførbarhet avveies mot hverandre. En av de viktigste utfordringene i hovedoppgaven er nettopp å identifisere den beste metoden som er mulig å gjennomføre.

Ytterpunktene i valg av oppgavedesign er *intensive* opplegg og *ekstensive* opplegg (Halvorsen, 1987). Intensive opplegg vil si dybdestudier av en enhet, dvs. casestudier. Fordelen med en slik tilnærming er at det gir detaljkunnskap om enheten. Ekstensive opplegg er på sin side breddestudier av flere enheter med bedre muligheter for å generalisere til beslektede enheter. På den annen side gir en slik tilnærming dårligere detaljkunnskap om relevante egenskaper og sammenhenger hos enhetene.

Hovedproblemstillingen i denne hovedoppgaven er som nevnt å belyse i hvilken grad tverrsektoriell koordinering av innovasjonspolitikken forekommer i en gruppe utvalgte land. Premisset er at hvis slik tverrsektoriell koordinering for å fremme innovasjonsevnen forekommer, så vil dette komme til uttrykk i de begrunnelsene som gis for politikktutforming på relevante politikkområder. En sentral del av oppgaven er en tekstanalyse for å kartlegge i hvilken grad innovasjonspolitisk diskurs og innovasjonspolitiske fortellinger fungerer som begrunnelse for konkrete beslutninger. Metodikken for tekstanalyse er nærmere beskrevet i punkt 3.5.2. Et slikt design der tekstanalyse står sentralt, vil selv om målsetningen er å etablere robuste sammenhenger, trolig likevel ha en sonderende karakter med vekt på etablering av mulige sammenhenger.

De utvalgte landene vil bli studert ved hjelp av komparativ metode, det vil si at jeg ved sammenlikning av beslektede forhold i forskjellige land forsøker å identifisere representative funn med et noe høyere generaliseringsnivå enn ved rene casestudier. Komparativ metode er nærmere omtalt under pkt. 3.3.

Det samlede opplegget er dermed en kombinasjon av intensiv og ekstensiv tilnærming ved at casestudier gjennomføres innenfor en komparativ ramme. Til sist problematiseres funnene, bl.a. ved hjelp av supplerende litteraturstudier og intervjuer, og det angis mulige modeller for videre utprøving.

3.2 Nærmere om analysemodellen

3.2.1 Innledning

Analysemodellen består i at forholdet mellom en avhengig variabel, politikktutforming, og en uavhengig variabel, forekomsten/graden av tverrsektoriell koordinering av det nasjonale innovasjonssystemet, søkes utdypet og forklart. Premisset er at hvis slik tverrsektoriell koordinering for å fremme innovasjonsevnen forekommer, så vil dette komme til uttrykk i de begrunnelsene som gis for politikktutforming på relevante politikkområder. Et videre premiss er at graden av tverrsektoriell koordinering vil øke med antallet områder der man finner slike begrunnelser og at dette vil utgjøre en form for implementering av innovasjonspolitik.

I metodelitteratur trekkes ofte et hovedskille mellom induktive og deduktive strategier (Halvorsen, 1987). Induktive strategier kjennetegnes av en sonderende tilnærming til en ukjent virkelighet, mens deduktive strategier tar sikte på å teste holdbarheten av ulike teorier gjennom hypotesetesting. I praksis vil en ofte finne at begge tilnærminger inngår i et forskningsprosjekt (Cooper og Emory, 1995).

Som det fremgår av teorigjennomgangen i kapittel 4 er det slik at det finnes begrenset teori som munner ut i direkte formulerte testbare hypoteser om sammenhengen

mellom den valgte uavhengige variabelen – forekomsten og utbredelsen av tverrsektoriell koordinering – og politikktutforming. Den modellen som konstrueres kan likevel brytes ned i enkeltstående deler som isolert sett bygger på forskning og dokumentert arbeid. Imidlertid vil anvendelsen av disse innenfor dette særskilte oppgavedesignet være ny. Sann sett vil antagelsen om sammenheng mellom forekomst av koordinering av innovasjonssystemet og beslutninger innen gitte sektorer anta karakter av en induktiv prosess. Samtidig består prosjektmodellen av strukturerte hypoteser, altså en deduktiv prosess. I sum bygger hovedoppgaven på en kombinasjon av induksjon og deduksjon.

Ut fra problemstillingen induserer jeg en konklusjon – dvs. en hypotese som skal testes. Den bygger på en antakelse om at tverrsektoriell koordinering må få uttrykk i konkret politikktutforming og gjenspeiles i begrunnelsene som benyttes. Den får derfor utformingen:

- forekomst av en ambisjon om tverrsektoriell koordinering av innovasjonspolitikken påvirker politikktutforming og kommer til uttrykk i innovasjonspolitiske begrunnelser i sentrale politikkdokumenter.

Videre utleder jeg en komplementær hypotese som er en spesifisering av den første. Den utsier at effekten av tverrsektoriell koordinering med innovasjonspolitisk begrunnelse er korrelert med tiltakenes integrasjon i budsjettprosessen. I dette ligger en antakelse om at et reelt fokus på tverrsektoriell koordinering får budsjettutslag, og at diskursen også kan gjenfinnes i budsjettneare tekster. Med ”budsjettneare tekster” forstår jeg tekster som finnes i de delene av tekstene som omtaler konkrete budsjetttiltak (i motsetning til passasjer kjennetegnet av å eksempelvis å være mer beskrivende eller å utgjøre en generell politisk overbygning)

Gitt den tilnærmingen som er valgt, legges det begrensninger på muligheten for en rigorøs testing av hypotesene. Som nærmere belyst nedenfor i omtalen av komparativ metode, vil ikke tre case være tilstrekkelig til å fastslå signifikant samvariasjonsnivå for populasjonen som helhet. En forsøksvis validering av hypotesene gjennom

---

deduksjon vil derfor nødvendigvis bli mislykket, da fakta ikke kan etableres med tilstrekkelig grad av sikkerhet. Ambisjonsnivået er derfor å peke på mulig samvariasjon og mulige årsaker til denne for dermed å bidra til ytterligere teoridannelse.

Jeg vil operasjonalisere og problematisere hypotesene ytterligere i kapittel 4. Ut fra ambisjonsnivået kan det imidlertid allerede innledningsvis slås fast at det er mer hensiktsmessig i forhold til målsetningen å operere med kontinuerlige enn diskrete verdier på variablene.

3.2.2 Innledende angivelse av relevante politikkområder

Ved siden av rent pragmatiske hensyn, er utfordringen ved utvalget av politikkområder å finne en balanse mellom de politikkområdene der det er mest nærliggende at innovasjonspolitisk diskurs skulle ha gjennomslag – dersom den forekommer – samtidig som tilfanget er tilstrekkelig bredt til å kunne fremsette hypoteser om rekkevidden av den samme diskursen. En nærmere presisering vil bli utviklet i kapittel 4 og er gjengitt i innledningen.

3.2.3 Foreløpig presisering av de variable

Den uavhengige variabelen er tverrsektoriell koordinering ut fra et innovasjonspolitisk formål på nærmere angitte områder.

Den avhengige variabelen er den konkrete politikktutforming på det gitte politikkområdet.

Premisset er at hvis slik tverrsektoriell koordinering for å fremme innovasjonsevnen forekommer, så vil dette komme til uttrykk i de begrunnelsene som gis for politikktutforming på relevante politikkområder.

Tverrsektoriell koordinering er å forstå som en politikk som består av to elementer:

- 1 En formulert, skriftlig ambisjon for landets innovasjonsevne

- 2 En ambisjon om koordinering av politikkområder ut fra en begrunnelse om at disse områdene påvirker innovasjonsevnen

For å påvise eventuell slik tverrsektoriell koordinering benytter jeg en tilbakeføringsmekanisme, der eventuell forekomst av en nærmere definert innovasjonspolitisk *diskurs* i tilknytning til politikktutforming i sentrale budsjettokumenter identifiseres via kvantitative forekomster av gitte søkeord samt disses kontekst, og denne diskursen så brukes til å utlede hvorvidt tverrsektoriell koordinering forekommer og i hvilken grad den er effektiv.

Det finnes en andre forhold enn min uavhengige variabel som kan virke bestemmende for den avhengige variabelen. Min analysemodell etterstreber ikke å fange opp alle mulige påvirkningsfaktorer. Viktigere enn at dette ville bli svært vanskelig å gjennomføre og at en modell pr. definisjon er en forenkling av virkeligheten, er den eksplisitte hensikten med prosjektet, nemlig å utdype sammenhengen mellom denne spesifikke uavhengige variabelen og den avhengige.

Likevel er det en sentral del av prosjektet å identifisere alternative forklaringer, og tekstanalysen vil bli bygd opp for å identifisere elementer som kan underbygge sannsynligheten av disse. Under følger en del vesentlige punkter som ofte anses å kunne påvirke den avhengige variabel. Disse stammer hovedsaklig fra litteraturgjennomgangen i kapittel 4 (der de er mer utførlig beskrevet i kap. 4.4). Listen er ikke uttømmende, men tilstrekkelig til å fastslå at å avklare den relative virkningen av de ulike uavhengige variable er et betydelig forskningsprosjekt.

I denne oppgaven vil andre uavhengige variable primært fungere som kontrollfaktorer i de enkelte landgjennomgangene. Selv om alternativhypotesene *ikke* er oppgavens primære studieobjekt, vil det være et mål i den empiriske gjennomgangen å påpeke hvilke alternativforklaringer som fremstår som umiddelbart mest relevante og dermed bedrive en form for quasi falsifikasjon.

Følgende alternativhypoteser vil bli behandlet der relevant:

-
- 1 *Forbildeimport*: dvs. at retorikken knyttet til en helhetlig innovasjonspolitik primært er knyttet til internasjonale strømninger snarere enn til en nasjonal behovsforståelse
  - 2 *Stiavhengighet*, for eksempel i form av forskningssektorens tradisjonelle stilling i det aktuelle landet
  - 3 Sentrale aktørers evne til å *sette agenda* innen den aktuelle sektoren.
  - 4 *Makroøkonomiske utviklingstrekk*, dvs. landets finansielle stilling og budsjettutvikling i perioden
  - 5 Påvirkning fra andre forvaltningsreformer
  - 6 Begrunnelse av tiltak med risikospredning og/eller suboptimal allokering i markedet, for eksempel en begrunnelse som går ut på at bedriftene under ett forsøker mindre enn det som er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Foruten identifikasjon- og definisjonsproblemene ville en avklaring av vekten av de uavhengige variablene forutsette et langt større antall studieobjekter enn de tre som er valgt. På den annen side gir tre tilfeller i større grad enn rene casestudier en mulighet til å si noe om hvor representative funnene er i forhold til hele antallet av potensielle case. Dette er kanskje den store gevinsten ved å anvende komparativ metode på en problemstilling som min.

3.3 Komparativ metodikk

Komparativ metode omtales ofte som en mellomform mellom kvalitativ og kvantitativ metode. Den egner seg for å undersøke likheter og forskjeller i forhold til et moderat antall case som man har inngående kjennskap til (Ragin, 1987; 1994), og dermed for å gjøre slutninger om hypotesenes *relative gyldighet*.

Komparativ metode egner seg også for å tolke kulturell og historisk betydning og for å fremme teoridannelse (Ragin, 1987, 1994). Den står derfor godt til den relativt brede problemstillingen.

Det er viktig å presisere på hvilket nivå funnene i casestudiene kan sammenliknes. De absolutte frekvensene i den kvantitative analysen for det enkelte land kan for eksempel ikke sammenliknes. Budsjettdokumentene har bl.a. vidt forskjellig lengde. I tillegg vil emneordenes semantiske felt nødvendigvis variere i omfang fra land til land. Forskjellene i budsjettdokumentenes beskaffenhet vil også kunne prege den kvalitative analysen ved at bl.a. måten å argumentere på vil kunne være særegen for tradisjonen som den enkelte tekst tilhører. Dette kan det imidlertid i noen grad kontrolleres for gjennom supplerende intervjuer og sekundærkilder. Det som uansett *kan* sammenliknes med de nødvendige forbehold, er *utviklingstendenser* i den kvantitative analysen spesifikt og hovedkonklusjonene i det enkelte casestudiet i forhold til de gitte problemstillingene generelt.

3.4 Utvalg av land

Hypotesene vil altså bli prøvd ut ved en komparativ studie som innbefatter Storbritannia, Danmark og Sverige. Disse landene er valgt ut på følgende grunnlag:

1. *Sammenliknbarhet*: Landene antas å ha såpass mange beslektede trekk at en analyse av et enkelt fenomen, med vekt på forskjeller, vil kunne generere økt innsikt i problemstillingen.
2. *Relevans for norske forhold*: På tross av nasjonale forskjeller antas funn å kunne ha noen grad av overføringsverdi. Dette er i samsvar med min opprinnelige motivasjon for å gi meg i kast med oppgaven.
3. *Praktiske årsaker*: landenes administrasjonsspråk representerer ikke en hindring innenfor rammen av et relativt begrenset prosjekt som en hovedoppgave.

3.5 Informasjonstilfang og tekstanalyse

3.5.1 Litteraturstudier

Som ledd i å avklare hvilke sektordokumenter som skal bli gjenstand for tekstanalyse og hvilke begreper som skal brukes som utgangspunkt for tekstanalysen, vil jeg også gjennomføre en litteraturgjennomgang knyttet til blant annet til teorier om nasjonale innovasjonssystemer og implementeringsteori. Makroteorier om innovasjonssystemer kommer til dels fra ganske forskjellige fagtradisjoner og det er nødvendig å ta en gjennomgang for å identifisere hovedperspektiver og særlige relevante bidrag. Denne begrensede litteraturgjennomgangen har også til hensikt å etablere hvilke alternativhypoteser som bør formuleres samt hvilke politikkområder som bør være gjenstand for nærmere analyse.

Når det gjelder innovasjonsteori står vi også overfor et felt der flere forfattere (bl.a. Edquist, 2005) peker på at teorien er virksom i policyformuleringen på nasjonalt og internasjonalt nivå. I sum gjør disse forholdene at jeg finner det hensiktsmessig med en begrenset litteraturgjennomgang i teorikapitlet for om mulig å identifisere sentrale momenter og narrativer som jeg bør være oppmerksom på i tekstanalysen eller tolkningen av funnene.

3.5.2 Etablering av case ved gjennomgang av primærkilder – tekstanalyse

Utover det teoretiske fundamentet vil oppgaven hvile på en analyse av innsamlet primærdata. Primærkildene vil være offentlige budsjettdokumenter fra de tre landene. For å få et tilstrekkelig datatilfang og en mulighet til å spore utvikling vil disse dokumentene bli gjennomgått for perioden 2001-2005.

I et kildekritisk perspektiv vil disse budsjettdokumentene kunne antas å være sentrale kilder til politikktutforming innen de ulike sektorene. Offentlige dokumenter av denne typen regnes som spesielt troverdige beretninger når historiske kilder skal vurderes

(Langholm, 1989). Videre er dokumentmengden avgrenset. Dette gjør det mulig å gjennomføre tekstanalysen med en viss grad av reliabilitet, dvs. at sannsynligheten for å få det samme svaret hver gang er høy forutsatt at vi måler det samme. Samtidig er budsjettdokumentene et hensiktsmessig sted å måle det vi ønsker å måle, nemlig gjennomslaget for innovasjonspolitiske begrunnelser i konkret politikkkutforming. Det vil si at validiteten kan bli tilfredsstillende.

En annen type offentlige dokumenter vil inngå som søketermer. Disse kan vi betegne som offentlige innovasjonspolitiske dokumenter, av typen handlingsplaner, strategidokumenter eller dokumenter som regjeringen legger frem for parlamentet for å definere politikk på et gitt område (for eksempel riksdagspropositioner i Sverige og White Papers i Storbritannia). Her er avgrensningen ikke gitt, og dokumentenes relevans for problemstillingen i oppgaven må etableres i hvert enkelt tilfelle. Overordnede plandokumenter kan ha svært varierende tilknytning til øvrig politikkkutforming. Jeg vil etterstrebe et komplett utvalg innenfor den aktuelle perioden og kvalitetssikre dette bl.a. ved å forelegge det for forfatterne av *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports* (2005) i de forskjellige landene. Avgrensningsproblemene fører imidlertid at reliabiliteten synker noe. Samtidig er disse dokumentene tenkt som søketermer i budsjettdokumentene og konsekvensene av avgrensningsproblemene blir dermed mindre.

Deretter foretar jeg søk på gitte emneord som er nærmere detaljert i kapittel 4. Først etablerer jeg antall forekomster av det aktuelle ordet i hver enkelt dokument. Videre vil jeg analysere sammenhengen ordet forekommer i. Innenfor de dokumenttradisjonene der dette er relevant, vil jeg forsøke å skjelne mellom emneord som opptrer under omtale av konkrete budsjett-tiltak og emneord som opptrer i tekster som primært kjennetegnes av å være overordnede politikkkutsagn.

Utgangspunktet for søket på emneord er en rekonstruksjon av hvilke forklaringer som brukes som begrunnelse av politikk, og nærmere bestemt i hvilken grad disse forklaringene inngår i eller utstyres med en innovasjonspolitisk diskurs. Mitt

---

metodiske valg er altså her å kombinere en kvantitativ tilnærming der forekomsten av gitte ord og setninger påvises i tråd med en forutsetning av relevans for hoved- og alternativhypoteser. Dette kan gi et grunnlag for å vurdere betydning av den innovasjonspolitiske begrunnelsen for den konkrete tekstutformingen, men innebærer også en metodisk problematisk strukturering av en mulig argumentasjon i tekstene i forkant. Videre innebærer ikke en høyere frekvens nødvendigvis større vekt. En mulig forklaring kan for eksempel være at det er enkelt å gjenta et ord (se Weber, 1990, s. 72). I tillegg ligger det en forutsetning i tilnærmingen at de valgte emneordene betyr det samme alle steder i de aktuelle tekstene, på tvers av bl.a. landegrenser og fagkulturer. Dette er selvfølgelig ikke tilfelle. Disse metodiske svakhetene vil jeg forsøke å oppveie gjennom et annet metodiske grep, nemlig en nærlesning der den innovasjonspolitiske ”fortellingen” søkes rekonstruert ut fra en nærmere analyse av de større utsagnene som emneordene inngår i. Dette er en metodisk mer usikker prosess, der målsetningen ikke er å finne ut om utsagnene er riktige eller gale, men å påvise hva som faktisk blir sagt eller skrevet, og videre vurdere sammenhengen mellom politiske beslutninger og disse utsagnene.

Anvendelsen av en slik diskurstilnærming vil imidlertid i tillegg til å være relevant, også være et utgangspunkt for å konstruere et analytisk rammeverk som i noen grad imøtekommer en kritikk om at tekstanalyse innenfor statsvitenskap er kjennetegnet av ”en naiv pragmatisme, der tekster leses overfladisk uten særlig bruk av metodiske analyseverktøy” (Ryghaug, 2002, s. 303). Ifølge Ryghaug brukes tekster innenfor de fleste grener av statsvitenskap relativt ukritisk og som ”face value” – ”det som står, det står!”. (Ryghaug, 2002, s. 304)

Slike diskursive og narrative tilnærminger hører inn under gruppen konstruktivistiske tilnærminger (Czarniawska, 1997). I diskursanalysen er det et premiss at fortellinger og argumenter bygger på et relativt forutbestemt repertoar av språklige strategier. Disse strategiene består bl.a. av premisser og konklusjoner, påstander og bevis, scener og aktører. Slik kan diskursanalyse brukes til å belyse hvordan politiske

aktører etablerer sin identitet og hvordan politiske saker defineres og fortolkes (Mathisen, 1997, s. 6).

Antakelsen om en forekomst av en innovasjonspolitisk diskurs vil styrkes av det forekommer en argumentasjonsrekke, en ”plot” og en antatt årsakssammenheng. Da kan vi betegne den som en ”fortelling” i tråd med Claude Bremonds definisjon (Carlshamre, 2006):

”Varje berättelse utgör en diskurs som integrerar en följd av händelser med mänskligt intresse i enheten hos en enda handling”

Definisjonen er konsis og avgrenser fortellingen mot andre teksttyper uten å være ekskluderende. En fortelling fremstilles, den oppstår ikke av seg selv. Denne forståelsen av fortelling er anvendelig i den delen av oppgaven der jeg nettopp ønsker å påvise innovasjonspolitiske elementer – fortellinger – i kildedokumentene. Selv om det i denne hovedoppgaven ikke skulle være mulig å påvise kausalsammenheng, vil en påvisning av en fortelling eller parallell forekomst av forskjellige fortellinger fremstå som interessant.

Mitt anliggende blir å identifisere ulike typer innovasjonspolitiske diskurser og fortellinger dersom de i det hele tatt foreligger i tekstene. Det er en fare for overfortolkning i en slik prosess. Vi må legge til grunn at forståelsene, oppfattelsene og beskrivelsene av virkeligheten er ustabile og omskiftelige (Neumann, 2001). I tillegg er det subjektive elementet i analysen en betydelig feilkilde. En slik nærlesning vil nødvendigvis innebære en forenkling der enkelte elementer fremheves, mens andre går tapt (Findahl og Höijer, 1981). Denne delen av analysen vil derfor bli benyttet til problematisering og generering av ytterligere hypoteser for eventuell fremtidig analyse.

3.5.3 Supplering av case ved hjelp av landspesifikk bakgrunns litteratur

Sekundærdataene vil utgjøre et referansepunkt for tolkningen av primærdataene. Et viktig moment i vurdering av sekundærlitteraturen er dokumentenes opphav. En

---

frittstående forskningsinstitusjon kan gi et annet rammeverk for utføringen av en analyse enn en rapport bestilt av eksempelvis EU-kommisjonen. På feltet innovasjonsstudier er det imidlertid slik at mange, men slett ikke alle komparative innovasjonsstudier enten er gjennomført av EU eller OECD. Jeg vil ikke problematisere dette ytterligere, med mindre særskilte forhold knyttet til den enkelte landgjennomgangen skulle gjøre det nødvendig.

En viktig mulig feilkilde i forbindelse med stort anlagte komparative studier som EU- og OECD-studiene av innovasjon er at hvert enkelt landstudium som oftest er utført av forskjellige enkeltforskere eller grupper av forskere. Det vil si at i den grad malene for de forskjellige studiene inviterer til skjønsmessig utvalg eller sammenstilling av variable i tillegg til spesifiserte poster, vil forskerne i praksis kunne komme til å legge forskjellige premisser til grunn. Det vil si at det komparative preget i noen tilfeller vil kunne være villedende.

Med disse forbeholdene kommer jeg til å bruke EU- og OECD-studier som én viktig kilde til bakgrunns litteratur for det enkelte land, i tillegg til landspesifikke monografier.

De viktigste EU-dokumentene i denne sammenhengen er de årlige landrapportene som utgis under fellestittelen *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Report*, og i denne sammenheng særlig rapportene fra 2004-2005, dvs. slutten av den aktuelle perioden (EU-kommisjonen, 2005). Disse rapportene følger den innovasjonspolitiske utviklingen i samtlige medlemsland samt Island, Liechtenstein, Israel, Norge, Sveits og Tyrkia.

Dokumentene kan ses som et ledd i "the open policy co-ordination approach" på dette feltet.

3.5.4 Supplerende intervjuer

Det er to hovedgrunner at supplerende intervjuer er valgt som metodisk element og som kilde til sekundærdata. Den ene er at jeg etter å ha gjennomført det stadiet som er

omtalt i pkt. 3.4.2 ikke ønsker å begrense det videre arbeidet til formell hypotesetesting, men derimot også å utføre et dybdestudie, noe som forutsetter en induktiv metodikk i datainnsamlingsprosessen.

Den andre og viktigste årsaken er usikkerheten knyttet til tolkning av primærdataene. Dette har flere årsaker: for eksempel vil det nødvendigvis være vanskelig å foreta en uttømmende gjennomgang. Viktige policyinitiativer vil ikke nødvendigvis omtales i de aktuelle dokumentene. Det kan også tenkes at omfattende plandokumenter ikke nødvendigvis reflekterer tyngdepunktene i den relevante politikken på området i det aktuelle landet. Videre har de tre landene ulike budsjett-tradisjoner og dokumentene er dermed ikke nødvendigvis sammenliknbare.

Intervjuer kan derfor fungere som en kvalitetssikring av vurderinger gitt at utvalget av kandidater og struktureringen av intervjuende er tilfredsstillende. De utvalgte intervjuobjektene er de forskjellige nasjonale forfatterne av landrapportene som inngår i *European Trendchart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Report* (EU-kommisjonen, 2005), en viktig sekundærkilde i hovedoppgaven.

På tross av at intervjuene vil inneholde enkelte faste spørsmål, vil deres korrigerende funksjon tilsi en stor grad av lokal tilpasning og en kvalitativ tilnærming. Det er flere typologier av kvalitative intervjuer. Cassell og Symon skiller i et ofte sitert arbeid (Cassel og Symon, 1994) mellom tre hovedtyper av kvalitative intervjuer basert på grad av struktur, hvordan intervjuets forløp bestemmes, trekk ved problemstillingen og formålet med intervjuet:

Qualitative Research Interview. Cassell og Symon fremstiller dette som det klassiske kvalitative intervjuet. Det er i liten grad strukturert på forhånd utover den overordnede tematikken som ønskes behandlet. Det er intervjuer som styrer fremdrift og innhold i intervjuet på bakgrunn av intervjuobjektets respons. Denne metoden er sonderende av karakter og benyttes gjerne ved ukjente problemstillinger der man i begrenset grad er i stand til å forutse intervjuets fremdrift og innhold.

Den andre hovedkategorien – *Structured Interview* – er et kvalitativt intervju strukturert ut fra en detaljert intervjuguide. I motsetning til den foregående kategoriens tematiske fokus, opererer man her med ferdig formulerte spørsmål. I en rendyrket form vil intervjuet i tillegg følge en fast fremdrift som i liten grad åpner for at forløpet preges av intervjuobjektets respons og væremåte. Dette er en metode som gjerne benyttes når man søker detaljkunnskap om velkjente problemstillinger, dvs. at svaralternativene i stor grad kan forutses.

En mellomform er *Structured Open Response*. Her er spørsmål og fremdrift strukturert, men intervjuobjektet oppfordres også til å svare fritt og til selv å trekke frem relevante elementer dersom disse ikke skulle være uttrykkelig angitt i spørsmålene. Hvis vellykket, vil forløpet da være at intervjuet følger en planlagt struktur, samtidig som svarene fra intervjuobjektet i mindre grad preges av utilsiktede føringer i spørsmålsformuleringen. Metoden benyttes gjerne når man har rimelig god kjennskap til tematikken, men erkjenner at faste svaralternativer kan medvirke til at viktig informasjon ikke kommer med.

Cassell og Symon (1994) påpeker at disse tre hovedtypene er en konseptualisering av beslektede former. Reelle intervjusituasjoner vil ofte inneholde elementer fra de ulike modellene.

I forhold til min problemstilling vil et av de viktigste hensynene være å *ikke* avskjære relevante vurderinger fra intervjuobjektet. Dette er sentralt for å bevare intervjuenes korrigerende funksjon innenfor det større designet. Min intervjustrategi vil derfor ha mest til felles med modellen *Structured Open Response*. Med denne metoden vil jeg strukturere enkelte deler av intervjuet, men samtidig stå fritt til å benytte induktive og prøvende tilnærminger under andre deler av intervjuet. En viktig grunn er at formålet er verifiserbar informasjon samtidig som det er usikkert i hvilken grad intervjuobjektene kan bidra med dette. På samme tid ønsker jeg å fange opp uforutsette problemstillinger som berører forholdet mellom tverrsektoriell koordinering av nasjonale innovasjonssystemer og politikktutforming. Et hovedpoeng

blir da at intervjuobjektet skal ha muligheten til å komme med relevante betraktninger på siden av spørsmålene, og det ivaretas i et visst monn med denne metoden.

3.6 Teoritesting

En gjennomføring av en ambisjon om tverrsektoriell koordinering kan som tidligere nevnt handle om en form for implementering, nærmere bestemt en horisontal implementering innenfor en ramme av mer eller mindre likeverdige aktører, forstått som forskjellige sektordepartementer. Dette er nærmere utdypet i kap. 4.3. Denne erkjennelsen har gjort at jeg har vurdert det som formålstjenlig å bruke mine data i et teoritestende design, nærmere bestemt i forhold til en test av en spesifikk implementeringsteori. I hvilken grad gir imidlertid tre casestudier innenfor en komparativ ramme anledning til å teste teorier? Problemstillingen er beslektet med spørsmålet om generalisering ut fra et casestudie. Andersen (1997) mener at det finnes to hovedstrategier. Den ene henviser til Yin (1989) og analytisk generalisering, dvs. en hypotetisk-deduktiv logikk der man tar utgangspunkt i teori og utleder antakelser som kontrolleres mot empirien. Da kan funnene enten støtte eller svekke teorien. For å kunne gjennomføre slik generalisering må design og problemstilling ifølge Yin være basert på forhåndsbestemte teoretiske antakelser. En motsats til Yins tilnærming finner man i "Grounded Theory"-tradisjonen (Glaser og Strauss, 1967) der målet er å benytte det konkrete caset til å generere teori. I denne oppgaven tar jeg utgangspunkt i Yins tilnærming, samtidig som jeg erkjenner arbeidets eksplorative og begrensede karakter. Forutsetningene utledes i kapittel 4.3.

---

4. Innovasjonsteori og implementeringsteori

4.1 Innovasjon som studiefelt

4.1.1 Innledning

Det viktigste formålet med dette kapitlet er å presisere analysemodellen i tråd med sentrale funn i relevant litteratur om innovasjon og innovasjonspolitik på den ene siden og implementeringsteori på den andre. En gjennomgang av sentral litteratur er en hensiktsmessig måte å:

- Å identifisere emneord til tekstanalysen
- Å definere kriterier for hvilke sektorer som jeg bør være særlig oppmerksom på i tekstanalysen
- Identifisere alternativhypoteser som det forsøksvis kan kontrolleres mot i tekstanalysen.
- Å etablere en ramme for å sette funnene fra tekstanalysen inn i et implementeringsperspektiv

Kapitlet er bygd opp som en kortfattet gjennomgang av de viktigste teoriretningene innen innovasjonsteori og implementeringsteori. Innenfor innovasjonsteoretiske retninger legger jeg særlig vekt på de systemteoretiske tilnærmingene til studiet av innovasjon. Når det gjelder implementeringsteori, er hensikten å identifisere retningene som forsøker å utsi sammenhenger vedrørende horisontal implementering og utlede konsekvenser av disse for problemstillingen og for det tekstbaserte undersøkelsesdesignet.

4.1.2 Innovasjon som studiefelt

Innovasjon som studiefelt kjennetegnes av å være tverrfaglig og i vekst. Eksempelvis refererer et av de viktigste bibliografiske arbeidene fra de senere år, *The Oxford Handbook of Innovation* (Fagerberg, Mowery og Nelson, 2005), til arbeider av bl.a.

samfunnsgeografer, organisasjonspsykologer, mikro- og makroøkonomer og sosiologer. Videre fremviser studiefeltet en rekke tilnærminger så vel til analyseenhet (fra mikro til makronivå), som til studieobjekt (fra samhandlingsmønstre i nettverk til legale og økonomiske rammebetingelser) og en tilsvarende variasjon i antatte og påviste kausalkjeder. Det faktum at perspektivene stort sett har til felles at de har analyseenhetens innovasjonsevne som den avhengige variable, gjør det imidlertid hensiktsmessig å betrakte dem under ett.

4.1.3 Hovedretninger

Castellacci og Hildrum (Castellacci og Hildrum, 2005) velger å kategorisere innovasjonsforskningen etter nivå på analyseenhet, nemlig på mikronivå (organisasjon), mesonivå (sektor) og makronivå (region, nasjon eller større). Fordelen med en slik typologi er at den er tverrfaglig. Ulempen med typologien er at den ikke uten videre genererer innsikt utover å klassifisere analyseenheten. Det er lett å tenke seg andre typer hovedinndelinger, for eksempel konstruert ut fra antatte kausalkjeder (for eksempel læring, konkurranse, samhandling eller spatielle faktorer).

Castellacci og Hildrums tilnærming er likevel hensiktsmessig innenfor mitt rammeverk fordi den bidrar til å avgrense makroteoriene innenfor det større feltet av innovasjonsstudier og fordi den gjør det mulig å avgrense systemteoriene innenfor makroteorien. Dermed kan jeg gjennomgå makroteorier på en konsistent måte for å identifisere faktorer som kan bidra til å presisere min analysemodell når det gjelder identifikasjon av alternativhypoteser samt for å få en indikasjon av særlige relevante politikkområder, dvs. politikkområder der et innovasjonsperspektiv særlig kan ventes å gjøre seg gjeldende, og dermed foreta et utvalg av sektorer som bør vies særskilt oppmerksomhet.

I den følgende fremstillingen følger jeg altså i grove trekk Castellacci og Hildrums inndeling, mens utvalget av teoriretningene og de enkelte bidragene som fremheves for en stor del er mitt.

Mikronivå

På mikronivået er det den individuelle enhet – for eksempel en forskningsinstitusjon eller en bedrift – som er analyseenhet. Castellacci og Hildrum (2005) nevner blant annet tilnærminger som fokuserer på organisasjoners læringsevne og deres evne til å omsette kunnskap til innovasjon. Hvis vi ser slike teorier opp mot en systembasert tilnærming, dvs. med større enheter som analyseenhet, kan de i en viss forstand tenkes å tilby forklaringer på hvordan enkeltaktører opptrer innenfor innovasjonssystemer.

Mesonivå – sektornivå

På mesonivå er det faktorer som påvirker innovasjonsevnen innen en gitt sektor eller næring som blir analysert. Sektorstudier har en klar relevans for problemstillingen i denne oppgaven fordi budsjettokumentene som analyseres, ofte er sektorinndelt, noe som får betydning for landgjennomgangen.

Det er flere grunner til at sektornivået er gjenstand for betydelig oppmerksomhet. Dels foretas politiske beslutninger ofte på sektornivå. Videre har sektorstudier ofte et presisjonsnivå som gjør dem anvendelige i beslutningsprosesser. Til sist er informasjonstilfanget ofte sektororganisert gjennom interesseorganisasjoner og lignende. Viktig sekundærlitteratur i min oppgave, som for eksempel *European Trend Chart on Innovation* (EU-kommisjonen, 2005), refererer ofte til sektorstudier.

Makronivå

Makroteoriene har til felles at det er større enheters innovasjonsevne som analyseres. Dette er som oftest land, men også delstater, flernasjonale enheter og kontinenter kan være gjenstand for analyse. Makroteoriene kan ha ganske forskjellig utgangspunkt. Castellacci og Hildrum (2005) opererer med tre hovedretninger: ny vekstteori, evolusjonære modeller og systemteori.

Denne typologien har den fordel at den er informativ, og det er derfor jeg benytter den her. Videre har disse teoriene forskjellig faglig utgangspunkt, henholdsvis hos

økonomer og innovasjonsteoretikere, noe som gjør dem egnet i denne sammenhengen til både å generere forskjellige alternativhypoteser og til å forklare eventuelle forekomster av forskjellige narrativer i dokumentene. En innvending mot denne typologien er at det finnes det synteser mellom disse teoritypene. For eksempel introduserer Furman, Porter og Stern (2002) i en artikkel begrepet ”nasjonal innovasjonsskapasitet” med utgangspunkt i tre retninger: endogen vekstteori, klustertilnærming og teoretisk arbeid rundt nasjonale innovasjonssystemer.

Ny vekstteori

Ny vekstteori er en makroteoriretning som er viktig i innovasjonsdebatten, og som derfor har betydning for politikktutforming. Castellacci og Hildrum (2005) påpeker at teknologisk utvikling ikke modelleres i tradisjonell vekstteori. Teknologisk utvikling anses å være eksogen og ikke et resultat av aktørenes innsats for å bedre lønnsomheten. Det betyr ikke at det fornektes at teknologisk utvikling har økonomisk betydning, men at denne ikke er studieobjekt. I ny vekstteori er derimot teknologisk utvikling identifisert som en av de primære drivkreftene for vekst. Innen ny vekstteori finner man både forfattere som legger spesielt vekt på betydningen av at ny kunnskap bygger på og i enkelte tilfeller også erstatter den eksisterende massen av kunnskap (den kumulative retningen) og tilnærminger som legger spesiell vekt på at utviklingen på ett område har konsekvenser for utviklingen på andre områder i økonomien og slik påvirker den samlede produktiviteten i økonomien (f.eks. IKT).

Evolusjonære modeller

Den andre tilnærmingen som Castellacci og Hildrum (2005) identifiserer er evolusjonær økonomi. Evolusjonær teori ser kunnskapsdannelse, teknologisk utvikling og innovasjoner som nøkkeldrivere for økonomisk vekst. Det anvendes et bredt innovasjonsbegrep som ikke bare omfatter teknologiske fremskritt, men også bedriftenes bruk av nye innsatsvarer, produksjon av nye eller endrede produkter, adgang til nye markeder og anvendelsen av nye organiseringsformer. Frembringelsen av ny kunnskap og muligheten for nye oppdagelser og oppfinnelser spiller en viktig

---

rolle i denne teoriretningen. Det er et utgangspunkt at aktørene har mangelfull informasjon om fremtiden. Fordi aktørene ikke kan anslå verdien av en fremtidig nyvinning, er de ikke på forhånd i stand til å vurdere lønnsomheten av FoU-investeringer. For enkeltaktørene vil det således være vanskelig å foreta vurderinger knyttet til hva som er en ”riktig” størrelse på bruken av ressurser til FoU. Aktørene handler i stedet innenfor et sett med handlingsmønstre og opprettholder disse så lenge utfallene oppfattes som tilfredsstillende, dvs. en form for stivhengighet. Likevel vil bruk av offentlige midler til FoU gi verdier for samfunnet, på grunn av den læringen det gir opphav til.

Etter mitt skjønn er den økte utbredelsen av evolusjonære modeller relevant innenfor rammen av denne oppgaven fordi *argumentasjonen* (risikospredning, samfunnsøkonomisk suboptimal forskningsmengde) kan tenkes å bli gjenfunnet i forskningspolitiske og andre innovasjonspolitiske dokumenter (foruten budsjettokumentene) og dermed kan ha funksjon som enten et element i å identifisere en innovasjonspolitisk argumentasjon eller som en sektorspesifikk alternativhypotese (argumentasjon knyttet til behov for økte offentlige FOU-investeringer løsrevet fra argumentasjon knyttet til øvrig tverrdepartemental innovasjonspolitisk koordinering). Denne kan formuleres som begrunnelse av tiltak med risikospredning og suboptimal ressursallokering, og vil trolig være særlig relevant innen FOU-sektoren.

Systemteori

Den tredje tilnærmingen som Castellacci og Hildrum (2005) identifiserer er systemteori. Jeg vil behandle denne tilnærmingen mer utførlig. Det er tre hovedgrunner til dette:

Teoriene om innovasjonssystemer har fått stor utbredelse og ligger til dels til grunn for ideen om tverrsektoriell koordinering av innovasjonspolitikken. Det er mulig de kan gjenfinnes mer eller mindre direkte i argumentasjonen i de aktuelle dokumentene, og de kan derfor være svært relevante for oppgaven.

I kritikken mot teoriene om innovasjonssystemer kan det identifiseres flere alternative hypoteser som kan styrke designet av tekstanalysen.

I et mer metateoretisk perspektiv har innovasjonssystemtilnæringer mer til felles med andre studier av offentlige sektor, og dermed bl.a. med statsvitenskapelige tilnæringer, herunder f.eks. implementeringsteori.

Det ligger utenfor rammen av denne oppgaven å foreta en gjennomgang av systemtilnærmingenes generelle fremvekst innenfor samfunnsvitenskapen, men det kan være hensiktsmessig å slå fast at systemtankegang ikke er noen nyhet. Ifølge Edquist (2005) ble begrepet ”nasjonalt innovasjonssystem” først brukt av C. Freeman (1987) som definerte det som et nettverk av institusjoner i offentlig og privat sektor, hvor aktiviteter og samspill initierer, importerer og sprer nye teknologier. Edquist (2005) viser til at spredningen av innovasjonssystemtilnærmingen har gått veldig raskt. Den er blitt vanlig i akademiske kretser og i internasjonale sammenhenger for politikktutvikling som OECD, EU og UNCTAD. I Sverige har en sentral offentlig virkemiddelaktør fått navn etter tilnærmingen, nemlig VINNOVA (Verket för innovationsystem). Denne utbredelsen indikerer i seg selv en sannsynlighet for å finne argumentasjon i innovasjonspolitiske og budsjettpolitiske dokumenter med henvisning til antatte virkninger for innovasjonssystemet.

Ifølge Edquist (2005, s. 183) består et innovasjonssystem av ”alle viktige økonomiske, sosiale, politiske, organisatoriske og institusjonelle faktorer som påvirker utviklingen, spredningen og bruken av innovasjoner”. I en slik tilnærming utgjør så vel komponentene som relasjonene mellom dem bestanddeler i innovasjonssystemet. Dette er en beslektet tilnærming med den man finner i Porters klyngeteori (Porter, 1990, 1998).

Edquist (2005) påpeker at det er en lang rekke studier som sammenlikner innovasjonssystemer i forskjellige land. To viktige bidrag i utviklingen av teoriene om innovasjonssystemer er Lundvall (1992) og Nelson, R.R. (1993). Lundvall har en teoretisk tilnærming og forsøker å utvikle et alternativ til neoklassisk økonomi ved å

---

sette fokus på interaktiv læring og samspill som bestemmende for en enhets innovasjonsevne. Nelson har en mer empirisk tilnærming og fremhever ifølge Edquist (2005) at organisasjoner som bidrar til kunnskap, er hovedkildene til innovasjon.

Selv har Edquist (2005) en vid definisjon som inkluderer både økonomiske, sosiale, organisatoriske, institusjonelle faktorer og andre faktorer som påvirker utviklingen, spredningen og bruken av innovasjoner. Hensikten med å gjengi dem her er for eventuelt å kunne identifisere dem i de innovasjonspolitiske narrative jeg vil søke å påvise.

Ifølge Edquist inngår følgende faktorer i et dynamisk forhold til hverandre:

- 1 FoU
- 2 Kompetansebygging (utdanning, oppbygging av humankapital etc.) blant arbeidstakerne, som grunnlag for innovasjon og FoU-aktiviteter
- 3 Etablering av nye produktmarkeder
- 4 Kvalitetskrav til nye produkter (fra etterspørselssiden)
- 5 Etablering av hensiktsmessige organisasjonsstrukturer for å utvikle nye innovasjonsområder (innad eller mellom bedrifter, på myndighetssiden og i forskningsmiljøer)
- 6 Interaktiv læring og nettverksbygging mellom ulike organisasjoner og aktører
- 7 Hensiktsmessige regulatoriske rammebetingelser (opphavsrett, skatteregler, miljøbestemmelser etc.)
- 8 Inkubatoraktiviteter – sikre innovatører fasiliteter, infrastruktur, administrativ støtte etc.
- 9 Finansieringsmuligheter som letter kommersialiseringsprosessen

10 Tilgang til rådgivningstjenester av betydning for innovasjonsprosessen, for eksempel kommersiell informasjon, juridisk rådgivning etc.

En slik liste kan lett bli altomfattende og vanskelig å avgrense. Én kritikk av systemtilnærmingen er at globaliseringen kan ha medført at de geografiske grensene for innovasjonssystemer har mindre betydning (Carlsson, 2006). En annen kritikk mot systemtilnærmingens manglende avgrensninger er da også at det er vanskelig å skille den effekten som ligger i de kumulative virkningene i systemene fra andre effekter som for eksempel stivhengighet (Fagerberg, 2006).

For denne oppgaven er ikke det sentrale hvorvidt systemtilnærmingen hviler på et faglig solid fundament, eller om begrepene som brukes i denne tilnærmingen er tilstrekkelig avgrenset. Det sentrale for oppgavens problemstilling er hvorvidt systemtilnærmingen er en virksom retorisk konstruksjon. Med virksom mener jeg her at systemteoriens argumentasjon gjenfinnes i policydokumenter og tjener som grunnlag for budsjettbeslutninger og narrativer i disse.

Interessant i et slikt perspektiv er det faktum at OECD har gjennomført større utredninger av nasjonale innovasjonssystemer (MONIT-prosjektet, 2005). Dette er en direkte forbindelse mellom forskningsarbeider og policyutforming. Ifølge Edquist (2005) har OECD en viktig rolle i spredningen av systemteoritilnærmingen. Dvs. at OECD kan være et eksempel på kilder til sentrale innovasjonspolitiske argumentasjonsrekker ("fortellinger" jf. pkt. 3.5.2) dersom disse forefinnes.

4.2 Nærmere om systemteori og innovasjonspolitikk

4.2.1 Systemteori og teoriretninger innen studier av offentlig politikk og komparativ politikk

Flere av de viktigste systemteoretiske bidragene som er nevnt ovenfor, vier oppmerksomhet til relasjonene mellom organisasjoner og institusjoner. Som oftest med en begrunnelse om at relasjonene mellom organisasjoner og institusjoner er av

---

betydning for innovasjoner og innovasjonssystemer, fordi organisasjoner påvirkes i stor grad av institusjonelle forhold og omvendt.

Av gjennomgangen ovenfor kan det imidlertid fremstå som et fellestrekk i de viktigste systemteoretiske bidragene som er nevnt ovenfor, at selv om policybeslutninger anses som viktige påvirkningsfaktorer i innovasjonssystemer, betraktes de enten som eksogene eller så betraktes de som et produkt av de mange faktorer som inngår i innovasjonssystemet uten at kausalkjedene blir konkretisert. Mariussen (2006, s. 223) skriver for eksempel: "NIS-theory [National Innovation System-theory, min anmerkning] – the Lundvall framework – regards firms as rational actors pressured or induced by a global market to combine new forms of knowledge in interactive innovation processes."

En virkelig metateoretisk gjennomgang for å fastslå at policybeslutninger gjennomgående vies liten oppmerksom innenfor systemteorien er et eget forskningsprosjekt og faller utenfor rammen av denne hovedoppgaven. Hvis dette skulle være tilfelle, ville man stå overfor et beslutningsparadoks der teoriretninger som ofte betrakter politiske beslutninger i all hovedsak som determinert av faktorer internt i systemet og eller som en utforsket gitt størrelse, nettopp har gitt argumentasjon til å innføre økt politisk aktivitet for å fremme innovasjon.

Betydningen av å studere policybeslutninger for å forstå eventuelle innovasjonssystemer kan begrunnes på flere måter. For eksempel skriver Kuhnle og Selle (1992, 1995) at det historisk sett har vært staten som har vært den viktigste drivkraften for sosial og økonomisk reform i Skandinavia. Andre har pekt på statens forklaringskraft i transnasjonal komparativ analyse generelt (Mariussen, 2006). Med sterke forbehold kan dette kan tyde på at studiet av policybeslutninger er et av de viktigste områdene der statsvitenskapelige studier og tilnærminger kan bidra til makrostudier av innovasjon. De komparative teoriretningene som peker på særtrekk ved grupper av policysystemer, vil kunne gi viktige innspill i tilnærmingen til tverrsektoriell koordinering av innovasjonspolitik, ikke minst ved at studieobjektet ofte er aspekter ved offentlige beslutningssystemer.

En annen utbredt statsvitenskapelig tilnærming med relevans for innovasjonspolitik er spørsmålet om fordelingsvirkninger av statlige beslutninger. Slike fordelingsvirkninger kan ta form av lokaliseringsspørsmål og annen regionalfordeling eller berøre forholdet mellom befolkningsgrupper. Det kan ta form av nullsum-spill eller større kake-varianter. Spørsmålet om fordelingspolitikk leder direkte til et spørsmål om politisk beslutning og innflytelse, og en eventuell motsetning mellom politisk deltakelse og beslutningsevne (Dahl og Tufte 1973), dvs. avveiningen mellom oppfattet styringseffektivitet og reell innflytelse som gjør seg gjeldende ved nullsumspill. Innenfor rammen av denne oppgaven er det av kapasitetshensyn ikke mulig å gå inn på hvorvidt de aktuelle innovasjonspolitiske tiltakene har fordelingspolitiske vinklinger, men jeg vil peke på fordelingspolitiske virkninger av tiltak som er gitt med innovasjonspolitiske begrunnelser, som et mulig studieobjekt.

4.3 Implementeringsteori

En relevant statsvitenskapelig teori som jeg derimot vil benytte i undersøkelsen er implementeringsteori. Implementeringsteori er relevant for problemstillingen fordi tverrsektoriell koordinering av politikk innebærer en form for implementering. Selv om flere forfattere har stilt spørsmål ved opprinnelsen til implementeringsteori som fag (se f.eks. Sætren, 2005) regner de fleste Pressman og Wildawsky (1973) som grunnleggerne av en teorisk retning som er særlig opptatt av gjennomføringen av politiske beslutninger, og da særlig gapet mellom hensikten med en gitt policy og hvordan den i virkeligheten ble gjennomført.

Den opprinnelige implementeringsteorien konsentrerte seg om en skrittvis rasjonelt basert policygjennomføring som i den grad den ikke fungerte, noe teorien ofte åpner for at den ikke gjør, tilskrev svikten for eksempel målkonflikter eller mangelfull kommunikasjon av begrunnelsen for politikken. Som påpekt av bl.a. Sætren (2005) har spørsmålet om implementering finner sted nedenfra (bottom-up) eller ovenfra (top down) hatt en sentral plass i implementeringsteorien. I motsetning til disse perspektivene vil koordinering av innovasjonspolitik etter mitt skjønn være

---

kjennetegnet av tverrgående prosesser, bl.a. mellom forskjellige departementer, vel så mye som gjennomføring av besluttet politikk. Nyere forfattere (bl.a. Hill og Hupe, 2002) har påpekt relevansen av implementeringsteoretisk perspektiv også innenfor en samfunnsutvikling i retning av mer forhandlingspregede og korporative nettverk (som et innovasjonssystem kan tenkes å være). Sabatier (1986) har lagt vekt på at implementering ikke kan analyseres atskilt fra policyutviklingen. Dette vil da være et mer prosessorientert syn på hvordan policy blir formulert og omsatt i praksis. Hill og Hupe (2002) fremhever at det store antall rapporter om implementeringsrelaterte problemstillinger som blir fremstilt av nasjonale eller internasjonale myndigheter, ikke minst knyttet til overnasjonale organer som EU, viser hvordan implementeringsteoretiske problemstillinger stadig er aktuelle.

Tverrsektoriell koordinering av innovasjonspolitik kan betraktes som en implementeringsteoretisk problemstilling. Den metodikken som brukes i denne hovedoppgaven for å måle *utbredelsen* av en bestemt politikk, kan ses som en tilnærming til en utfordring innen implementeringsteorien nemlig hvordan man måler gjennomføringen av en gitt politikk.

Pülzl og Treib (2006) peker på at studiene av implementering innenfor EU tyder på at forskjellige land synes å ha forskjellige ”implementeringsstiler”, men at dette er en område som fordrer flere komparative undersøkelser. Et element innenfor en slik tilnærming vil være det interpretative eller diskursive, og slike retninger synes å vokse frem innenfor implementeringsteori. Gitt det diskursive opplegget i denne hovedoppgaven er en slik tilnærming relevant.. Ifølge Pülzl og Treib tenderer den interpretative tilnærming mot å betrakte et sterkt skille mellom fakta og verdivurderinger som uholdbart (f.eks. Yanow, 2000). Denne tilnærmingen tenderer også mot å avvise at policyimplementering kan studeres atskilt fra policyformulering. Den interpretative tradisjonen viser at flere betydninger og mulige tolkninger kan forekomme side om side. I min sammenheng vil den interpretative relevansen komme til uttrykk i at foregående debatt av policy og fortolkning av denne vil prege policyformuleringer, for eksempel slik at forskjellige forskjellige synspunkter

avstemmes og tilpasses i formuleringen, det som kalles "the struggle for the determination of meanings" (Yanow, 1996), dvs. at så vel definisjonen som formuleringen av begrepet defineres ut fra kontekst.

En full testing av denne teorien er naturligvis en egen studie, men en tentativ testing kan foregå parallelt med tekstanalysen og berike den. Jeg velger å operasjonalisere denne teoritestingen med utgangspunkt i at Yanows tese skulle tilsi at innovasjonsbegrepet i den grad det forekommer i relevante policydokumenter skulle gjennomgå en utvikling i perioden ved at det blir bredere og mer omfangsrikt i den grad en implementering virkelig finner sted. En måte dette kan skje på og som kan påvises er at innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser finnes på flere politikkområder ved periodens slutt enn ved begynnelsen.

Denne operasjonaliseringen av teoritestingen er på langt nær den eneste og teorien kan fremdeles være fullt gyldig dersom sammenhengen som er formulert i denne oppgaven viser seg å ikke holde stikk. Imidlertid vil teorien være støttet dersom det derimot kan påvises en sammenheng.

4.4 Oppsummering, problematisering og implikasjoner av teori for gjennomføring av undersøkelse

En forenklet oppsummering av systemteoretiske gjennomgangen ovenfor er at feltet er kjennetegnet av faglig debatt om så vel teoriens berettigelse som dens innhold. Samtidig er teorien om innovasjonssystemer en virksom teori som det refereres til i fagdebatt og internasjonale fora.

Premisset i denne hovedoppgaven er at tverrsektoriell koordinering som konsept i noen grad er utledet av systemteorien. Samtidig har vi under gjennomgangen ovenfor sett at teorien om innovasjonssystemer i hvert fall i noen grad kan sies å være kjennetegnet av at lite fokus på policybeslutninger og at statsvitenskapelige og andre tilnærminger med vekt på studiet av policybeslutninger kan fungere supplerende.

4.4.1 Implikasjoner for utforming av alternativhypoteser

Hovedhypotesen var som vi så i kapittel 3 at forekomst av tverrsektoriell koordinering av innovasjonssystemer påvirker politikktutforming og kommer til uttrykk i innovasjonspolitiske begrunnelser i sentrale politikkdokumenter.

Den komplementære hypotesen er at effekten av tverrsektoriell koordinering av innovasjonssystemer er korrelert med tiltakenes integrasjon i budsjettprosessen

Teorigjennomgangen ovenfor har vist relevansen av følgende alternativhypoteser:

- Forbildeimport: dvs. at retorikken knyttet til en helhetlig innovasjonspolitikk primært er knyttet til internasjonale strømninger snarere enn til konkret politikk
- Stiavhengighet, for eksempel i form av forskningssektorens tradisjonelle stilling i det aktuelle landet
- Sentrale aktørers evne til å sette agenda innen den aktuelle sektoren.
- Makroøkonomiske utviklingstrekk, dvs. landets finansielle stilling og budsjettutvikling i perioden
- Begrunnelse av tiltak med risikospredning og suboptimal tilpasning

Det legges ikke opp rigorøs testing av alternativhypotesene, men til å benytte dem til å nyansere og utdype drøftingen i landstudiene der relevant.

4.4.2 Implikasjoner for utformingen av tekstanalysen

Innledning og valg av politikkområder

Som det fremgår av pkt. 3.5.2 er tekstanalysen todelt: Først foretas et søk på emneord. Forekomsten av disse analyseres separat, bl.a. i forhold til forekomst og hvor i de aktuelle dokumentene at de opptrer. Deretter benyttes de påviste emneordene til en nærlesning av de aktuelle tekstelementene med tanke på å avdekke

innovasjonspolitiske fortellinger og å sammenholde dem med andre fortellinger som avledet av alternativhypotesene.

Som vi har sett av gjennomgangen ovenfor omfatter innovasjonspolitik og innovasjonsteoretisk tenkning en rekke områder. Følgende områder fremstår imidlertid som sentrale ut fra den sterke vektleggingen av forskning og kompetanse i mye av litteraturen:

- 1 Forskningspolitikk
- 2 Utdanningspolitikk
- 3 Arbeidsmarkedspolitik med vekt på kompetanse.
- 4 Næringspolitikk med særlig vekt på støtteordninger for næringslivet
- 5 Lokal- og regionalpolitikk
- 6 Makroøkonomiske beskrivelser

Utformingen av budsjettokumentene er forskjellig for hvert enkelt land. I alle de tre landene er de imidlertid inndelt i temaer eller sektorer som kan ses i sammenheng med de sektorene som fremstår som viktige for problemstillingen etter gjennomgangen i dette kapitlet, og selv om avgrensningen ikke blir absolutt kan den medvirke til å identifisere sentrale dokumenter og tiltak. Jeg foretar en detaljert gjennomgang av utvalget av underdokumenter i kapittel 4 i forbindelse med gjennomgangen for hvert enkelt land.

Valg av emneord

Ord direkte knyttet til ”innovasjon”: dvs. ordet ”innovasjon” og alle ordkombinasjoner der ”innovasjon” måtte inngå (for eksempel ”innovasjonsevne”, ”innovasjonssystem” osv.) pluss enkelte antatte synonymmer.

Nært beslektede uttrykk som ”omstillingsevne”.

Ord som gjerne benyttes som begrunnelse for økt innovasjonsevne som ”konkurranse”, ”globalisering” og ”vekst”.

Landspesifikke ord som navn på sentrale innovasjonspolitiske dokumenter. Det er sentralt for problemstillingen å avdekke i hvilken grad det refereres til disse dokumentene i de ordinære budsjettokumentene.

Videre definerer jeg en gruppe emneord knyttet til alternativhypotesene som er gjennomgått:

Ord knyttet til forbildeimport som navn på overnasjonale enheter (”OECD”, ”EU”) eller andre land (”Japan”, ”USA” og ”Andre land” (som skrevet))

Ord knyttet til tanken om staten som kompenserer for markedets suboptimale allokering, som ””kollektivt gode” (som skrevet) og ”risikospredning”

Når det gjelder alternativhypotesene om stivhengighet og agendasetting og forvaltningsreformer vil eventuelle søkeordene være landsspesifikke, men vil trolig i den grad de kan påvises gjennom tekstanalyse, komme til syne gjennom den mer kontekstorienterte delen av tekstanalysen.

Oversettelse av emneord

De utvalgte emneordene blir oversatt ved hjelp av Kunnskapsforlagets ordbøker (www.ordnett.no) og kontrollert mot sekundærlitteratur. En komplett fremstilling av emneord med oversettelser er gitt i vedlegg 1. Tabellene som viser gjennomføringen av søkene er gjengitt i vedlegg 2.

Kvalitetsikring av emneord

Emneordene er kvalitetssikret ved at de er forelagt forfatterne av *European Trendchart on Innovation* (2005) for det enkelte land.

5. Landstudier

I tråd med analysemodellen er landstudiene bygd opp på følgende måte:

- 1 *Kort innledende omtale* av hvert enkelt land med utgangspunkt i *European Trend Chart on Innovation* (EU-kommisjonen, 2005)
- 2 *Dokumentidentifikasjon*: Her etableres tabeller med de innovasjonspolitiske dokumentene innen de utvalgte kategoriene og budsjettokumentene i den utvalgte perioden i hvert enkelt land. Deretter kommenteres utvalget.
- 3 Gjennomføring av *tekstanalyse* med vekt på søkeord og identifikasjon av diskurs og innovasjonspolitiske fortellinger
- 4 Deretter foretar jeg en *drøftende oppsummering* der jeg bl.a. forsøker å trekke konklusjoner når det gjelder hovedhypotesen.

5.1 Storbritannia

5.1.1 Innledning

Ifølge *European Trend Chart on Innovation: Country Report: United Kingdom, 2004-2005* (Cunningham, P.N. og Malik, K., 2005) har Storbritannia god uttelling på mange av de variable som forteller noe om innovasjonsevnen: De makroøkonomiske betingelsene er gunstige, konkurranselovgivningen og håndhevingen av den stimulerer investeringer og vekst, forretningsklimaet er generelt godt, bl.a. når det gjelder tilrettelegging for nyetablering og investeringer i forskning legger et godt grunnlag for kunnskapsbedrifter. En hovedutfordring er å omsette gunstige rammebetingelser i investeringer som bidrar til økt produktivitet og velstand.

I forhold til *European Innovation Scoreboard*-indikatorerne gjør det engelske innovasjonssystemet det bra, men på to av indikatorerne plasseres Storbritannia i

kategorien ”falling further behind” (det vil si lavere enn EU25-gjennomsnittet med en negativ utvikling), nemlig næringslivets satsing på FOU som andel av BNP og andel ansatte i høytteknologisektorer som andel av totalt antall sysselsatte. Dette utgjør imidlertid en utfordring siden disse faktorene oftere knyttes til evnen til å frembringe produkter høyere opp i verdikjeden.

5.1.2 Dokumentutvalg

Tabell 5.1.2.1 Offentlige innovasjonspolitiske dokumenter i Storbritannia med relevans for budsjettokumenter i perioden 2001-2005

Sektor	Tittel	Utgivelsesår	Organ/Dokumenttype
Overordnet	Excellence and Opportunity – A Science and Innovation Policy for the 21st Century	2000	Department of Trade and Industry/ White Paper
	Opportunity for All in a World of Change – Enterprise, Skills and Innovation	2001	Department of Trade and Industry/ White Paper
	Investing in Innovation – The government’s Strategy for Science, Engineering and Technology	2002	Department of Trade and Industry/ Strategy Report
	Competing in the Global Economy – The Innovation Challenge.	2003	Department of Trade and Industry/Innovation Report
Forskning	Science & innovation investment framework 2004-2014)	2004	HM Treasury, Department for Trade & Industry and Department for Education and Skills
	The Lambert Review of Business-University Collaboration	2003	HM Treasury Consultation review
Utdanning	21 st Century Skills: Realising Our Potential	2003	Department for Education and Skills/White Paper
Arbeidsmarked	Skills: getting on in business, getting on at work	2005	Department for Education and Skills/White Paper
Næring	Prosperity for All – the Strategy	2003	Department of Trade and Industry/ Strategy paper
	Creating Wealth from Knowledge, The	2004	The Department of Trade and Industry

	Department of Trade and Industry Five Year Programme,		
	Capturing Innovation	2004	Guide utviklet av Office of Government Commerce.
Lokal og regional	Competing in the global economy: the innovation challenge, DTI Innovation Report inneholder etableringen av National Regional Partnership programmes.	2003	Competing in the global economy: the innovation challenge, DTI Innovation Report
	Science and the RDAs: Setting the Regional Agenda	2003	House of Lords Select Committee on Science and Technology

Kommentar til utvalget av innovasjonspolitiske dokumenter

Utvalget ovenfor utgjør en forsøksvis komplett samling av overordnede innovasjonspolitiske dokumenter i Storbritannia. Det kan stilles spørsmål om *samtlig* ”strategy rapports” fra HM Treasury og fra Department of Trade and Industry burde vært betraktet som ”overordnede innovasjonspolitiske dokumenter”. Disse omhandler imidlertid en rekke forskjellige områder, og jeg har valgt å bare ta inn dem som eksplisitt befatter seg med innovasjonspolitikk, nemlig *Investing in Innovation – The Government’s Strategy for Science, Engineering and Technology* (2002) og *Prosperity for All – the Strategy*. Begge utgitt av Department of Trade and Industry.

Det må knyttes noen kommentarer til utvalget av dokumenter som omhandler regional innovasjonspolitikk. Storbritannia har åtte engelske regioner og tre ”devolved administrations” i form av Skottland, Wales og Nord-Irland. Disse fører alle selv i noen grad sin egen innovasjonspolitikk. I tillegg har visestatsministerembetet (The Office of the Deputy Prime Minister (ODPM)) hovedansvaret for regional innovasjonspolitikk på sentralt nivå. Department of Trade and Industry har imidlertid tradisjonelt engasjert seg i regional næringspolitikk og har

blant annet ansvar for regionale utviklingskontorer (Regional Development Agencies) i England (men ikke i Skottland og Wales). Blant annet har Department of Trade and Industry etablert et program ved navn *National Regional Partnership* som har som målsetning å integrere regionene og regionale temaer bedre i DTIs politikktutforming (se *Competing in the global economy: the innovation challenge, DTI Innovation Report, 2003*). Fokus for denne oppgaven er sentralt nivå. Det betyr at planer unnfanget på regionalt nivå faller utenom.

Budsjettpolitiske dokumenter

Tabell 5.1.2.2. Oversikt over budsjettpolitiske dokumenter i Storbritannia i perioden 2001-2005

Sektor	Tittel	Utgivelsesår	Organ/Dokumenttype
Alle de utvalgte områdene	Pre-budget 2001	2001	HM Treasury.
Alle de utvalgte områdene	Budget 2001	2001	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	2002 Spending Review	2002	HM Treasury Spending Plans and Public Service Agreement for 2003-2004 to 2005-2006
Alle de utvalgte områdene	Pre-budget 2002	2002	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	Budget 2002	2002	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	Pre-budget 2003	2003	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	Budget 2003	2003	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	2004 Spending Review	2004	HM Treasury Spending Plans and Public Service Agreement for 2006-2007 to 2007-2008
Alle de utvalgte områdene	Pre-budget 2004	2004	HM Treasury

områdene			
Alle de utvalgte områdene	Budget 2004	2004	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	Pre-budget 2005	2005	HM Treasury
Alle de utvalgte områdene	Budget 2005	2005	HM Treasury

Budsjettprosessen er svært forenklet som følger: The chancellor overrekker *The Pre-Budget Report* til House of Commons om høsten. Den utgjør bl.a en fremdriftsrapport og inneholder overordnede policyføringer. Deretter kommer *The Budget* som mer enn noe annet er et rammedokument med særskilt omtale av enkelte sentrale budsjettposter. Dokumentent har et tydelig tekstlig slektskap med *The Pre-budget Report*, bl.a. i form av de samme kapitteloverskrifter. Hvert annet år kommer så *The Spending Review* som er den spesifikke fordelingen på enkelte budsjettposter. Det er verdt å merke seg at i tillegg til at dette dokumentet kommer hvert annet år og dermed medvirker til mer langsiktig budsjettering enn i land med etårige budsjetter, kan det også inneholde budsjettplaner med et atskillig lengre tidsperspektiv (f. eks. *Science and Innovation Framework 2004-2014*) i *The Spending Review 2004* (2004).

5.1.3 Tekstanalyse med vekt på søkeord

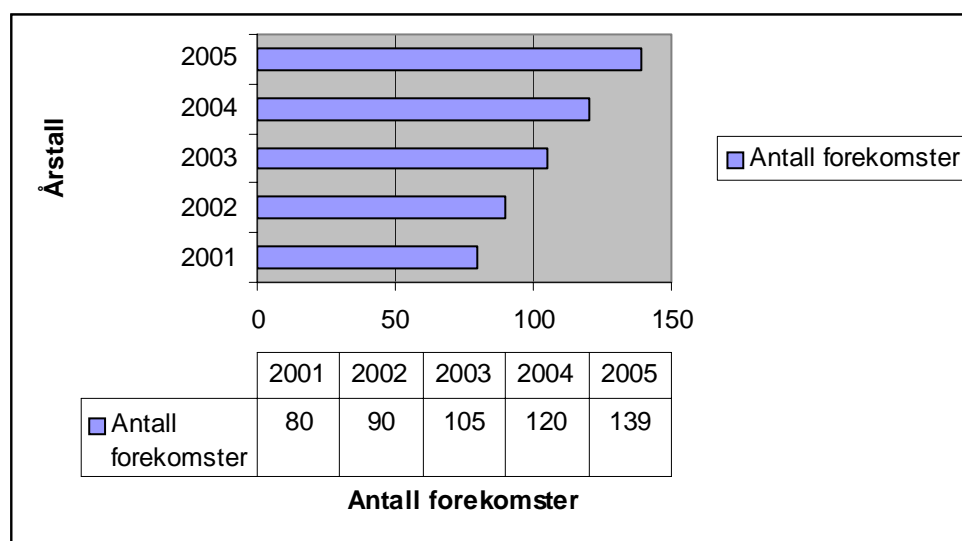
Av plasshensyn er tabellen som viser oversikt over forekomst av søkeord gjengitt i vedlegg 2 i Tabell 1 Forekomst av søkeuttrykk i britiske budsjettdokumenter 2001-2005.

5.1.4 Enkelte tendenser i materialet

Det er flere forekomster av begrep direkte omhandlende innovasjon og innovasjonspolitiske dokumenter i hele perioden. Antallet forekomster av begreper direkte knyttet til innovasjon i *Budget* og *Pre-Budget* stiger fra 80 i 2001 til 139 i

2005, en økning på 73,75 prosent. Stigningen er jevn og reflekteres i *Spending Review* der det er en sterk økning fra 2002 til 2004.

FIGUR 5.1.4.1 FOREKOMST AV BEGREPER DIREKTE KNYTTET TIL INNOVASJON I BUDGET OG PRE-BUDGET I PERIODEN 2001-2005

Mengden referanser til utenlandske enheter øker noe i løpet av perioden. Referansene til enkelte land og internasjonale organisasjoner går noe opp, særlig til EU.

Forekomsten av ordet ”globalisation ” i sentrale budsjett dokumenter øker noe mot slutten av perioden, og sammenfaller dermed med økningen av innovasjonspolitiske begreper i de sentrale budsjett dokumentene. I tekstanalysen nedenfor er det enkelte forekomster som kan tyde på at det er en sammenheng, men det er viktig å være oppmerksom på at endringen i absolutte tall er beskjeden og at utgangspunktet er lavt. Jeg vil belyse dette punktet nærmere bl.a. i lys av det supplerende intervjuet i den oppsummerende drøftingen av landgjennomgangen i pkt. kap. 5.1.7.

I begynnelsen av perioden er det tilnærmet ingen referanser til innovasjonspolitiske dokumenter. Det er vanskelig å si at den generelt lave forekomsten skyldes at dokumentene har begrenset gjennomslagskraft. Det kan gjenspeile en britisk tradisjon for i liten grad å gjengi andre politiske dokumenter i budsjett dokumentene. En annen mulig feilkilde er at strategidokumentene i noen grad har samme titler som relevante

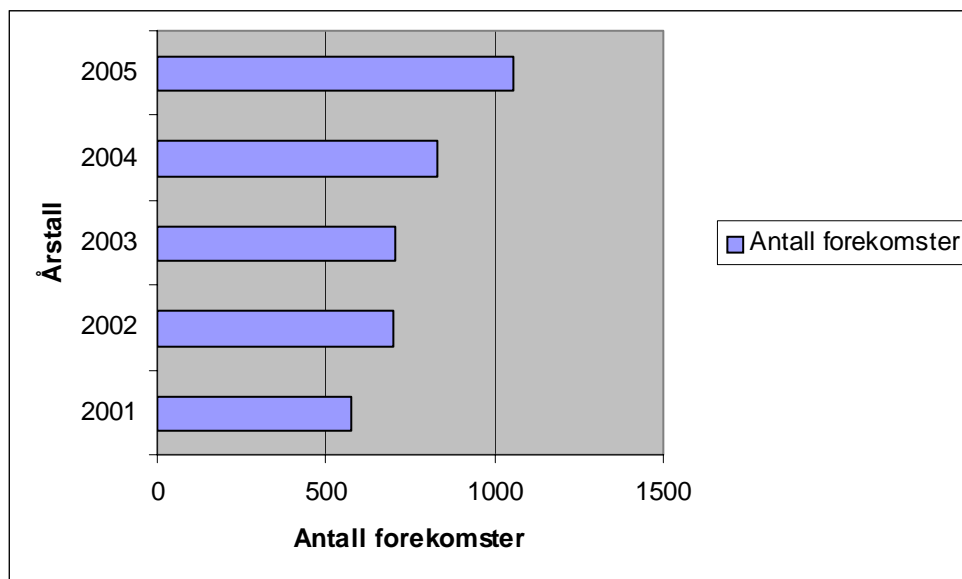
budsjettkapitler (dette gjelder *Opportunity for All* og i noen grad *Investing in Innovation*), noe som kan tyde på at dokumentene fanges opp i selve teksten. Ifølge den ene forfatteren av *European Trend Chart on Innovation: Country Report: United Kingdom, 2004-2005*, prof. Paul Cunningham (se supplerende intervju, Vedlegg 3) er et det en tendens til å ta opp elementer fra strategidokumenter i budsjett-tekstene snarere enn å gjengi dem.

Men den lave forekomsten kan også tyde på dokumentene har begrenset gjennomslag og dette er noe som eventuelt må klarlegges i en egen studie. Det er uansett en markant økning i antall referanser til strategidokumenter mot slutten av perioden da *Competing in the Global Economy – The Innovation Challenge* og ikke minst *The Lambert Review of Business-University Collaboration* refereres til en rekke ganger (den sistnevnte siteres for eksempel 78 ganger i *Spending Review 2004*). Et av de sentrale innovasjonspolitiske dokumentene inngår i selve budsjettet, nemlig *Science and Innovation Framework 2004-2014* som inngår i *Spending Review 2004*.

Det er ingen korrelasjon mellom bruken av begreper knyttet til konkurranse og fornyelse og veksten i forekomsten av innovasjonspolitiske begreper.

Det er en markert økning i bruk av begrepet ”flexibility” mot midten av perioden og deretter en stabilisering på et høyere nivå. Dette kan skyldes en økt vekt på omstilling som igjen kan ses i sammenheng med økningen i forekomst av innovasjonspolitiske begreper, men en slik sammenheng må eventuelt utforskes i detalj før man trekker noen konklusjoner.

Det er en markant økning i forekomsten av ordet ”growth” i løpet av perioden. Den samlede økningen er på 45,44%. Dette kan gjenspeile en økt vekt på produktivitet.

FIGUR 5.1.4.2 FOREKOMST AV BEGREPET "GROWTH" I BUDGET OG PRE-BUDGET I PERIODEN 2001-2005

Det finnes få referanser til innovasjonspolitik i budsjettkapitlene som omhandler makroøkonomiske rammebetingelser. Innovasjonspolitik omtales primært i andre deler av dokumentet og særlig i forhold til produktivitetsbetraktninger (kap. 3 i *Budget og Pre-budget*) og her særlig knyttet til kommersialisering av forskning. Begreper knyttet til innovasjon ses imidlertid i sammenheng med makroøkonomisk stabilitet i det innledende policykapittelet (Ch. 1 Overview). (Se nærmere omtale i avsnitt 5.1.5 Rekonstruksjon av innovasjonspolitiske fortellinger).

Begrepene "Risk diversification/diversification of risk/spreading of risk" og "Public good" forekommer ikke. Dette kan tyde på at alternativhypotesen om at tiltak begrunnes med risikospredning og suboptimal allokering får liten støtte i tekst og som tekst, men kan like gjerne gjenspeile at kvalitetssikringen utvalget av ord koblet til denne alternativhypotesen har vært for dårlig. Et tegn på dette er at jeg kan finne formuleringer som følger i materialet:

The Government can help to ensure that the infrastructure and business environment are internationally competitive, giving businesses the platform from which to innovate. **It can also help to overcome some of the barriers to longer-term investment created by the market, especially where there are wider benefits**

above and beyond those going to the firm making the investment. But it is business that must rise to the challenge of making the most of these opportunities

(Budget, 2001, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge, min utheving)

Alternativhypotesen lar seg altså ikke teste innenfor dette designet. Implikasjonen av funnet er at utvalget ord for denne alternativhypotesen må utvikles mer dersom en skal gjøre slike undersøkelser og få et eget forstudie.

Både i forhold til denne alternativhypotesen med utgangspunkt i evolusjonær økonomisk tenkning og ideen om at det eventuelt skulle være en motsetning mellom fokus på makroøkonomiske rammebetingelser og innovasjonspolitisk og mer produktivitetorientert og dermed ofte mer innovasjonsorientert tenkning, er det imidlertid interessant at forfatteren av *European Trend Chart on Innovation: Country Report: United Kingdom, 2004-2005* (Cunningham, P.N. og Malik, K., 2005) i liten grad mener dette er tilfelle:

I do not perceive opposition or contradiction between the two in British politics. The idea seems to be that government has two levers. The big lever in the form of macroeconomic stability, which has been found to be a favourable climate for economic growth, and the smaller lever in the form of innovation policy. These are perceived as complimentary and not in opposition.

In fact the Treasury has had a focus on innovation by commissioning reports on innovation et cetera. Given that the Treasury has this role, there has been a debate on the need for the Department of Trade and Industry, but no debate on the need for innovation policy as such.

(Supplerende intervju med Paul Cunningham, Vedlegg 3)

Selv om dette i utgangspunktet bare er en indikasjon og ikke må forveksles med et robust funn, kan det tyde på en mer integrert policyformuleringsprosess på dette ene feltet enn for eksempel i Sverige (se kap. 5.3).

5.1.5 Rekonstruksjon av innovasjonspolitiske fortellinger

En systematisk gjennomgang av sammenhengene i samtlige tekstelementer der ”innovasjon” og de andre ordene i tekstanalysen forekommer, resulterer i to fortellinger slik dette er definert i kap. 3.5.2. Det kan og vil være andre fortellinger i

---

materialet, f.eks. om behovet for budsjettkontroll, men det er disse som fremstår som sentrale med henblikk på eventuell forekomst av politikkformulering som er begrunnet av innovasjonshensyn.

En sentral fortelling som jeg har identifisert i budsjettdokumentene er en fortelling som plasserer Storbritannia i verden. Denne fortellingen legger vekt på at Storbritannia må satse på innovasjon fordi den globale konkurransen blir stadig mer intens og fordi Storbritannia må bli mer produktivt for å *ta igjen* de beste nasjonene. Dette er en fortelling som er gjennomgående i hele materialet og i hele perioden. Jeg betegner denne fortellingen som *den globale fortellingen*. Først et eksempel fra tidlig i perioden:

The Government's long-term economic ambition is that Britain will achieve a faster rate of productivity growth than its main competitors, **closing the productivity gap**. The Government believes that the productivity gap can only be tackled over the long term and through a sustained effort across the economy as a whole.

(Pre-budget, 2001, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge, min utheving)

Denne tilnærmingen gjenspeiles slik jeg ser det i tittelen på kapittel 3 i *Budget* og *Pre-Budget* gjennom hele perioden, nemlig *Meeting the Productivity Challenge*.

I et eksempel på denne fortellingen fra midtveis i perioden kobles den til Storbritannias relative evne til å kommersialisere forskning:

Innovation is an increasingly important source of productivity growth. New ideas generate products and markets, improve efficiency, and deliver benefits to firms, consumers and society. The UK has an excellent scientific research base, second only to the US in terms of the volume and influence of publications, **but has historically been less effective than other advanced industrial economies at turning research outputs into innovations with commercial potential**. The UK also has a relatively low overall level of industry-funded business R&D compared with industrial competitors, despite having high R&D intensity in particular sectors.

(Budget, 2003, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge, min utheving)

Denne gjennomgående fortellingen utvikles som sagt gjennom hele perioden, bl.a. ut fra en endret oppfatning om Storbritannia virkelig klarer å lukke "the productivity gap":

Productivity growth, alongside high and stable levels of employment, is central to long-term economic performance. **In the increasingly knowledge-driven global economy, science, innovation and creativity are important drivers of productivity growth, backed up by a highly skilled workforce and a competitive and enterprising economy. The UK has historically experienced comparatively low rates of productivity growth. However, in recent years, UK performance has improved in relation to other major economies.** The Government's long-term goal is for the UK to continue to close the productivity gap by achieving a faster rate of growth than its main competitors.

(Pre-budget, 2005, Ch. 1, Overview, Meeting the Productivity Challenge, min utheving)

Mot midten av perioden kobles denne globale fortellingen tydelig mot politikktutforming og budsjett-tiltak:

Building on the Government's science strategy and the growing level of resources for DTI innovation programmes, the Secretary of State for Trade and Industry has launched a wideranging review of business innovation and its contribution to UK productivity growth. **The review will set out a clear strategy for improving the UK's comparative innovation performance across products, processes, services and business practices.** It will report in summer 2003 on how to improve the effectiveness of innovation policies at both national and regional level.

(Budget, 2003, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge, min utheving)

Koblingen mellom den globale fortellingen og budsjett-tiltakene er ganske direkte:

The DTI Innovation report highlights the UK's excellent science base and record of accomplishment in invention, **but explains that more needs to be done, including in the service sector, to ensure the successful exploitation of new ideas and secure our future prosperity in an increasingly global world. Proposals in the Report now being implemented include:**

- a £150 million National Technology Strategy to provide a framework for policy priorities and focus support on innovation;
- new procurement guidelines to make government a more intelligent customer and encourage innovation through its supply chain; and
- an increased role for the Small Business Service in promoting innovation and knowledge transfer.

[...]

(Budget, 2004, Ch. 3, Meeting the productivity challenge)

Budsjetttiltak med en innovasjonspolitisk begrunnelse, for å fremme produktivitetsvekst, er særlig fremtredende fra lanseringen av *Science and Innovation Investment Framework 2004-2014* (2004):

Budget 2004 introduces further measures to promote productivity growth, including: the publication of a **consultation document to inform the preparation of a ten-year investment framework for science and innovation**, as part of the 2004 Spending Review, committing to grow public investment in the science base faster than the trend rate of GDP growth over the next Spending Review period;

(Budget, 2004, Ch. 1, Overview)

The ten-year investment framework for science and innovation: In January 2004, the Chancellor announced that the Government would develop, as part of the 2004 Spending Review, a ten-year investment framework for public and private investment in science and innovation to provide a medium-term platform for innovation and productivity growth. The framework will set out the attributes and funding arrangements of a research system capable of delivering the Government's key aims:

- world-class research at the UK's strongest centres of excellence;
- sustainable and financially robust universities and public laboratories across the UK;
- a continuing step change in the responsiveness of the research base to the needs of the economy and public services;
- increased business investment in R&D, and increased business engagement with the UK science base when seeking ideas and talent;
- a supply of science, technology, engineering and mathematics skills more responsive to the needs of the economy, and greater flexibility within schools and universities to attract the skills they need; and
- confidence across UK society in scientific research and innovative applications. The consultation document sets out the Government's considerations and key questions in these areas.

(Budget, 2004, Ch. 3, Meeting the productivity challenge)

En like sentral fortelling i materialet handler om *samspill og samvirke*. Denne handler om at økning i innovasjonstakt og produktivitetsvekst ikke kan oppnås uten at aktører i det offentlige, forskningsinstitusjoner, partene i arbeidslivet osv. samarbeider på mest mulig effektiv måte. I eksempelet nedenfor er det samspillet mellom partene i arbeidslivet som vektlegges:

Box 3.3: The CBI/TUC productivity campaign: **Recognising that closing the productivity gap cannot be achieved without a wider drive across the economy, in October 2000 the Chancellor invited the TUC [Britisk LO, min anmerkning] and the CBI [Den britiske arbeidsgiverforeningen, min anmerkning] to work together on an agenda to raise productivity. In a joint response, the TUC and CBI endorsed the Chancellor's request.** As a result, working groups have now been set up in the four areas identified as being most urgently in need of attention:

(Budget, 2001, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge, min utheving)

I eksempelet nedenfor legges det vekt på regionale aktørers rolle i samspillet mellom nasjonale og regionale aktører i innovasjonssystemet:

Building on their role as strategic leaders of growth in each region, and increasing regional input to national decisions, **the RDAs [Regional Development Agencies, min anmerkning] have been asked to contribute to the development of Budget 2006 in three key areas: links between the national and regional**

frameworks on innovation; rationalising business support; and increasing private investment in economic regeneration.

(Pre-Budget, 2005, Meeting the productivity challenge, min utheving)

Et samspill som særlig understrekes, er kunnskapsspredning fra universiteter og forskningsinstitusjoner til bedriftene:

Knowledge transfer activities are vital to ensuring that successful innovation can be spread widely across the economy. Universities, public sector research establishments and NHS trusts have embraced the knowledge transfer agenda and levels of commercialisation activity are increasing. To build on this success, **funding available to universities and the public sector science base for knowledge transfer activities will be increased to allow the development of expertise to facilitate technology transfer, and to provide for investment in the early stages of promising research opportunities.**

(Spending Review 2002, Ch. 2, Raising Productivity, min utheving)

Vektleggingen av samspillet på dette området blir bare tydeligere utover i perioden og særlig etter fremleggelsen av The Lambert Review (2003):

The final report of the Lambert Review, an independent review of business-university collaboration, was published in December 2003 and made a series of recommendations aimed at improving the links between the UK's strong science base and the business community.²⁰ The Government recognises the importance of this policy agenda and is strongly supportive of the analysis in the report.

(Budget, 2004, Ch. 3, Meeting the productivity challenge)

Men samspillet kan også omfatte flere aktører, som for eksempel nedenfor der regionalpolitikk ses i sammenheng med økt innsats for kommersialisering av forskning:

The 2004 Spending Review enhanced the role of the RDAs in supporting business-university collaboration, a part of the Government's response to the Lambert Review. This will be reflected in the new strategic RDA "tasking framework", which will be published shortly. **The RDAs will set out their contribution to promoting knowledge transfer in each region this spring.** The three Northern RDAs have already committed in July to fund business-university collaboration and business innovation across the North by more than £100 million by 2010, enhanced by the creation of a Northern Science and Industry initiative, as part of the Northern Way plan described in Box 3.2. The Government has also asked RDAs for views on how they can best develop knowledge transfer and science cities, ahead of Budget 2005.

(Pre-Budget, 2004, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge)

Mot slutten av perioden finner vi en beskrivelse av hvordan samspillet mellom *alle* aktørene i det som betegnes som ”The UK innovation system” bør utvikles. I denne understrekes betydningen av koordinering:

Each of the stakeholders within the UK innovation system has developed mechanisms for allocating resources within its domain to improve its own performance, and for improving the transfer of knowledge to business. Examples include: RCUK’s Knowledge Transfer Committee; a Research Council/RDA Coordinating Group; RDAs’ Science and Industry Councils within their regions and, collectively, an Innovation Committee, involving DTI, to coordinate innovation policy; DTI’s business-led Technology Strategy Board and, to implement its strategy, a Technology Programme Operational Group including stakeholders from the Research Councils, RDAs, OST and other Government departments. In addition, HEFCE administers HEIF, and through its Business and Community Committee and annual HE-Business and Community Interaction Surveys provides a measure of knowledge transfer activities in HEIs, including those encouraged and supported by HEIF. [...] **It is the better coordination of such efforts, and the clearer perspective which government can give to business about its own plans for policy implementation, which will be an important factor in encouraging business to increase its investment in R&D at a much greater rate than hitherto.**

(Spending Review 2004, Ch. 5, Knowledge transfer and innovation, min utheving)

Dette relativt klare funnet av en fortelling om samspill understøttes av det supplerende intervjuet, der Paul Cunningham sier:

There is obviously a focus on interplay within the innovation system. This is ongoing and can be found in the ongoing Crest peer review [Crest er et av Eus forsknings- og innovasjonsfora, min anmerkning].

(Vedlegg 3, Intervju med Paul Cunningham)

Forekomsten av en slik fortelling kan også tyde på at innovasjonssystemteorien påvirker politikktutforming.

5.1.6 Utvides eller innskrenkes innovasjonsbegrepet?

Gjennomgående i materialet er en nær kobling mellom innovasjonsbegrepet og vitenskap/teknologi (”science”). Dette tar form av en rekke formuleringer om sammenheng mellom forretningsutvikling og forskning, mellom forskning- og næringspolitikk:

Encouraging innovation and research and development (R&D) is a vital component of the Government’s strategy for improving the UK’s productivity performance. The Government believes that the most effective

way to increase innovation is to work in partnership with business. The Government can help to ensure that the infrastructure and business environment are internationally competitive, giving businesses the platform from which to innovate. It can also help to overcome some of the barriers to longer-term investment created by the market, especially where there are wider benefits above and beyond those going to the firm making the investment. But it is business that must rise to the challenge of making the most of these opportunities

(Budget, 2001, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge)

Long-term global economic challenges and opportunities for the UK, published alongside the 2004 Pre-Budget Report, emphasised the importance of science and innovation in ensuring the UK's long-term competitiveness in an increasingly knowledge-driven global economy. In all countries, economic activity is shifting towards innovation and knowledge-driven industries, with emerging economies moving up the value chain and challenging the predominance of the advanced economies. In this environment, the UK needs to build on its historical strength in scientific research to exploit new technology driven and high value-added areas and secure its long-term prosperity.

(Budget 2005, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge,)

Vi ser tidlig i perioden at disse områdene kobles mot *skattepolitikk*, f.eks.:

enterprise and innovation: major reforms to capital gains tax, permanent 40 per cent first year capital allowances for small and medium-sized enterprises (SMEs), a new All-Employee Share Ownership Plan and an Enterprise Management Incentive for small firm employee share options, an R&D tax credit for SMEs and action to promote enterprise and innovation across every region of the country through the work of the Regional Development Agencies and the Small Business Service...[...]

(Budget, 2001, Ch. 1, Overview, utheving i original)

Samme år brukes innovasjonspolitiske argumenter også til å begrunne

konkurransopolitikk:

Competition is central to the Government's strategy for closing the productivity gap. Research shows that vigorous competition between firms helps to drive productivity growth by stimulating innovation and encouraging greater efficiency. Competition also ensures that consumers get a good deal. In a competitive environment, firms must strive to win customers, encouraging lower prices and higher quality goods and services.

(Pre-budget, 2001, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge)

Det settes også fokus på offentlig sektors rolle som *regulerende myndighet:*

Whereas effective and well-focused regulation can help to correct market failures, promote fairness and ensure public safety, unnecessary or poorly enforced regulation can restrict competition, stifle innovation and deter investment. The Government is therefore committed to regulatory reform in the UK and EU.

(pre-budget 2002, Ch. 3 Meeting the productivity challenge).

Først senere i perioden finner vi eksplisitte innovasjonspolitiske begrunnelser for *utdanningspolitikk*:

In an increasingly knowledge-driven global economy, success lies in a flexible economy with a strong science and innovation base, and a highly skilled and educated workforce. The Budget sets out a programme of long-term investment in schools, colleges and universities, to give every young person the chance to make the most of their talents. It also sets out plans for new investments in science and innovation, and in a highly skilled workforce through apprenticeships and a New Deal for skills.

(Budget, 2004, Ch. 1, Overview)

Regionalpolitikken synes å få en stadig sterkere innovasjonspolitisk begrunnelse i løpet av perioden:

The Government's regional economic policy is based on two principles. First, exploiting indigenous strengths in each area and region is likely to be the most effective way of strengthening the essential building blocks of growth – innovation, skills and the development of enterprise. Second, the best mechanisms for achieving this are likely to be based in the regions themselves, and so national government must enable regional and local initiatives to work by providing the necessary flexibility and resources within a national framework.

(Budget 2001, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge)

To ensure that the benefits of improved productivity are spread throughout the country, measures to raise productivity growth and promote flexible markets should also be focused at the regional or sub-regional level. The Regional Development Agencies (RDAs) are the strategic leaders of economic development and regeneration in the regions, and have an important role to play in implementing the Government's productivity strategy. To benefit from their regional perspective, the Treasury asked the Agencies to provide advice on policy relating to enterprise, innovation, regulatory reform and skills, in preparation for this Budget. Among issues raised by the RDAs were proposals to promote entrepreneurship in schools, improve opportunities for SMEs in public sector procurement, work with the Government to consider how the regulatory burden on small firms can be minimised, and create flexibility at a regional level to meet employers' skills needs. Budget 2003 announces further measures which respond to the issues raised. The Treasury will discuss with the RDAs how to further enhance their input into future Budgets.

(Budget, 2003, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge)

En annen kobling som blir tydeligere i løpet av perioden er koblingen mellom *miljøpolitikk* og innovasjonspolitikk:

The Government is investing in innovation to meet its Kyoto obligations on climate change. It will make progress towards the 2010 targets of reducing carbon dioxide emissions by 20 per cent, and 10 per cent of electricity to be generated from renewable sources. In November 2001, the government announced an extra £100 million fund to support the development of renewable technologies. This Spending Review builds on that funding for renewables, providing an additional £38 million for energy policy objectives in 2005-06, compared with 2002-03.

(Spending Review 2002, Department of trade and Industry)

In many areas, such as climate change, international co-operation is vital to achieve environmental goals – action only at the domestic level is not enough. This is why the UK is making climate change one of its key priorities as part of its G8 and EU Presidencies. To lead this international debate, the Government recognises that the UK must take action domestically and demonstrate that good environmental policy can promote, rather than stifle, enterprise and innovation, while not damaging UK business competitiveness. The rest of this chapter sets out the key environmental challenges the UK faces, the strategies for tackling these and progress against them. It then describes the developments in the key measures, and assesses the success of some of the most important economic instruments. The impact of the full range of environmental measures introduced by this Government is set out in Tables 7.1 and 7.2 at the end of this chapter.

(Budget, 2005, Ch. 7, Protecting the Environment)

Mot slutten av perioden ser vi også sjeldne forekomster av innovasjonspolitiske begrunnelser på helt nye områder, herunder *samferdselspolitikk*:

There is a clear consensus on the importance of appropriate investment in transport for productivity and economic growth. The Government's White Paper *The Future of Transport: a Network for 2030*, published in 2004, set out a strategy for long-term increased investment by both public and private sectors, combined with smarter choices on travel. This also set out, as a result of the 2004 Spending Review, increased transport funding over the ten-year period through to 2015 with the introduction of a new Transport Innovation Fund to support the development of innovative transport measures that can benefit national productivity. Total public sector investment over this period will be over £79 billion in today's prices. Recognising the need to take a sustainable longer term view, and building on the 30-year strategy, it is necessary to bring together the right investment plans and the right framework for prioritising and delivering new infrastructure.

(Budget 2005, Ch. 3, Meeting the productivity Challenge)

Videre legges det større vekt på kreative næringer i krysningsfeltet mellom *næring og kulturpolitikk*:

Box 3.9: Creativity and business performance

Creativity is a key ingredient in the success of businesses right across the UK economy. By applying a range of creative skills, businesses transform goods and services from commodities to differentiated products which can be marketed on the strength of their unique characteristics. This can reflect a range of creative contributions, from the impact of product innovation and design, to innovation in delivery through digital media, and influences from the arts and diverse cultures. By increasing the distinctiveness of products and services, creativity allows large and small firms to compete in global markets on the basis of the added value of their unique appeal to consumers. Research for the Design Council and the DTI's Innovation Reviewa bears this out, showing that:

- design-intensive companies outperformed the FTSE 100 by more than 200 per cent over a ten-year period;
- rapidly growing businesses attach much greater weight to the importance of creativity than the average firm – ranking design as the second most important factor, after marketing, in their success, compared with seventh for the average UK firm;

- growing businesses are more than twice as likely to use creativity to improve quality than static businesses;
- and • 70 per cent of businesses where design is integral to strategy say that design has increased the quality of their products and services.

(Creativity and business performance, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge, Budget 2005)

Denne utvidelsen til nye områder *kan* reflektere det som virker som en økende tendens til at politikkområdene ses i sammenheng. Mot slutten av perioden forekommer det enkelte opplysninger av politikkområder på slikt grunnlag:

Innovation Report Action Plan

A Technology Strategy will concentrate Government funding on key technologies identified through consultation with business and other stakeholders. The Technology Strategy aims to support business 'pull through' of new ideas emerging from the UK's world class science and engineering base, will be coordinated by a Technology Strategy Board, comprising mainly senior business leaders, and is underpinned by an initial investment of £150 million over the first three years from 2004. The Technology Strategy and accompanying business support products are covered in more detail in Chapter 5 on knowledge transfer.

New procurement guidelines will be designed to make Government a more 'intelligent customer' by using its huge - £109 billion a year – purchasing power to drive innovation through public procurement. The Secretary of State for Trade and Industry and the Chief Secretary to the Treasury have endorsed the new Office of Government Commerce (OGC) guidance, 'Capturing Innovation from Suppliers'. DTI is working closely with OGC, other Government Departments, and with business, to promote and embed innovative procurement practices. Tailored help for small businesses to innovate will be developed, including advice on intellectual property and design; greater access to R&D grants, university and national measurement system research; greater access to public research procurement opportunities, and a programme to develop leadership and management skills at all levels within SMEs.

The Patent Office, in conjunction with other partners, will lead the development of a range of measures to increase awareness of the importance of intellectual property (IP) by SMEs and improve confidence in IP protection. It will also develop a new national strategy for dealing with IP crime.

The Design Council are leading demonstrator projects on manufacturing and commercialising technology, with the support of RDAs, with the aim of showing how design can help deliver tangible innovation benefits.

Detailed formulation work is now underway on a new programme on Measurement for Emerging Technologies to support future technology exploitation. New programmes to increase knowledge transfer commencing in mid 2004 include: 15-25 Joint Industry Projects (involving 50 per cent industry co-funding); up to 250 product development projects for SMEs; and 20 exchange secondments between National Measurement Institutes and industry.

Delivery of the DfES Skills Strategy will also be important – the strategy is designed to inject business demand for skills into skills provision, recognising skills as a major contributor to improving levels of innovation and productivity. There will be a new regional focus on innovation. Every English region is to have a Science and Industry Council or equivalent; the new business support product, Selective Finance for Investment in England, has been redesigned to focus on the creation of sustainable, high value added jobs; and regionally-based companies will gain improved access to the national science base, as described more fully in the knowledge transfer Chapter 5.

The Secretary of State for Trade & Industry is leading a Ministerial team to identify and develop further joint actions that will take forward the innovation agenda, including developing in the coming year a forward-looking strategy for supporting innovation and the knowledge economy on a ten year horizon.

(2004, Spending review, Ch. 4 Business R&D and Innovation)

Så selv om jeg allerede tidlig i perioden finner en bred tilnærming til innholdet av innovasjonspolitik, og at en implementering i den betydning jeg bruker det allerede skulle ha funnet sted, tyder tekstene på at nedslagsfeltet utvides og at de innovasjonspolitiske begrunnelsene defineres slik at de fungerer inkluderende.

5.1.7 Oppsummering av landgjennomgang

Materialet synes å støtte følgende hovedfunn:

Innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser synes å være i bruk i hele perioden i Storbritannia med en markant stigning mot slutten. Stigningen mot slutten sammenfaller med en nominell satsing på innovasjonspolitik på regjeringsnivå i form i av fremleggelsen en rekke sentrale dokumenter fra 2003 og fremover. Denne satsingen synes å være koblet til konkrete budsjett-tiltak, bl.a. i form av fremleggelsen av *Science and Innovation Investment Framework 2004-2014* (2004).

Jeg har identifisert to fremtredende innovasjonspolitiske fortellinger i materialet:

Sentralt i budsjettmaterialet står en *global* fortelling som inneholder alle eller noen følgende elementer: verden er i endring, den globale konkurransen er stigende og betydningen av vitenskap og innovasjon er økende. Ifølge denne fortellingen har Storbritannia dessuten en særskilt utfordring knyttet til å ta igjen landene som har større produktivitet. I løpet av perioden blir denne fortellingen mer spesifikk og legger vekt på elementer i innovasjonssystemet og innovasjon som drivkraft for å øke produktiviteten.

Den andre fortellingen jeg finner er betydningen av *samspeillet* mellom forskjellige aktører som en nøkkel til økt innovasjon. Denne fortellingen finner vi også gjennom hele perioden, men den får økt betydning fra 2003 og 2004 da særlig samspeillet mellom forskningsinstitusjoner og universiter og bedrifter blir konkretisert. Det hyppigst refererte innovasjonspolitiske dokumentet i perioden er knyttet til dette dokumentet.

Det forekommer som nevnt referanser til andre land og internasjonale organer, blant annet EU, og en viss økning til referanser til globalisering i materialet. Dette skulle kunne tyde på et innslag av forbildeimport. Samtidig er analysen – ”den globale fortellingen” – gitt en så sentral plass i dokumentene og gitt en såpass britisk forankring (”ta igjen de mer produktive landene”) at det trolig er riktigere å peke på beslektet politikkutvikling snarere enn forbildeimport. Dette funnet understøttes av det supplerende intervjuet:

By and large there is a clear British twist to the innovation policy formulation based on an understanding of national necessity. The budget tradition aims at the long term and the innovation policy is given a broad and stable presentation. There is however policy learning going on. An example of policy learning would be the introduction of an RnD tax incentive in 2000-2001. There was no British tradition of using tax incentives in this manner, but the measure was introduced in a number of countries. A study was commissioned and after review of the findings the reform was formulated and introduced.

(Vedlegg 3, Intervju med Paul Cunningham)

Funnene ovenfor er videre i tråd med de organisatoriske endringene i britisk innovasjonspolitik som bl.a. Malik og Cunningham (2005) fremhever. De viktigste av disse er den interdepartementale gruppen ”Steering Group on innovation in the knowledge economy” ledet av Secretary of State for Trade and Industry (2003) og senere opprettelsen av ”Cabinet committee on Science & Innovation”. Den nye komiteens formelle ansvarsområde er: “to determine and oversee the implementation of the government’s policies in relation to science, innovation and wealth creation.”

For å oppsummere funnene i forhold til å hovedhypotesen finner vi støtte i budsjettmaterialet – både i form av kvantitative forekomster og identifiserte fortellinger – på at det finner sted politikkutforming og koordinering av politikk med innovasjonspolitiske begrunnelser. Videre har vi sett flere eksempler på hvordan innovasjonspolitiske begrunnelser kobles til konkrete budsjett-tiltak, særlig utover i perioden.

Bruk av ord som ”innovasjonssystem” kan tyde på en bred og eksplisitt innovasjonsteoretisk tilnærming. Sentralt i hele perioden står problemstillinger knyttet til kommersialisering av forskning, dvs. samspillet mellom forskningsinstitusjoner og universiteter på den ene siden og bedriftene på den andre. Likevel er det som nevnt lite som tyder på at innovasjonssatsingen bare er forankret i Department of Trade and Industry. Innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser er i bruk på flere politikkområder, bl.a. regionalpolitikk, utdanningspolitikk, miljøpolitikk, kreative næringer (skjæringspunktet mellom kultur og næringspolitikk), konkurransepolitikk og samferdselspolitikk. Noen av disse politikkområdene kommer først til etter hvert, bl.a. kreative næringer. Andre som utdanningspolitikk blir tillagt større vekt etter hvert ved at de blir gjenstand for en eksplisitt innovasjonspolitisk satsing. Med de nødvendige forbeholdene for at dataene ikke er tilstrekkelig robuste, vil data kunne tilsi at det finner sted en implementering av innovasjonspolitikk, eller rettere sagt ”ønskeligheten av å innovere og/eller å legge til rette for det”, dvs. en implementering i Yanows forstand. Det at referansene finnes i omtaler av tiltak innenfor de forskjellige sektorene samtidig som det forekommer sentralt initierte tiltak for å bedre koordineringen av innovasjonspolitikken, kan tyde på at denne implementeringen er sentralt initiert (snarere enn fra et av sektordepartementene) eller i hvert fall sentralt forankret.

5.2 Danmark

5.2.1 Innledning

Danmark scorer høyt på flere indikatorer i innovasjonsundersøkelsen *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: Denmark 2004-2005* (Siune, Schmidt, Aagard 2005). Danmark kjennetegnes i likhet med England og Sverige av gunstige makroøkonomiske forhold. Veksten er over EU25-gjennomsnittet, det er overskudd på handelsbalansen og lav inflasjon. Danmark har også resultater over gjennomsnittet på en rekke av *European*

Innovation Scoreboard-indikatorene og ligger på topp fem når det gjelder om lag halvparten av indikatorene, blant annet når det gjelder menneskelige ressurser, kunnskapsdannelse, samspill i innovasjonssystemet og tilgang til innovasjonsrettet venturekapital. Danmark gjør det imidlertid ikke tilsvarende godt når det gjelder high-tech manufacturing, innovasjon i små og mellomstore bedrifter og innovasjonsaktiviteter generelt.

5.2.2 Dokumentutvalg

Tabell 5.2.2.1 Offentlige innovasjonspolitiske dokumenter i Danmark med relevans for budsjettokumenter i perioden 2001-2005

Sektor	Tittel	Utgivelsesår/hyppighet	Organ/Dokumenttype
Overordnet	Vækst med vilje	2002	Ervervsministeriet Strategidokument for å styrke rammebetingelsene for økonomisk vekst i Danmark
	Nye mål - Regeringsgrundlag	2005	Statsministerens handlingsplan for å gjøre Danmark et ledende samfunn med stor vekst basert på kunnskap og entreprenørskap.
	Handlingsplan for risikovillig kapital	2005	Ervervsministeriet. Handlingsplan/strategidokument
Forskning	Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura	2003	Videnskabsministeriet
	Forskning der nytter	2004	Det strategiske forskningsråd Forskningsstyrelsen, Videnskabsministeriet, Handlingsplan
Utdanning	Regeringens videnstrategi - viden i vækst	2003	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Arbeidsmarked			
Næring	Ervervsredegørelse	2003	Ervervsministeriet

Lokal og regional	Viden flytter ud – Vejen til højt teknologiske regioner	2004	Videnskabsministeriet, handlingsplan
	Forskning og innovation i et regionalt perspektiv	2004	Videnskabsministeriet, rapport

Utvalget ovenfor utgjør en forsøksvis komplett samling av overordnede innovasjonspolitiske dokumenter i Danmark.

Budsjettpolitiske dokumenter

Alle de danske departementene fremlegger sine budsjettinnspill i et dokument, *Finansloven*, som legges frem av Finansministeriet. *Finansloven* består av tre publikasjoner; selve lovteksten og tallmaterialet (*Hovedbind*) og *Anmærkninger* i to bind. Disse siste inneholder også begrunnelser for de ulike disposisjonene. Anmærkningene gjengir også tallmaterialet, som oftest i detalj, i tillegg til å inneholde beskrivelser av og begrunnelser for tiltakene. Sammensetningen av de forskjellige bindene har stort sett en fast struktur, med det forekommer endringer og disse har noe betydning (som det fremgår av analysen nedenfor).

Bind I av *Anmærkningene* inneholdt i 2002 følgende kapitler:

- § 1. Dronningen
- § 2. Medlemmer af det kongelige hus
- § 3. Folketinget
- § 5. Statsministeriet
- § 6. Udenrigsministeriet
- § 7. Finansministeriet
- § 8. Økonomiministeriet
- § 9. Skatteministeriet
- § 11. Justitsministeriet
- § 12. Forsvarsministeriet
- § 13. Indenrigsministeriet
- § 14. By- og Boligministeriet

-
- § 15. Socialministeriet
  - § 16. Sundhedsministeriet
  - § 17. Arbejdsministeriet
  - § 19. IT- og Forskningsministeriet

Bind II av *Anmærkningene* inneholdt:

- § 20. Undervisningsministeriet
- § 21. Kulturministeriet
- § 22. Kirkeministeriet
- § 23. Miljø- og Energiministeriet
- § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
- § 26. Erhvervsministeriet
- § 28. Trafikministeriet

For mitt vedkommende er det av hensyn til sammenliknbarheten viktig å kontrollere for en endring i departementsstrukturen i form av at det nye ministeriet Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling opprettes i 2003, og senere flyttes fra *Anmærkning 1* til *Anmærkning 2* i 2005. Dette har konsekvenser for fordeling av innovasjonspolitiske begreper både i 2003 og 2005. Det er videre verdt å merke seg at policyformuleringer og konkrete budsjettforslag i tabell og tallform er gjennomgående tett forbundet i de danske budsjettekster innenfor rammen av det som kan betegnes som en knapp teksttradisjon. Det vil si at en distinksjon mellom forskjellige plasseringer innen dokumentet og mellom områder bare i begrenset grad bidrar til økt innsikt.

Tabell 5.2.2.2 Budsjettpolitiske dokumenter i Danmark i perioden 2001-2005

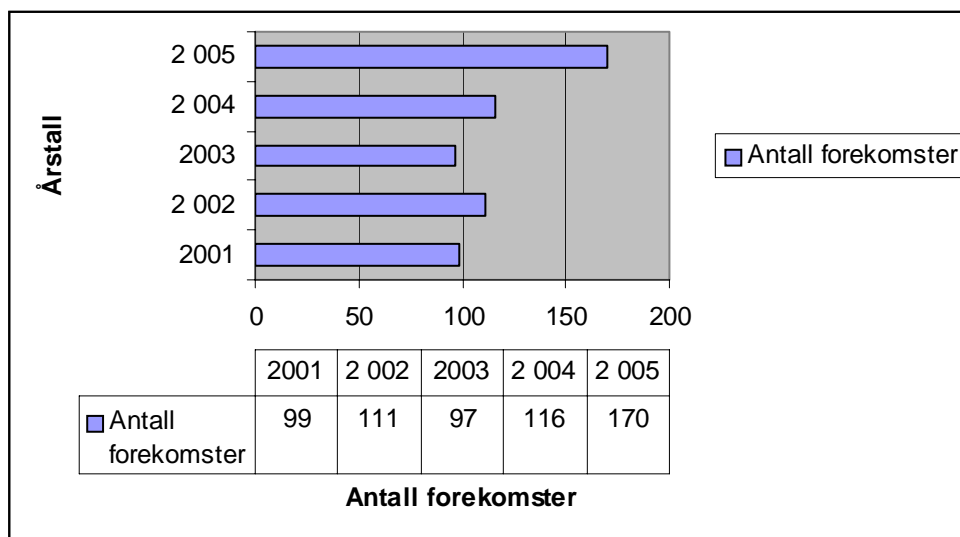
Sektor	Tittel	Utgivelsesår	Organ/Dokumenttype
Samtlige	Finanslov for finansåret 2001, Anmärkninger	2001	Finansdepartementet
Samtlige	Finanslov for finansåret 2002, Anmärkninger	2002	Finansdepartementet
Samtlige	Finanslov for finansåret 2003, Anmärkninger	2003	Finansdepartementet
Samtlige	Finanslov for finansåret 2004, Anmärkninger	2004	Finansdepartementet
Samtlige	Finanslov for finansåret 2005, Anmärkninger	2005	Finansdepartementet

5.2.3 Tekstanalyse med vekt på søkeord

Av plasshensyn er tabellen som viser oversikt over forekomst av søkeord gjengitt i vedlegg 2 Tabell 2 Forekomst av søkeuttrykk i danske budsjettdokumenter 2001-2005.

5.2.4 Enkelte tendenser i materialet

Det er en rekke forekomster av begrep direkte omhandlende innovasjon. Forekomsten er relativt jevn gjennom perioden for så å øke markant mot slutten:

FIGUR 5.2.4.1 FOREKOMST AV BEGREPER DIREKTE KNYTTET TIL INNOVASJON I DANSKE BUDSJETTDOKUMENTER I PERIODEN 2001-2005

Denne forekomsten er knyttet til forskningspolitikk, undervisningspolitikk og etter hvert miljøpolitikk, men også enkelte andre områder.

Innovasjonspolitiske dokumenter refereres tilnærmet ikke i budsjettdokumentene. Det forekommer i alt 10 referanser til innovasjonspolitiske dokumenter i materialet sett under ett. Dette kan gjenspeile en mulig dansk tradisjon for å ha knappe policyformuleringer, som oftest et avsnitt, tilordnet hvert punkt i bindene med *Anmærkninger*, eller en tradisjon med i liten grad å gjengi sektordokumenter. Dvs. at det er vanskelig å fastslå om dokumentene i liten grad har gjennomslagskraft. Det er imidlertid interessant at det i den grad det forekommer referanser til innovasjonspolitiske dokumenter, så omhandler to av tre dokumenter kommersialisering av forskning, nemlig *Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura* (2003) og *Viden i vækst – Regeringens videnstrategi* (2003). Det

siste dokumentet som nevnes – *Vækst med vilje* (2003) – er mer overordnet, men også her er kommersialisering av forskning et viktig tema og dokumentet nevnes under forskningsanmerkningene (se Vedlegg 2, tabell 2).

Ordet ”Globalisering” forekommer i begrenset grad gjennom perioden, og like hyppig tidlig i perioden som mot slutten. Mengden referanser til andre land og internasjonale organer er relativt konstant gjennom perioden, f.eks. nevnes OECD 41 ganger i 2001 og 36 ganger i 2005. Et overflattisk blikk kan også tyde på at de internasjonale referansene er jevnt fordelt utover politikkområdene. Dette gir selvfølgelig intet grunnlag for å påstå at ikke f.eks. OECDs betydning som forbilde er økende når det gjelder innovasjonspolitik, men viser kun at en slik tendens ikke kommer til uttrykk i form av et økt antall referanser i danske budsjettdokumenter. Funnet støtter altså ikke alternativhypotesen om at det foregår forbildeimport.

Interessant i den sammenheng er det at en av forfatterne av *European Trend Chart on Innovation – Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: Denmark 2004-2005* (2005) uttaler følgende i det supplerende intervjuet:

Danmark lader sig i høj grad inspirere af udviklingen i andre lande samt EU og OECD. Selvom Danmark i mange henseender opfattes som et foregangsland, vil man kunne genfinde de samme typer af initiativer i en række andre lande. Det særlige for Danmark er således ikke originale løsninger på innovationspolitiske problemstillinger, men nok i højere grad at der sker så mange gennemgribende ændringer inden for en meget kort tidshorison

(Vedlegg 3, Intervju med Kaare Aagaard)

Det er små endringer i forekomsten av ordene ”konkurrence” og ”vækst”. Det vil si at forekomsten av disse begrepene i liten grad er korrelert med forekomsten av innovasjonspolitiske begreper.

Ord som ”risikospredning” og ”kollektivt gode” forekommer ikke. Dette kan skyldes at alternativhypotesen som går ut på at tiltak skulle begrunnes med risikospredning og suboptimal allokering får liten støtte i tekst og som tekst, men kan like gjerne gjenspeile at utvalget av ord koblet til denne alternativhypotesen har vært for dårlig. Alternativhypotesen lar seg altså ikke teste innenfor dette designet. Implikasjonen av

---

funnet er at utvalget ord for denne alternativhypotesen må utvikles mer dersom en skal gjøre slike undersøkelser og få et eget forstudie.

Blant ordene som i undersøkelsesdesignet nevnes i sammenheng med innovasjon, forekommer omstillingsevne o.l. tilnærmet ikke i de danske budsjettdokumentene. Dette kan skyldes at ordet på tross av kvalitetssikring ikke gjenspeiler det vi ønsker å belyse, for eksempel fordi dansk politikerspråk og embedsspråk tenderer mot å bruke andre begreper for det samme, og altså er en metodisk svakhet. Andre ord benyttes i irrelevante sammenhenger: For eksempel stiger bruken av ordet ”Fornyelse” gjennom perioden, men samtidig brukes ordet svært mye i sammenstillinger som kan lede tankene mot f.eks. omorganisering av statlig virksomhet e.l.

5.2.5 Rekonstruksjon av innovasjonspolitiske fortellinger

En systematisk gjennomgang av sammenhengene i samtlige tekstelementer der ”innovasjon” og de andre ordene i tekstanalysen forekommer, resulterer i to fortellinger slik dette er definert i kap. 3.5.2. Det kan og vil være andre fortellinger i materialet, f.eks. om budsjettkontroll og lignende, men det er disse som fremstår som sentrale med henblikk på eventuell forekomst av politikkformulering som er begrunnet av innovasjonshensyn.

I *Hovedbind 2003* slås det fast at forskning og innovasjon har stor betydning ”for samfundets og erhvervslivets fortsatte utvikling”:

Investeringer i forskning og innovation har stor betydning for samfundets og erhvervslivets fortsatte udvikling, jf. bl.a. regeringens vækststrategi *Vækst med vilje*. Regeringen ønsker derfor at styrke den offentlige indsats inden for forskning og udvikling. Det afsatte beløb i 2003-2005 skal ses i sammenhæng med forligspartiernes aftale om udmøntningen af UMTS-provenuet for 2001-2005. Regeringen vil senere vurdere niveauet fra 2006, idet der forudses en gradvis forøgelse af den offentlige forskningsindsats.

(Hovedbind, 2003, kursivering i original)

Dette er imidlertid den eneste overordnede begrunnelsen for hvorfor det er viktig å styrke innovasjonsevnen. Her finner jeg med andre ord ikke det jeg definerte som ”den globale fortellingen” i analysen av England ovenfor. Det betyr ikke at en slik

fortelling ikke finnes eller er virksom i Danmark. Det kan rett og slett bety at den typen mer utførlige begrunnelser i liten grad gjengis i budsjettdokumentene (i motsetning til i kildedokumentene. I dokumentet det referes til ovenfor, *Vækst med vilje (2002)*, heter det for eksempel under overskriften ”Styrket forskning og innovation”:

”Det er vigtigt, at Danmark følger med andre lande, når det handler om at investere i forskning, udvikling og teknologi. Men i et vækstperspektiv er det mindst lige så vigtigt, at vi er gode til at anvende viden og omsætte den i nye produkter og ydelser. Det kræver blandt andet et tæt samspil mellem forskningsinstitutioner, teknologiske serviceinstitutter og erhvervslivet.//Analyser peger på, at Danmark især halter efter, når det handler om at udnytte mulighederne i nye forskningsresultater. [...] Det er regeringens mål, at Danmark er blandt de bedste i verden til at udvikle og anvende ny viden og teknologi. Danmark vil leve op til den fælles europæiske målsætning om, at de samlede private og offentlige udgifter til forskning, udvikling og innovation skal nærme sig 3 pct. af BNP i 2010. Danmark skal endvidere i år 2010 kunne måle sig med de bedste lande i verden, når det gælder samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner.”

(Vækst med vilje, kap. 4.2.)

Jeg er i tvil om hvordan og om jeg skal tolke dette fraværet av en global fortelling i budsjettdokumentene. I det supplerende intervjuet uttaler Kaare Aagard følgende på direkte spørsmål:

SPØRSMÅL: [De danske] Budsjettdokumentene i den aktuelle perioden gjenspeiler i liten eller ingen grad den form for overordnet innovasjonspolitisk tenkning som vi finner i Storbritannia og i noen grad i Sverige. De gjenspeiler heller ikke den tankegang vi finner i ”Vækst med vilje” (eller mye senere i InnovationDanmark 2007-2010). Likevel begrunnes mange tiltak med at de skal styrke samarbeidet i innovasjonssystemet eller liknende. Hvordan tolker du dette funnet?

SVAR: Denne tankegang er nok først blevet tydelig fra Globaliseringsstrategien fra 2006 og frem. Men i den strategi synes jeg til gengæld også at den er meget tydelig. Men det er riktig at denne tankegang var mindre tydelig i perioden frem til 2005, som du beskæftiger dig med.

(se vedlegg 3, Intervju med Kaare Aagaard)

På den annen side kan fraværet av en slik global fortelling i budsjettdokumentene gjenspeile en internt begrunnet behovsforståelse på dette området – dette er allerede så avklart at det ikke trenger å skrives ut – eller at det rett og slett ikke finnes noen gjennomgående felles innovasjonspolitisk begrunnelse for budsjett-tiltak. Uansett blir

---

denne type drøfting lett spekulativ, og for analysen er utgangspunktet at denne type fortelling ikke forekommer i danske budsjettdokumenter.

Senere i perioden presiseres koordineringsansvaret for innovasjonspolitikken, men også her uten nærmere begrunnelse.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings centralstyrelse betjener og rådgiver ministeren for videnskab, teknologi og udvikling på grundlag af ministerens politiske mål. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling **koordinerer og forvalter regeringens politik på områderne informationsteknologi, telekommunikation, innovation, teknologi, forskning og universitetsuddannelse.**

(Anmærkninger I, 2004, min utheving)

Denne presiseringen av koordineringen kan ha sammenheng med det Siune m.fl. (2005) mener utgjør en større omorganisering av det danske innovasjonssystemet. I 2002 ble det vedtatt en ny Lov om teknologi og innovation (lov nr. 419 af 6. juni 2002). Da ble ansvaret for såvel forskning og innovasjon overført fra Ervervsministeriet til det nye Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Samtidig ble ansvaret for forskning overført fra Undervisningsministeriet til det nye departementet. Det vil si at mange av områdene som inngår i innovasjonspolitikken nå ble lagt inn under samme departement. Videre ble Rådet for teknologi og innovation opprettet for bl.a. å bistå implementeringen av den nye lovgivningen. Rådet var operativt fra 2005. Det strategiske forskningsrådet var i gang et år tidligere. Denne styrkingen av koordineringen ble forsterket etter at det såkalte Globaliseringsrådet ble lansert av den liberal-konservative regjeringen i februar 2005. I sum kan dette tyde på at det er endringer i dansk innovasjonspolitik som bare i liten grad fanges opp i budsjettdokumentene innenfor denne perioden, men at disse endringene likevel i noen grad kan forklare den markante stigningen i forekomsten av innovasjonspolitiske begreper mot slutten av perioden, uten at det dermed finnes en gjennomgående begrunnelse for innovasjonspolitik i budsjettmaterialet.

Det forekommer også bruk av innovasjonsbegreper som noe som gir en generell positiv valør. Dvs. som adjektiv som betegner noe som nyskapende, moderne, handlingsrettet osv:

”Herunder ydes bidrag til internasjonale private organisationer, der som Den Internationale Naturbevaringssammenslutning (IUCN) og International Institute of Environment and Development, søger at styrke viden, kapacitet og andre indsats til fremme af miljø og bæredygtig udvikling eller på anden vis **arbejder innovativt** med f.eks. handel, vand, skove og miljø m.v.”

(Anmærkninger I, 2002, min utheving)

Dette er interessant som fenomen, men utgjør ikke en innovasjonspolitisk fortelling i den forstand ordet brukes i denne oppgaven.

En fortelling som derimot finnes i hele perioden er betydningen av *samspillet* mellom forskjellige aktører som en nøkkel til økt innovasjon. Denne fortellingen så vi også i landgjennomgangen av Storbritannia. Vi finner allerede i 2001 en rekke narrativer som legger vekt på økt *samspill* mellom aktører i Innovasjonssystemet, f.eks.:

Med programmet Centerkontrakter og Instrumentcentre er der som led i Forskningspakke 1997 afsat midler til instrumentcentre og centerkontrakter, som **skal styrke den innovative proces i dansk erhvervsliv og stimulere samspillet mellem private virksomheder**, offentlige forskningsinstitutioner og godkendte teknologiske serviceinstitutter. Bevillingen anvendes til at udnytte avancerede instrumenter og laboratorier gennem instrumentcentre samt til offentlige forskningsinstitutioners deltagelse i centerkontrakter. 28,0 mio. kr. for perioden 1998-2000 overføres til forskningsrådene fra Erhvervsministeriets § 26.34.01.50.

(Anmærkninger I, 2001, min utheving)

Denne vektlegging av samspill i dokumentene kan ta flere former. I eksempelet nedenfor brukes ordet ”et sammenhengende forløb” for å beskrive formålet med satsingen på ”innovationsmiljøer”:

Medfinansiering af innovationsmiljøer m.v.

Innovationsmiljøer er en del af regeringens erhvervsstrategi dk21. Lovgrundlaget for kontoens aktiviteter er L 163 22/5 2001 om erhvervsudvikling. Der ydes medfinansiering til godkendte innovationsmiljøer, hvor innovative iværksættere, opfindere og andre med en innovativ idé kan få rådgivning, sparring, risikovillig kapital m.v. **i et sammenhengende forløb**. Innovationsmiljøerne godkendes af erhvervsministeren. Innovationsmiljøerne kan yde medfinansiering i form af forprojeckt kapital til udvikling og bearbejdning af innovative projektidéer. Midlerne kan endvidere anvendes til opsøgning af idéer fra forskningsmiljøer og andre vidensmiljøer, netværksopbygning samt kompetenceopbygning og administration i innovationsmiljøerne. Der

kan af kontoen afholdes udgifter til analyser, faglig bistand m.v. med henblik på opfølgning, tilsyn med og videreudvikling af innovationsmiljøerne samt med henblik på at fremme samspillet mellem viden- og forskningsmiljøer, finansieringskilder og erhvervslivet. Endelig kan der af kontoen ydes medfinansiering til etablering af netværk eller lignende, der kan fremme formidling af kapital og kompetence fra såkaldte business angels til mindre virksomheder, herunder virksomheder fra innovationsmiljøerne.

(Anmærkninger I, 2002, min udheving)

Dette er en fortelling som går igjen i forskjellige varianter i hele perioden, med bruk av ord som ”samspill”, fremme overførsel av kunnskap, kontaktskaping osv.:

19.74.01. Udvikling af kompetence og teknologi m.v. (tekstanm. 157)

[...]

For at sikre øget samspil mellem offentlig og privat forskning og for at styrke den anvendelsesorienterede forskning er der i FL03 afsat midler i 2003, 2004 og 2005 til innovationskonsortierne, jf. UMTS-aftalen af 4. november 2002. Konsortierne er et forpligtende samarbejde mellem forskningsinstitutioner, virksomheder og den teknologiske service, hvor de deltagende virksomheder finansierer minimum 50% af det samlede budget. Den offentlige medfinansiering dækker udgifterne til forskningsinstitutionerne og dele af omkostningerne for den teknologiske servicepart. Udenlandske parter kan indgå i innovationskonsortier. Bevillingen udmøntes af Rådet for Teknologi og Innovation.

30. Erhvervsph.d. m.v.

Af kontoen afholdes udgifter til **fremme af videnovertførsel** mellem forsknings-/uddannelsesinstitutioner og virksomheder. Udgifterne til administration af initiativerne afholdes under § 19.11.01. Departementet. **For at styrke samspillet mellem erhvervsliv og forskning, forstærke den innovations- og anvendelsesorienterede forskning og udbygge direkte kontakt og udveksling af viden mellem universiteter og virksomheder** er der i FL03 afsat midler i 2003, 2004 og 2005 til erhvervsPh.D.- ordningen, jf. UMTS-aftalen af 4. november 2002.

(Anmærkninger I, 2004, min udheving)

Nært forbundet med denne fortellingen opptrer ofte en annen fortelling, der det legges vekt på å gjøre en aktør eller gruppe aktører i stand til å ivareta sin rolle i innovasjonssystemet. I eksempelet nedenfor finner vi denne fortellingen med vekt på å gjøre universitetene i stand til å håndtere rettighetsspørsmål slik at de lettere kan medvirke til å kommersialisere forskning:

Innovative Universiteter

Bevillingen har til formål at understøtte kommersialisering af forskningsresultater fra den offentlige forskning. Kontoen er oprettet i forlængelse af L 347 2/6 1999 om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner med henblik på **etablering af et aktivt beredskab for patentering og teknologiovertførsel**.

(Anmærkninger I, 2004, min udheving)

5.2.6 Utvides eller innskrenkes innovasjonsbegrepet?

I hele perioden finner vi beretninger der innovasjon forbindes med entreprenørskap, forskning og utdanningspolitikk o.l., dvs. innovasjonspolitik i en mer tradisjonell betydning, for eksempel:

26.33. Iværksættere og mindre virksomheder m.v.

Aktivitetsområdet omfatter generelle iværksætteraktiviteter, udvikling af hjemmeservice, rådgivning for iværksættere og lånegarantier. Da **medfinansiering af innovationsmiljøerne netop har til formål at fremme etableringen af nye innovative iværksættere samt styrke innovationsindsatsen i små og mellemstore virksomheder** flyttes denne aktivitet til 26.33. fra aktivitetsområdet 26.34. Udvikling af kompetence og teknologi m.v. Hjemmeservice L 463 12/6 1996 er opført på ny selvstændig hovedkonto 26.33.02. Som følge heraf flyttes følgende regnskabs- og bevillingstal:

(Anmærkninger II, 2001, min utheving)

Men allerede tidlig i perioden kobles betydningen av innovasjon og politikk for å fremme dette med andre politikkområder. For eksempel finner forekommer overskriften ”Innovative miljøteknologier, markedsafprøvning af...” i *Hovedbind 2002* og følgende (tidligere gjengitte) passus i *Anmærkninger I, 2002*:

Øvrige miljøbidrag

Den anførte bevilling omfatter en række bidrag til internationale miljøaktiviteter som led i Danmarks bidrag til den internationale opfølgning af FN's konference om miljø og udvikling, herunder FN's ørkenkonvention, klimakonvention og biodiversitetskonvention. Under denne konto ydes endvidere bidrag til projektaktiviteter udført af UNEP. Herunder ydes bidrag til internationale private organisationer, der som Den Internationale Naturbevaringssammenslutning (IUCN) og International Institute of Environment and Development, **søger at styrke viden, kapacitet og andre indsats til fremme af miljø og bæredygtig udvikling eller på anden vis arbejder innovativt med f.eks. handel, vand, skove og miljø m.v.**

(Anmærkninger I, 2002, min utheving)

Men også andre områder betegnes utover i perioden som innovasjonspolitik eller innovativ politikk, for eksempel forvaltningspolitikk der formålet er å lette de administrative byrdene på bedriftene:

Innovativ forvaltning har til formål at lette erhvervslivets administrative byrder gjennom forbedring og effektivisering av den offentlige administration. Bl.a. via utvikling og udbredelse av nye løsninger, der giver bedre service til virksomhederne og forbedrer myndighedernes arbejde. Herunder gøres desuden en indsats for at skabe bedre digital koordinering av myndighedsoppgaverne, med henblik på at skabe større sammenheng i den offentlige sektor. Virksomhederne skal i høyere grad oppleve den offentlige sektor som en helhedsadministration, hvor der er let adgang til at få skabt et samlet overblik over krav og muligheter.

(Anmærkninger I, 2003, min utheving, kursivering i original)

Et annet område som omfattes av innovasjonsretorikken er reiseliv:

Som opfølging på regeringens konkurrenceevnepakke afsættes 15 mill.kr. årligt i perioden 2002-2005 **til at forbedre rammerne for offentligt privat samspil om produktudvikling og innovation inden for turismeerhvervet**. Initiativet er udløber af en folketingsbeslutning fra den 3. februar 2000 om at udvikle en samlet redegørelse om dansk turisme med inddragelse af turismens hovedorganisationer.

(Anmærkninger I, 2003, min utheving)

Fra 2003 finner vi også økt vekt på det regionale nivå i innovasjonspolitikken:

19.74.01. Udvikling af kompetence og teknologi m.v. (tekstanm. 60)

Grundlaget for kontoens aktiviteter er lov nr. 419 af 6. juni 2002, lov om teknologi og innovation. Kontoen omfatter blandt andet Internationale samarbejder m.v., Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter, Centerkontrakter, Erhvervsph.d.ere m.v., Analyser og initiativområder m.v., Medfinansiering af innovationsmiljøer, Regionale vækstmiljøer, Center for anvendt IT samt Jysk-Fynsk IT-satsning.

[...]

Regionale vækstmiljøer

Formålet med Regionale vækstmiljøer er at gennemføre et initiativ, der imødekommer behovet for at **intensivere og udvikle samarbejdsrelationerne mellem virksomheder og videninstitutioner**, herunder for eksempel uddannelsesinstitutioner inden for de korte, mellemlange og lange videregående uddannelser, teknologiske videnformidlere og forskningsinstitutioner. Miljøerne opbygges på baggrund af regionale erhvervsmæssige styrkepositioner, regionale traditioner for samarbejde og institutionel struktur. Staten medfinansierer udviklingsaktiviteter, der har til formål at etablere rammer, faciliteter, ydelser m.v. i regionale vækstmiljøer.

(Anmærkninger I, 2003, min utheving)

Dataene kan gi inntrykk av at det som faller inn under innovasjonsbegrepet utvides, eller rettere sagt at denne begrepsutvidelsen tar form av at begrepene benyttes i nye sammenhenger og ikke lenger tilhører næringspolitikken alene. Begrunnelser av tiltak med at de skal fremme innovasjon hos forskjellige aktører og sektorer, eller innovasjon i seg selv, finnes etter hvert i sammenheng med politikkområder som IKT-politikk, samferdsel og senere innen primærnæringer (jordbruk og fiskeri) og til sist også innen offentlig forvaltning. Denne oppfattede utvidelsen støttes av det supplerende intervjuet:

.Øget samarbejde mellem forskning og erhvervsliv har været et hovedmål for den nuværende regering. Ofte har ønsket dog taget udgangspunkt i en lidt forsimplet lineær opfattelse af innovationsprocessen. Men i stigende grad er fokus også blevet bredt ud til en række andre politikområder. Senest er det især energi og miljøområdet, der har været i fokus i Danmark, men også sammenkædningen med uddannelsespolitikken og arbejdsmarkedspolitikken er blevet tillagt stor vægt i den innovationspolitiske debat på det seneste.

(Vedlegg 3, intervju med Kaare Aagaard)

En slik utvidelse av bruken av begrepet vil indirekte også gi det annet innhold, muligens ved at lønnsomhets- og verdiskapingsdimensjonen som står sentralt i mange definisjoner av begrepet, kommer mer i skyggen av en mer generell betydning som fornyelse og modernisering. Med de nødvendige forbeholdene for at dataene ikke er tilstrekkelig robuste, vil dette kunne tilsi at det finner sted en implementering av innovasjonspolitik i Yanows forstand.

5.2.7 Oppsummering av landgjennomgang

Innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser synes å være i bruk i hele perioden 2001-2005 i Danmark med en tydelig stigning mot slutten.

Den vedvarende bruken er i samsvar med en metateoretisk betraktning der Danmark oppfattes som tidlig engasjert innen den internasjonale utviklingen av systemteori. Brandt (2001) påpeker for eksempel at Danmark var med i de tidlige Porterstudiene (Porter, 1990,1998) og at Erhvervsministeriet allerede i 1999 la frem en forsøksvis samlet fremstilling av det danske innovasjonssystemet (DISKO-projektet, 1999). Stigningen mot slutten er i samsvar med en økt satsing på innovasjonspolitik i form av bl.a. at organisatoriske endringer som er satt i gang på regjeringsnivå, og da særlig sammenslåingen av enkelte sentrale politikkområder i det nye Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling fra 2002-2003.

Jeg har identifisert to innovasjonspolitiske fortellinger i det danske materialet:

- En fortelling er betydningen av *samspillet* mellom forskjellige aktører som en nøkkel til økt innovasjon.

-
- En annen fortelling legger vekt på å gjøre en aktør eller gruppe aktører i stand til å ivareta sin rolle i innovasjonssystemet

Særskilte innovasjonspolitiske dokumenter gjenfinnes i liten grad i budsjettdokumentene. Tilsvarende finnes det få overordnede begrunnelser for viktigheten av innovasjon generelt og ingen av hvorfor det er viktig at Danmark holder tritt med den internasjonale utviklingen. Som jeg har vist ovenfor finnes denne typen *global fortelling* i kildedokumentene, ikke i budsjettdokumentene. Det er usikkert hvorvidt dette skyldes den tradisjonen de danske budsjettdokumentene utformes innen, eller om det gjenspeiler at denne fortellingen har mindre betydning i Danmark enn i de andre landene.

Innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser, og da særlig knyttet til samspill, er imidlertid i bruk på flere politikkområder, dvs. at koordinering gis innovasjonspolitisk begrunnelse, noe som synes å støtte hovedhypotesen. Disse fortellingene er alltid direkte knyttet til budsjett-tiltak, gitt formen på de danske budsjettdokumentene.

Områdene der jeg finner innovasjonspolitiske begrunnelser utvides noe i perioden noe i perioden til å omfatte regionalpolitikk, miljøpolitikk, IKT-politikk, samferdsel og senere innen primærnæringer (jordbruk og fiskeri) og til sist også innen offentlig forvaltning. Dataene kan gi inntrykk av at antall politikkområder som faller inn under innovasjonsrelaterte begreper utvides, eller rettere sagt at at begrepene benyttes i nye sammenhenger. Med de nødvendige forbeholdene for at dataene ikke er tilstrekkelig robuste, tilsier dette at det finner sted en implementering i Yanows forstand.

Det at referansene finnes i omtaler av tiltak innenfor de forskjellige sektorene samtidig som det forekommer sentralt initierte tiltak for å bedre koordineringen av innovasjonspolitikken, kan tyde på at denne implementeringen er sentralt initiert (snarere enn fra et av sektordepartementene).

De relativt knappe begrunnelsene i budsjett-tekstene gir i liten grad rom for å prøve alternativhypotesene. Det er imidlertid interessant at materialet i liten grad støtter en hypotese om forbildeimport.

Mer spekulativt er det også relevant i forhold til alternativhypotesen om stiavhengighet at vi finner en kombinasjon av øket bruk av innovasjonspolitiske begreper kombinert med fravær av overordnede begrunnelser. Det skulle kunne tyde på at en mulig bruk av slik diskurs er som legitimeringsstrategi innenfor et etablert sektormønster. Dette kunne være et interessant perspektiv i en senere studie.

5.3 Sverige

5.3.1 Innledning

Sverige oppnår tradisjonelt høy score på innovasjonsstatistikken. I henhold til *European Trend Chart on Innovation Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Report - Sweden 2004-2005* (Sandgren, 2005) kjennetegnes Sverige blant annet av stor forskningsinnsats, hyppig patentering, vellykket kommersialisering, god tilgang på utenlandsk kapital og en historie kjennetegnet av enkelte store, eksportorienterte industribedrifter som fungerer som flaggskip og som har hatt innflytelse på politikkutforming. Likevel peker flere forfattere på ”det svenske paradokset” som kort fortalt går ut på at økte ressurser til FoU gir ikke den forventede uttelling i form av økt verdiskaping (se f.eks. *De bortglömda innovationerna*, 2005, s. 30).

5.3.2 Dokumentutvalg

Tabell 5.3.2.1 Offentlige innovasjonspolitiske dokumenter i Sverige med relevans for budsjett dokumenter i perioden 2001-2005

Sektor	Tittel	Utgivelsesår/hypighet	Organ/Dokumenttype
Overordnet	Vissa organisationsfrågor inom näringspolitiken, Riksdagsproposition 1999/2000:71	2000	Näringsdepartementet
	Regeringsförklaring 1. oktober 2002	2002	Regeringsserklæring der den kommende Innovasjonsstrategien blir varslet.
	Regeringsförklaring 16 september 2003	2003	Regeringsserklæring som inneholder innovasjonsrelaterte policytiltak med bl.a. økonomisk vekst som formål
	Innovativa Sverige - en strategi for tillvæxt. genom förnyelse. Ds 2004:36	2004	Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet, Utrikesdepartementet, Strategidokument
	EU:s tillvæxtstrategi- Lissabonstrategin i halvtid 2005	2005	Finansdepartementet, statusrapport
	Regeringsförklaring 16 september 2004	2004	Regeringsserklæring som bl.a. understreker betydningen av såkornkapital og samarbeid med industrien
Forskning	Forskning for framtiden - en ny organisation for forskningsfinansiering Riksdagsproposition 1999/2000:81	2000	Utbildningsdepartementet
	Forskning och förnyelse Riksdagsproposition 2000/2001:3	2000	Utbildningsdepartementet
	FoU och samverkan i Innovationssystemet Riksdagsproposition Prop 2001/2002:2	2001	Näringsdepartementet

	Forskning för ett bättre liv Riksdagsproposition Prop 2004/2005:80	2005	Utbildningsdepartementet
Utdanning	Ett system för individuell kompetensutveckling Riksdagsproposition 2001/02:175	2002	Näringsdepartementet
Lokal og regional	En politik för tillväxt och livskraft i hela landet Riksdagsproposition Prop 2001/2002:4	2001	Näringsdepartementet

Utvalget ovenfor utgjør en forsøksvis komplett samling av overordnede innovasjonspolitiske dokumenter i Sverige. Organisatorisk ser vi at Näringsdepartementet har fremmet innovasjonspolitiske dokumenter på flere områder. Departementet arbeider blant annet med arbeidsmarked, næringsliv, energi, IT, kommunikasjon, infrastruktur og regional utvikling og overlapper andre departementers ansvarsområder på disse feltene. Det vil si at Näringsdepartementets dokumenter også er et utgangspunkt for å danne seg et bilde av eventuell regionalt innrettet innovasjonspolitikk. Et annet viktig departement er Utbildningsdepartementet som blant annet har ansvar for utdanningspolitikk, universtitets- og høgskolesektoren, forskning, voksenopplæring, kulturpolitikk og mediepolitikk. Det har vært enkelte endringer i svensk departementsstruktur i perioden. Dette vil jeg komme tilbake i analysen nedenfor i den grad det er relevant.

Tabell 5.3.2.2 Budsjettpolitiske dokumenter i Sverige i perioden 2001-2005

Sektor	Tittel	Utgivelsesår	Organ/Dokumenttype
Alle fem områder	Den økonomiske vårproposisjonen 2001	2001	Finansdepartementet
Alle fem områder	Förslag till statsbudget för 2001	2001	Finansdepartementet

Alle fem områder	Den økonomiske vårproposisjonen 2002	2002	Finansdepartementet
Alle fem områder	Förslag till statsbudget för 2002	2002	Finansdepartementet
Alle fem områder	Den økonomiske vårproposisjonen 2003	2003	Finansdepartementet
Alle fem områder	Förslag till statsbudget för 2003	2003	Finansdepartementet
Alle fem områder	Den økonomiske vårproposisjonen 2004	2004	Finansdepartementet
Alle fem områder	Förslag till statsbudget för 2004	2004	Finansdepartementet
Alle fem områder	Den økonomiske vårproposisjonen 2005	2005	Finansdepartementet
Alle fem områder	Förslag till statsbudget för 2005	2005	Finansdepartementet

De viktigste budsjettokumentene i svensk politikk er den årlige budsjettproposisjonen *Förslag til statsbudget*, og *Den økonomiske vårproposisjonen*. I henhold til det svenske Regeringskansliet (2007) inneholder *Vårproposisjonen* regjeringens forslag til retningslinjer for den økonomiske politikken og budsjettpolitikken for de kommende årene. Disse forslagene utarbeides senere til *Förslag til statsbudget* for det kommende året. Budsjettforslaget inneholder detaljerte forslag for hvordan statens utgifter skal fordeles på forskjellige utgiftsområder. Det vil si at de forskjellige departementene ikke utarbeider hvert sitt eget dokument, men at de enkelte fagområdene inngår som vedlegg til *Förslag til statsbudget* i form av utgiftsområder. Hoveddokumentene *Vårproposisjonen* og *Förslag til statsbudget* inneholder de mer overordnede tekstene og inngår i mine analysedokumenter i det svenske caset sammen med de relevante utgiftsområdene. Denne innretningen gir anledning til å i noe større grad å analysere forskjeller mellom dokumenter som skal omtale hele økonomien og dokumenter som omhandler de forskjellige sektorområdene, enn for eksempel de engelske og de danske budsjettokumentene.

Förslaget til statsbudget består i tillegg til de overordnede dokumentene av 27 utgiftsområder. Av tabellen nedenfor fremgår det hvordan fem av disse overlapper mer eller mindre med mine fem temaområder. Ved å bruke disse utgiftsområdene som utgangspunkt for tekstanalyse (i tillegg til de sentrale budsjettokumentene som er nevnt ovenfor), kan jeg avgrense mot enkelte politikkområder som i liten grad er relevante i denne sammenhengen. En selvfølgelig innvending mot en slik avgrensning er at den ikke er foretatt i gjennomgangen av danske og engelske budsjettokumenter. Jeg viser til omtalen av sammenliknbarhet i kap 3.3 der jeg argumenterer for at ut fra blant annet forskjellene i dokumentenes beskaffenhet, kan det for eksempel ikke foretas sammenlikninger mellom absolutte frekvenser i de enkelte landanalysene, men også at de relative frekvensene og bruken av en gitt metodikk til å avdekke tendenser med vekt på spesifikke problemstillinger, gir meg mulighet til å sammenlikne hovedfunnene mellom de enkelte landene.

Tabell 5.3.3.3. Sammenfall mellom utgiftsområder i svenske budsjettokumenter og temaområder

Temaområde	Korresponderende utgiftsområder
Forskningspolitikk	Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning
Utdanningspolitikk	Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning
Arbeidsmarkedspolitikk	Utgiftsområde 13: Arbetsmarknad Utgiftsområde 14: Arbetsliv
Næringspolitikk	Utgiftsområde 24: Näringsliv
Lokal og regional-politikk	Utgiftsområde 19: Regional utveckling

I tillegg er utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning tatt med fordi det i likhet med de overordnede dokumentene i noen grad kan forventes å gjenspeile hovedprioriteringer i svensk næringspolitikk i vid forstand.

5.3.3 Tekstanalyse med vekt på søkeord

Av plasshensyn er tabellen som viser oversikt over forekomst av søkeord gjengitt i vedlegg 2 Tabell 3 Forekomst av søkeuttrykk i svenske budsjettdokumenter 2001-2005.

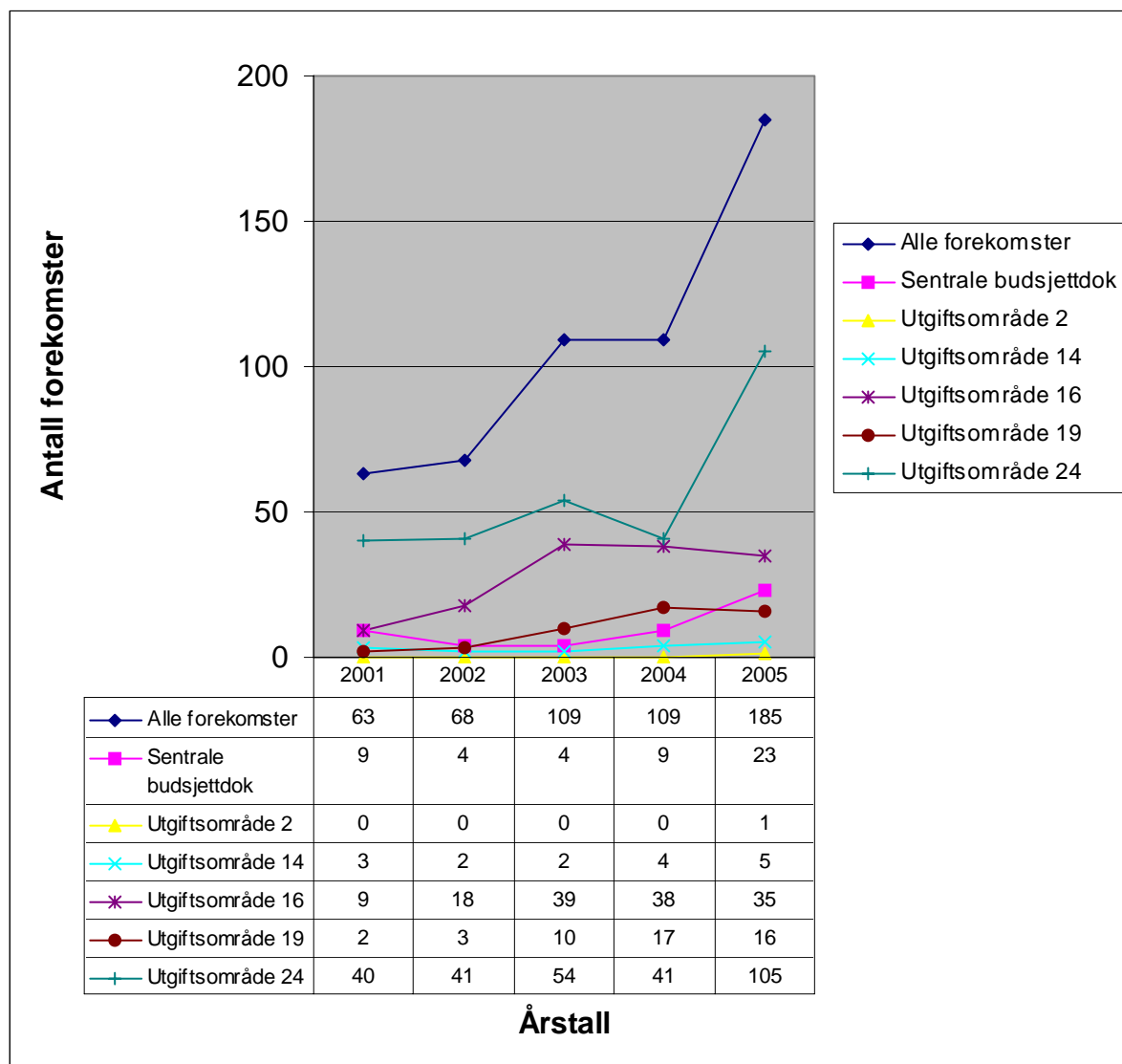
5.3.4 Enkelte tendenser i materialet

Det er flere forekomster av begrep direkte omhandlende innovasjon. Det er flest referanser innen utgiftsområdene 16 Utbildning och universitetsforskning og 24 Näringsliv. Her forekommer det innovasjonspolitiske begreper gjennom hele perioden samtidig som det er en jevn stigning etter hvert.

Dette kan reflektere at innovasjonspolitiske begrunnelser i utgangspunktet er fremtredende innen de tradisjonelle områdene for innovasjonspolitik, nemlig forskning og næringspolitikk (med vekt på bl.a. entreprenørskap).

Når det gjelder de sentrale overordnede dokumentene *Vårpropositionen* og *Förslag til statsbudget*, finnes det tilnærmet ingen forekomster av innovasjonspolitiske begreper tidlig og midtveis i perioden. De få referansene vi finner er direkte knyttet til navnet på den nyopprettede offentlige virksomheten VINNOVA (Verket för innovationsystem). I 2005 finner det imidlertid sted en markant økning. En tidligere økning ser vi innen utgiftsområde 19 Regionalutveckling. Vi finner også en viss økning innenfor utgiftsområde 14 Arbetsliv. Det er imidlertid viktig å merke seg at innen andre utgiftsområder er forekomsten begrenset gjennom hele perioden. Jeg finner for eksempel ingen forekomster av begreper direkte omhandlende innovasjon i Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Tendensene kan sammenfattes i følgende figur (utgiftsområde 13 er utelatt):

Figur 5.3.4.1 Forekomst av begreper direkte knyttet til innovasjon i svenske budsjett dokumenter i perioden 2001-2005

Innovasjonspolitiske dokumenter refereres i liten grad i budsjett dokumentene. Det forekommer i alt 89 referanser til innovasjonspolitiske dokumenter i materialet sett under ett, dvs. i samtlige budsjett dokumenter i alle de fem årene til sammen, og svært få av disse er i de sentrale dokumentene. Dette kan gjenspeile en mulig svensk tradisjon for i liten grad å gjengi andre politiske dokumenter i budsjett dokumentene. Dvs. at det er vanskelig å fastslå om dokumentene i liten grad har gjennomslagskraft. Likevel er det interessant at det er først mot slutten av perioden i 2005 at det forekommer et dokument som refereres i såvel de sentrale budsjett dokumentene som

---

flere sektordokumenter. Det aktuelle dokumentet er Ds 2004:36, *Innovativa Sverige - en strategi för tillväxt genom förnyelse (2004)*. Her er fordelingen som følger:

Vårpropositionen: 1 Förslag til statsbudget: 1 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 2 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 5

Det at dette dokumentet faktisk blir referert i flere av dokumentene støtter den tidligere tendensen i fordelingen av forekomst av begreper direkte knyttet til innovasjon, som jo nettopp tyder på at innovasjonspolitikken for en stor del har vært sektorpolitikk for forskning og utdanningspolitikk, og at den koordineringen som forekommer for en stor del har handlet om koordinering mellom disse to områdene. En slik tolkning understøttes av at utgiftsområdene 16 og 24 i noen grad refererer til de samme dokumentene og at disse dokumentene i liten grad refereres til på andre utgiftsområder. Dette gjelder bl.a. Prop 2001/2002:2 - FoU och samverkan i Innovationssystemet (2001). Det er imidlertid viktig å ikke strekke disse funnene for langt. Forekomstene i absolutte tall er beskjedne og kan skyldes tilfeldigheter og man finner forekomster innen andre utgiftsområder. Samtidig uttaler forfatteren av *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: Sweden 2004-2005* følgende i det supplerende intervjuet:

SPØRSMÅL: Hvor vanlig er det innenfor ditt lands budsjett-tradisjon å gjengi eller referere til andre politiske dokumenter – herunder sektordokumenter som handlingsplaner osv. – i budsjettdokumentene?

SVAR: Innovasjonspolitikken pleier ikke stå i sentrum. Makrofaktorene er klart de viktigste. Innen sektordokumentene har forskningsproposisjoner størst gjennomslag. *Innovativa Sverige* omfatter også nesten bare Utbildningsdepartementet og Näringsdepartementet. Vinnova skulle i utgangspunktet favne videre enn forskningspolitikk, men driver i praksis nesten bare med næringsrettet forskning. Da Vinnova ble opprettet lå det en tanke om økt samspill i innovasjonssystemet til grunn, men det har vært og er usikkerhet rundt håndteringen av denne rollen.

(Vedlegg 3, Intervju med Patrik Sandgren)

En korrigerende faktor som må tas i betraktning i forhold til dette og andre svar er at Sandgren er ansatt i Vinnova, altså en aktør, og slik sett i motsetning til de engelske

og danske forfatterne av landrapportene i utgangspunktet ikke er en frittstående forsker.

Mengden referanser til utenlandske enheter er relativt konstant gjennom perioden. Referansene til enkelte land og internasjonale organisasjoner går noe opp. Et overflatisk blikk kan også tyde på at referansene til disse er jevnt fordelt utover politikkområdene. Dette gir selvfølgelig intet grunnlag for å påstå at ikke f.eks. OECDs betydning som forbilde er økende, men viser kun at en slik tendens ikke kommer til uttrykk ved et økt antall referanser i budsjettdokumentene.

På spørsmål om dette svarer det svenske intervjuobjektet som følger:

SPØRSMÅL: I hvilken grad oppfatter du forbildeimport, dvs. inspirasjon fra andre land, som en relevant dimensjon i utviklingen av innovasjonspolitikken i ditt land?

SVAR.: Innovativa Sverige var inspirert av Eus innovasjonsstrategier. Näringsdepartementet er opptatt av å lære av Europa. Innovativa Sverige har lite sammenheng mellom tiltak og visjon. Vinnova er for sin del vel så opptatt av en global kontekst og global benchmarking. Foruten Eu er særlig Finland er stort forbilde for Vinnova, men også USA, Japan, Kina og India. Vi er opptatt av nye markeder og av å lære av industripolitikken i disse.

(Vedlegg 3, Intervju med Patrik Sandgren)

Forekomsten av ordet globalisering i sentrale budsjettdokumenter øker noe mot slutten av perioden, og sammenfaller dermed med økningen av innovasjonspolitiske begreper i de sentrale budsjettdokumentene. I tekstanalysen nedenfor påviser jeg dessuten flere forekomster av en fortelling som kan tyde på økt vekt på en begrunnelse av behovet for innovasjonspolitikk ut fra Sveriges plass i verden. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at endringen i absolutte tall er beskjeden og at utgangspunktet er lavt.

Referanser til ordene ”växt”, ”konkurrens” og ”förnyelse” fremstår som lite korrelert med de innovasjonspolitiske begrepene. Dette kan skyldes at bruken av disse begrepene i stor grad er innarbeidet i ordinære policybetraktninger.

Blant ordene som i undersøkelsesdesignet nevnes i sammenheng med innovasjon, forekommer blant annet ”Omställningförmåga” tilnærmet ikke (bare i form av en klynge av treff i to dokumenter i 2002). Dette kan skyldes en metodisk svakhet og at ordet på tross av kvalitetssikring ikke gjenspeiler det vi ønsker å belyse, for eksempel fordi svensk politikerspråk og embedsspråk tenderer mot å bruke andre begreper for det samme.

Ord som ”riskspridning” og ”kollektiv nyttinghet” forekommer ikke. Dette kan skyldes at alternativhypotesen om at tiltak begrunnes med risikospredning og suboptimal allokering får liten støtte i tekst og som tekst, men kan like gjerne gjenspeile at utvalget av ord koblet til denne alternativhypotesen har vært for dårlig.

Alternativhypotesen lar seg altså ikke teste innenfor dette designet. Implikasjonen av funnet er at utvalget ord for denne alternativhypotesen må kvalitetsikres ytterligere gjennom et eget forstudie dersom en skal gjøre slike undersøkelser.

5.3.5 Rekonstruksjon av innovasjonspolitiske fortellinger

En systematisk gjennomgang av sammenhengene i samtlige tekstelementer der ”innovasjon” og de andre ordene i tekstanalysen forekommer, resulterer i tre fortellinger slik dette er definert i kap. 3.5.3. Det kan og vil være andre fortellinger i materialet, men det er disse som fremstår som sentrale med henblikk på eventuell forekomst av politikkformulering som er begrunnet av innovasjonshensyn.

Vi så at begreper direkte knyttet til innovasjon forekom i meget begrenset grad i sentrale budsjett dokumenter i begynnelsen av perioden. Referansene til innovasjonspolitiske dokumenter er tilsvarende lav.

I Förslag til statsbudget (2001) finner vi imidlertid følgende formulering:

Sverige skall vara en framstående kunskapsnation. Bredd och spets i kompetensen kommer att avgöra vår framtida konkurrenskraft. Sverige skall vara ett land som präglas av företagsamhet och innovationskraft. Ny teknik, nya kunskaper och nya idéer är nödvändiga drivkrafter för samhällets utveckling.

(Förslag til statsbudget, 2001)

Dette er en *global fortelling* hvor Sveriges fremtidige utvikling knyttes til landets innovasjonsevne og denne igjen ses i kraft av landet samlede kunnskaper. Men tilsvarende argumenter er sjeldne i de sentrale budsjettokumentene tidlig i perioden. Senere i perioden blir imidlertid denne *globale* fortellingen understreket og utviklet og kommer tydelig til uttrykk i de sentrale budsjettokumentene i 2004 og 2005, f.eks.:

[...] Globaliseringen skapar nye m jlicheter, men även nye problem. Konkurrenten ökar inom nästan alla branscher och mellan länder och regioner. Företag och anställda tvingas ständigt anpassa sig till nya f ruts tningar. Kapital flyttar sig snabbt över gränserna, och skapar m jlicheter f r internasjonell skattekonkurrens och social dumping. Och förändringarna fortsätter i snabb takt. [...] **Men Sverige måste fortsätta att hålla sig i framkant.** D rfor har en innovationsstrategi, Innovativa Sverige – en strategi för tillv xt genom förnyelse, utarbetats och presenterats i juni 2004. Den syftar till att stärka den svenska konkurrentkraften ytterligare, bland annat genom att satsa på kunskap, kompetens och kreativitet och fler och växande företag i alla delar av landet.

(Vårproposition, 2005, min utheving)

Denne globale fortellingen legger vekt på at Sverige *fortsatt* m  befinne seg i toppen. Den kan sies   handle om   endre politikk for å beholde nasjonale fortrinn i en verden av endring. Det er en annen fortelling enn den britiske globale fortellingen der essensen var å *ta igjen konkurrentene*. Se følgende eksempel:

Sverige tillhör de länder som satsar mest offentlige resurser på forskning. Sverige har dessutom ett mycket FoU-intensivt n ringsliv. Svensk forskning h ller h g kvalitet. Under de senaste tio  ren har antallet internasjonelt publicerede vetenskaplige artiklar  kat med 45 prosent og Sveriges andel av den totale vetenskaplige publiceringen ökade mellom 1981 og 2001 från 1,5 till över 2 prosent (National Science Indicators 2003). För att förverkliga visionen att Sverige skall bli Europas mest konkurrentkraftiga, dynamiska och kunskapsbaserade ekonomi (Innovativa Sverige: en strategi för tillv xt genom förnyelse, Ds 2004:36) måste svensk forskning **fortsätta att hålla världsklass**. Målet för forskningspolitiken  r att Sverige skall vara en ledande forskningsnation där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet. FoU-insatser  r også av avgörande betydelse för att förverkliga Lissabonstrategins mål att Europa 2010 skall vara världens mest konkurrentkraftiga og dynamiska kunskapsbaserade ekonomi med m jlichkeit till hållbar ekonomisk tillv xt med fler og bättre arbetstillfällen og en hög grad av social sammanh llning.

(Utgiftsområde 16, 2005, min utheving)

I sektordokumentene er omtalene av innovasjonspolitiske emner hyppigere på et tidligere tidspunkt enn de er i de sentrale budsjettokumentene og her er det til dels en annen fortelling som vektlegges. Den legger vekt på betydningen av *samspill* mellom de forskjellige aktørene og politikkområdene og er beslektet med fortellingen om samspill vi fant i de andre landene:

Ökad kunskap om och i arbetslivet Genom beslut av riksdagen den 14 juni 2000 (prop. 1999/2000:81, bet. 1999/2000:UbU17, rskr. 1999/2000:257) gäller från och med den 1 januari 2001 en ny myndighetsstruktur för forskningsfinansiering. Dessa förändringar innebär att Rådet för arbetslivsfrågor avvecklas den 31 december 2000. Rådets ansvarsområden kommer att delas mellan Verket för innovationssystem och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap. **Genom att tydligare koppla samman arbetslivsforskning och innovations och tillväxtfrågor respektive sociala frågor finns intressanta möjligheter till en dynamisk utveckling med nya infallsvinklar,...**

(Utgiftsområde 14 Arbetsliv 2001, min utheving)

Presiseringen av betydningen av samarbeidet mellom næringsliv og forskning, som kan ses som et grunnleggende innovasjonspolitisk *samspill*, er begrunnet på

Utgiftsområde 24 Næringsliv:

Regeringens bedømmning är att teknisk forskning och utveckling är väsentligt för att stärka innovationssystemet. Regeringen gör bedømmningen att de statliga insatserna har bidragit till detta. Regeringen anser dock att **systemet kan stärkas ytterligare och synergieffekter uppnås genom att resurser sammanförs.**

(Utgiftsområde 24 Næringsliv, 2001, min utheving)

Det finnes tegn til at tenkningen rundt dette samspillet konkretiseres ytterligere etter hvert:

... syftet är att lyfta fram innovationsfrågorna i näringspolitiken och utveckla samspelet mellan områden som **entreprenörskap, kapitalförsörjning, immaterialrätt, design, kompetensutveckling, organisation, tekniköverföring, regionala initiativ m.m.** Centrala frågor är bl.a. statens roll när det gäller immaterialrätts (patentens) betydelse för kommersialisering av idéer och Sveriges framtida konkurrenskraft

(Utgiftsområde 24 Næringsliv, 2003, min utheving)

I 2004 finner vi vektlegging av samspill i et av de overordnede budsjettokumentene:

Sverige [har] topplaceringar flera år i rad och lyfts i flera avseenden fram som föredöme, bland annat när det gäller de offentliga finanserna, sysselsättning, forskning, utbildning och innovation. Sveriges förutsättningar för tillväxt och förnyelse skall vidareutvecklas och förstärkas under mandatperioden. [...] Villkoren för entreprenörskap, företagande och innovation behöver ständigt förbättras för att bevara Sveriges position som världsledande. **Insatserna för företagsutveckling behöver samordnas och effektiviseras. En innovationsstrategi utarbetas för att stärka Sveriges förmåga att skapa kunskap och omsätta den i hållbar tillväxt och nya jobb. Det är i samverkan mellan politik, näringsliv och högskola tillväxtens förutsättningar skapas.** [...] Ett arbete pågår med att inom befintliga ekonomiska ramar hitta former för att öka utbudet av kapital i tidiga skeden av en affärs- eller företagsutveckling samtidig som insatserna för företagsutveckling samordnas och effektiviseras. Betydande insatser görs för att främja samverkan kring forskning och utveckling, mellan universitet, högskola och näringsliv. Stödet till kvinnligt företagande förlängs. Ett arbete pågår för att korta handläggningstiderna vid registrering av företag genom att utökade möjligheter ges till elektronisk registrering. Ett brett åtgärdsprogram genomförs, som syftar till att åstadkomma enklare regler samt förbättrad myndighetsservice och tillgänglighet.

(Vårpropositionen, 2004, min utheving)

En tredje fortelling som gjør seg gjeldende var den samme som jeg fant i de danske budsjettdokumentene, nemlig at tiltakene skal gjøre en aktør i stand til å *spille sin rolle* i innovasjonssystemet, i eksempelet nedenfor i form av opprettelse av TTOer ("holdingbolag") for å styrke universiteter og høgskolers evne til kommersialisering:

I en särskild proposition om FoU och samverkan i innovationssystemet gör regeringen bedömningen att holdingbolagen har goda förutsättningar att fortsätta utvecklas mot att kunna stödja både kommersialisering av forskningsresultat och samverkan mellan forskare och befintliga företag.

Regeringen avser därför att föreslå i nämnda proposition att universitet och högskolor, som i nuläget inte har holdingbolag, skall ges möjlighet att kunna bilda sådana.

(Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 2002, min utheving)

5.3.6 Utvides eller innskrenkes innovasjonsbegrepet?

Det gjennomgående funnet er som gjengitt i tabellen ovenfor, at innovasjonspolitikken er forsknings- og næringspolitikens domene, og at mye av den innovasjonspolitiske retorikken som forekommer, reelt sett handler om samspillet mellom disse.

Likevel benyttes innovasjonspolitiske begrunnelser på flere politikkområder. Vi så ovenfor at arbeidslivsforskning ble koblet mot innovasjonspolitikk allerede tidlig i perioden:

Ökad kunskap om och i arbetslivet Genom beslut av riksdagen den 14 juni 2000 (prop. 1999/2000:81, bet. 1999/2000:UbU17, rskr. 1999/2000:257) gäller från och med den 1 januari 2001 en ny myndighetsstruktur för forskningsfinansiering. Dessa förändringar innebär att Rådet för arbetslivsfrågor avvecklas den 31 december 2000. Rådets ansvarsområden kommer att delas mellan Verket för innovationssystem och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap. **Genom att tydligare koppla samman arbetslivsforskning och innovations och tillväxtfrågor respektive sociala frågor finns intressanta möjligheter till en dynamisk utveckling med nya infallsvinklar**, liksom möjlighet till kraftsamling kring centrala frågeställningar

(Utgiftsområde 14 Arbetsliv 2001, min utheving)

Tilsvarende finner vi også innovasjonspolitiske begrunnelser i regionalpolitikken, eller rettere sagt i koblingen mellom regionalpolitikk og næringspolitikk:

De regionala tillväxtavtalen: Kompetensutveckling, högre utbildning och forskning tillhör de mest framträdande insatserna i de regionala tillväxtavtal som lämnades till regeringen den 15 februari i år. Universitet och högskolor framhålls som "motorer" för den regionala utvecklingen, genom den roll de har att förse arbetslivet med den arbetskraft som efterfrågas och att överföra forskningsresultat och innovationer till näringslivet.

(Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 2001, min utheving)

Denne typen innovasjonspolitisk begrunnelse for regionalpolitikken finner vi svært tydelig i 2003 og 2004:

3.6.2 Analys og slutsatser

Samtidig som markederna internationaliseras och centrala produktionsresurser blir allt mer lätttröliga tenderar den lokala och regionala miljön att bli viktigare för företagens konkurrenskraft. En förklaring är att ett företags innovationsförmåga ökar om en fungerande kunskapsöverföring och samspel med andra företag och organisationer i den lokala miljön kommer till stånd. Den lokala arbetsmarknadsregionens utveckling har därmed ett nära samband med olika näringars konkurrenskraft. Landets ekonomiska utveckling blir därmed i hög grad beroende av hur väl de lokala arbetsmarknadsregionerna fungerar.

(Utgiftsområde 19 Regional 2003)

Regeringen arbetar för närvarande med att utarbeta en innovationsstrategi. Åtgärder skall bedrivas inom ett antal politikområden. **De nationella initiativen och prioriteringarna skall samordnas med åtgärder inom de regionala tillväxtprogrammen, som avses bli viktiga instrument för genomförandet.**

(Utgiftsområde 19 Regional 2004, min utheving)

I 2004 ses arbeidsmarkedspolitik og regionalpolitikk i sammenheng i et innovasjonspolitisk perspektiv:

RRV lämnar i sin studie ett antal förslag med bäring på det framtida arbetet för regionala tillväxtprogram. Resultaten från projektet stämmer väl överens med de iakttagelser som regeringen har gjort i andra uppföljningsstudier av tillväxtavtalsprocessen. **Regeringen har därmed i riktlinjerna för tillväxtprogrammen bl.a. tydliggjort att programmen skall ha en tydlig inriktning mot att skapa en hållbar tillväxt utifrån ett näringslivsperspektiv och att arbetskraftsförsörjning, entreprenörskap, företagande och företagsklimat samt innovationssystem och kluster ska utgöra tre strategiska frågor.** Ytterligare markeras i riktlinjerna att lokala arbetsmarknadsregioner skall betonas och att universitet och högskolors roll skall tydliggöras bl.a. skall de vara representerade i partnerskapen. I riktlinjerna ställs också tydligare krav på att det skall finnas löpande uppföljning av de aktiviteter och åtgärder som avses genomföras inom ramen för programmen.

(Utgiftsområde 19 Regional 2004, min utheving)

Fra 2002 ser vi en utvidelse der reiselivsnæringen inkluderes:

Ett nationellt program för utveckling av innovationssystem och s.k. kluster inrättas under 2002 till 2004.

Särskilda delprogram inrättas för att stärka utvecklingen av vissa kluster. **Ett annat program inrättas för att stärka turistnäringen. [...]**

(Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 2002, min utheving)

I omtalen av policydokumentet *Innovativa Sverige* (Innovativa Sverige, 2004) ses mange politikkområder i sammenheng. Her settes bl.a. innovasjon i offentlig sektor, konkurransepolitikken og miljøpolitikken inn i en større innovasjonspolitisk ramme:

Innovativa Sverige – En strategi for tillvæxt genom förnyelse

För att möta de krav som en föränderlig värld ställer krävs ett långsiktigt tillväxtarbete med ökad samverkan mellan många aktörer. Riktlinjerna för detta arbete redovisas i *Innovativa Sverige – en strategi för tillväxt genom förnyelse* (Ds 2004:36). Strategin syftar till att stärka Sveriges förmåga att skapa kunskap och omsätta den till en hållbar tillväxt och nya jobb och anger den långsiktiga inriktningen inom fyra viktiga områden:

- hur vi gemensamt stärker kunskapsbasen, i akademi och näringsliv, för att bl.a. utveckla svenska profilmråden,
  - hur vi stärker innovationsförmågan i näringslivet, både i befintliga företag och genom att skapa goda villkor för innovation och kunskapsintensivt entreprenörskap, bl.a. genom snabbare flöden från idé till marknad,
  - hur en innovativ offentlig sektor, som löser angelägna samhällsproblem, samtidigt kan vara drivkraft för förnyelse och hållbar tillväxt
- och
- hur vi stimulerar människors initiativkraft och bättre tar tillvara den kompetens som finns.

Många politikområden har betydelse for innovationsklimatets utveckling. Att utveckla formerna for samverkan mellan politikområdena samt samverkan mellan de parter – varav staten är en – som gemensamt kan utveckla innovationsklimatet i Sverige blir en angelägen uppgift i genomförandet av strategins inriktning. Även ett aktivt erfarenhetsutbyte med andra länder är betydelsefullt liksom Sveriges deltagande i EU:s arbete med innovationspolitiken. Många av de åtgärder som syftar till att fullfölja inriktningen i innovationsstrategin kan vidtas inom ramen for de regionala tillväxtprogrammen som genomförs i hela landet 2004 – 2007.

(Utgiftsområde 24 Näringsliv, 2005, min utheving)

Vi ser altså at i løpet av perioden plasseres flere nye områder innenfor rammen av innovasjonspolitikk, og at innovasjonspolitiske betraktninger kommer til uttrykk i flere sektordokumenter og får anvendelse utenom kommersialisering av forskning. Videre ser vi at dette sammenfaller med at innovasjonspolitiske begrunnelser får større plass i sentrale budsjettokumenter. Dette kan tyde på at det foregår en form for implementering av innovasjonspolitikk i Yanows forstand.

Samtidig kan bevegelsen i utbredelsen tyde på at den tverrsektorielle koordineringen og implementeringen finner sted med utgangspunkt i sektorene næringspolitikk og forskningspolitikk der vi bl.a. finner klart flest forekomster av emneord i hele perioden.

5.3.7 Oppsummering av landgjennomgang

Når det gjelder omtalen av innovasjonspolitik, har vi sett at det er tre sentrale fortellinger som går igjen i Sverige i *hele* perioden og er ganske konstante:

- en *global* fortelling om hvordan verden ser ut og Sveriges plass i den.
- en fortelling om behovet for *samspill* mellom forskjellige sektorer, forvaltningsnivåer og institusjoner
- en fortelling om behovet for å styrke en aktør slik at denne kan fylle sin rolle i innovasjonssystemet

Det er flere forekomster av begrep direkte omhandlende innovasjon gjennom hele perioden. Det er flest referanser innen det tradisjonelle nedslagsfeltet for innovasjonspolitik, utgiftsområdene 16 Utbildning och universitetsforskning og 24 Näringsliv. Her forekommer det innovasjonspolitiske begreper gjennom hele perioden samtidig som det er en jevn stigning etter hvert. Det er få referanser til innovasjonspolitik i de sentrale budsjettdokumentene *Vårpropositionen* og *Förslag til statsbudget* tidlig i perioden, men dette endrer seg i 2005. En foreløpig konklusjon kan være at det forekommer noen grad av tverrsektoriell koordinering, men at den i utgangspunktet er smalere enn i de andre landene. På den annen side er innovasjonspolitiske begrunnelser koblet til budsjett-tiltak også på andre utgiftsområder, først og fremst innen regionalpolitikken.

Den sene innarbeidingen i sentrale dokumenter kan synes noe paradoksal all den tid svenske teoretikere har vært foregangsland for systemtankegangen innen innovasjonspolitikken (som vi så i kap. 4). Det kan virke som om det finnes en utviklet retorikk, men at systemtankegangen primært kommer til uttrykk i sektordokumenter, og får i mindre grad gjennomslag i de sentrale budsjettdokumentene. I den grad f.eks. VINNOVA virkelig har en tverrsektoriell koordinerende rolle kommer dette i begrenset grad til uttrykk i dokumentene tidlig i perioden. Denne tendensen må imidlertid veies mot det som kan fremstå som en tendens til økende gjennomslag innenfor de utgiftsområdene der tenkningen allerede er etablert.

Funnet i materialet kan tyde på denne utvidelsen av tenkningen først eksisterer i de tradisjonelle sektorene for så å utvides, dvs. at det er utviklingen av tenkningen innen disse sektorene som medfører økt koordinering snarere enn noe sentralt initiativ.

Dette er i tråd med en oppfatning som kan gjenfinnes i relevant litteratur, nemlig at Sverige allerede før den aktuelle tidsperioden hadde utviklet innovasjonspolitisk tenkning og retorikk. Flere forfattere, deriblant Brandt (Brandt, 2001) påpeker for eksempel at Sverige var tidlig ute med klyngetilnærminger. Selv om Sverige var med i Porters tidlige studier (1990,1998), hadde Erik Dahmén allerede introdusert konsepter som var beslektet med Porters på 1950-tallet (Brandt, 2001). Da det svenske Näringsdepartementet gir NUTEK (Verket för näringsutveckling) i oppdrag å utrede klyngepolitikk- og utbredelse på slutten av 1990-tallet (NUTEK, 1998), er det altså ifølge Brandt en videreføring av en tradisjon, snarere enn noe nytt. En slik tolkning underbygges av det supplerende intervjuet, der Patrik Sandgren uttaler:

SPØRSMÅL: Du har nå lest sammendraget med oppgavedesign og hovedkonklusjoner [...]. Er det noen sentrale dimensjoner i den innovasjonspolitiske diskursen i ditt land, som du opplever at jeg har oversett?

SVAR: En dimensjon du muligens ikke har lagt tilstrekkelig vekt på er stivhengighet. Historikken i svensk industripolitikk legger viktige føringer, bl.a. i form av den sterke offentlige-private industrielle satsinger på for eksempel Ericsson og Astra Zeneca. Satsinger på IT-sektoren og forskjellige industrier følger i dette mønsteret. Dette viser bl.a. tilbake til Dahmens tankegods som i virkeligheten er Porter-inspirert klyngetenkning før Porter. Det er en utfordring å finne en ny rolle for staten. Globalisering har truet den gamle industripolitikken og gjort innovasjonspolitikk viktigere. Samtidig som den gamle tradisjonen er sterk, preger innovasjonspolitiske miljøer i Lund og Uppsala mye av konseptutviklingen. Miljøteknologi og miljøsatsing fungerer som en viktig innovasjonspolitisk drivkraft.

(Vedlegg 3, Intervju med Patrik Sandgren)

Hvis disse indikasjonene på betydningen av stivhengighet kan ha forklaringskraft på hvorfor og hvordan innovasjonspolitikk implementeres i Sverige, skulle man kunne tenke seg at innovasjonspolitiske begrunnelser var en legitimeringsstrategi for etablerte aktører i kampen om budsjettmidler. Dette må imidlertid studeres som en separat problemstilling før man eventuelt kunne trekke noen konklusjoner.

Nå finnes det imidlertid organisatoriske endringer i svensk administrasjon som kan tale for at forankringen av og tilnærmingen til innovasjonspolitikken endres mot slutten av perioden slik forekomst av begreper og påviste fortellinger tilsier. I 2004 ble det opprettet et innovasjonspolitisk råd der både industriministeren og utdanningsministeren medvirker. Sammenslåing til større enheter i svensk administrasjon umiddelbart før perioden har resultert i en større vekt på overordnet argumentasjon. For eksempel ble tre offentlige FOU-sponsorer slått sammen til VINNOVA i 2001. Her er utviklingen av innovasjonspolitikken selve begrunnelsen for opprettelsen. Sandgren (Sandgren, 2005) leser disse og andre endringer som et ønske om en mer helhetlig innovasjonspolitikk.

Gjennomslaget for *Innovative Sverige* (Innovativa Sverige, 2004) i sentrale budsjett dokumenter i 2004 og 2005 kan imidlertid også tenkes forklart gjennom denne tekstens opphav og beskaffenhet. Det at den er en tverrdepartemental handlingsplan kan tilsa større eierskap i utgangspunktet. En pragmatisk forklaring på økt eierskap kunne også være at aktuelle departementene har benyttet anledningen til å forankre konkrete policyinitiativer i handlingsplanen når denne først skulle utarbeides.

Et annet funn er at materialet tyder på at flere nye områder plasseres innenfor rammen av innovasjonspolitikken, og at innovasjonspolitiske betraktninger kommer til uttrykk i flere sektordokumenter, og da særlig innen utgiftsområde 19 Regionalutveckling og utgiftsområde 14 Arbetsliv. Det er vanskelig å trekke noen definitive slutninger av dette, men vi har grunnlag for å si at innovasjonsbegrepet blir bredere. Videre ser vi at dette sammenfaller med at innovasjonspolitiske begrunnelser får større plass i sentrale budsjett dokumenter. Dette kan tyde på at det foregår en form for implementering av innovasjonspolitikk. Samtidig kan bevegelsen i utbredelsen tyde på at den tverrsektorielle koordineringen foregår med utgangspunkt i sektorene næringspolitikk og forskningspolitikk og at disse er motor for spredningen.

En mulig overordnet konklusjon er at konsistensen i diskurs og den gradvise utbredelsen til nye politikkområder tyder på at det foregår en implementering av

innovasjonspolitik og at det foregår en tverrsektoriell koordinering med innovasjonspolitisk begrunnelse, men at det kan virke som om denne koordineringen er forankret i sektordepartementene.

---

6. Oppsummering og problematisering av funn

I de foregående kapitlene gjennomførte jeg en studie av tre europeiske land – Storbritannia, Danmark og Sverige – i form av en todelt tekstanalyse av budsjettdokumentene over en femårsperiode (2001-2005) for å bestemme forekomsten av innovasjonspolitiske begrunnelser. Den første delen av tekstanalysen besto i å bestemme den kvantitative forekomsten av visse søkeord. Den andre delen besto av en systematisk gjennomgang av sammenhengene i samtlige tekstelementer der ”innovasjon” og de andre ordene i tekstanalysen forekommer, med sikte på å identifisere gjentakende beskrivelse av sammenhenger, såkalte fortellinger eller narrativer som preger den innovasjonspolitiske retorikken i det aktuelle landet..

I dette kapitlet sammenlikner jeg enkelte funn i de tre landgjennomgangene og peker på mulige konklusjoner. Jeg drøfter også kort implikasjoner for videre studier der dette er relevant. Avslutningsvis peker jeg på enkelte metodiske forbedringspunkter.

6.1 Den innovasjonspolitiske diskursen

I alle de tre landene finner det sted en økning i forekomsten av begreper knyttet til innovasjonspolitikk i løpet av perioden. Graden av økning varierer, men i alle de tre landene er den på over 70 %.

I det svenske materialet er forekommer det av begrep direkte omhandlende innovasjon gjennom hele perioden. Det er flest referanser innen det tradisjonelle nedslagsfeltet for innovasjonspolitikk, utgiftsområdene 16 Utbildning och universitetsforskning og 24 Näringsliv. Her forekommer det innovasjonspolitiske begreper gjennom hele perioden samtidig som det er en jevn stigning etter hvert. Det er få referanser til innovasjonspolitikk i de sentrale budsjettdokumentene *Vårpropositionen* (2001-2005) og *Förslag til statsbudget* (2001-2005) tidlig i perioden, men dette endrer seg markant i 2005. Den sene innarbeidingen i sentrale

dokumenter kan synes litt paradoksal all den tid svenske teoretikere har vært foregangsland for systemtankegangen innen innovasjonspolitikken (som vi så i kap. 4). Det kan virke som om det finnes en utviklet retorikk, men at systemtankegangen primært kommer til uttrykk i sektordokumenter, og får i mindre grad gjennomslag i de sentrale budsjettdokumentene.

Også i Danmark er det mange forekomster som direkte omhandler innovasjon. Forekomsten er relativ jevn gjennom perioden for så å øke markant mot slutten. Denne forekomsten er knyttet til forskningspolitikk, utdanningspolitikk og etter hvert miljøpolitikk og noen andre områder. Den vedvarende bruken er i samsvar med en metateoretisk betraktning der Danmark oppfattes som tidlig engasjert innen den internasjonale utviklingen av systemteori. Brandt (2001) påpeker for eksempel at Danmark var med i de tidlige Porterstudiene (Porter, 1990,1998) og at Erhvervsministeriet allerede i 1999 la frem en forsøksvis samlet fremstilling av det danske innovasjonssystemet (DISKO-projektet, 1999). Stigningen mot slutten er i samsvar med en økt satsing på innovasjonspolitik i form av bl.a. at organisatoriske endringer som er satt i gang på regjeringsnivå, og da særlig sammenslåingen av enkelte sentrale politikkområder i det nye Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling fra 2002-2003.

I England er det mange forekomster av begrep direkte omhandlende innovasjon og innovasjonspolitiske dokumenter i hele perioden. Antallet forekomster av begreper direkte knyttet til innovasjon i *Budget* og *Pre-Budget* stiger fra 80 i 2001 til 139 i 2005, en økning på 73,75 prosent. Stigningen er jevn og reflekteres i *Spending Review* der det er en sterk økning fra 2002 til 2004. I England synes materialet synes å støtte følgende hovedfunn: Innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser synes å være i bruk i hele perioden i Storbritannia med en markant stigning mot slutten. Stigningen mot slutten sammenfaller med en nominell satsing på innovasjonspolitik på regjeringsnivå i form i av fremleggelsen en rekke sentrale dokumenter fra 2003 og fremover. Denne satsingen synes å være koblet til konkrete budsjett-tiltak, bl.a. i form av fremleggelsen av *Science and Innovation Investment Framework 2004-2014*.

Funnene tyder altså på at i alle landene brukes innovasjonspolitiske begreper i perioden i hele den aktuelle perioden, men at det kan virke som om det er en stigning mot slutten. Denne forekomsten er en første indikasjon på at det finner sted tverrsektoriell koordinering for å fremme innovasjonsevnen, men er ikke i seg tilstrekkelig til å kunne gi en entydig konklusjon .

Et annet sentralt spørsmålet for å belyse problemstillingen i denne oppgaven er hvilke fortellinger som fortelles. Når jeg blant annet korrigerer for bruk av ord som ”innovativt” o.l. som et rent kvalifiserende ord med positiv valør uten noen umiddelbare referanser til en bestemt type politikk i landgjennomgangen ovenfor, ga materialet likevel grunnlag for å identifisere et mindre antall gjentakende fortellinger med faste elementer.

Den første fortellingen var den *globale* fortellingen, dvs. en fortelling som plasserer landet i en global kontekst. De felles elementene i denne fortellingen er at verden forandrer seg raskt, at den globale konkurransen blir sterkere, at den teknologiske utviklingen går raskere og at disse faktorene igjen stiller større krav til landene.

Jeg fant to varianter av denne globale fortellingen. I Storbritannia handler den globale fortellingen om å *ta igjen* mer produktive land, for eksempel uttrykt på følgende måte:

Innovation is an increasingly important source of productivity growth. New ideas generate products and markets, improve efficiency, and deliver benefits to firms, consumers and society. The UK has an excellent scientific research base, second only to the US in terms of the volume and influence of publications, but has historically been less effective than other advanced industrial economies at turning research outputs into innovations with commercial potential. The UK also has a relatively low overall level of industry-funded business R&D compared with industrial competitors, despite having high R&D intensity in particular sectors.

(Budget, 2003, Ch. 3, Meeting the Productivity Challenge)

I løpet av perioden tyder de gjennomgåtte tekstene på at denne fortellingen i Storbritannia blir mer spesifikk og blant annet legger vekt større vekt på sammenhengen mellom innovasjon og produktivitetsvekst og på rollen til de enkelte aktørene innovasjonssystemet.

I Sverige handler den globale fortellingen derimot om fortsatt å ligge fremst og å holde tritt med utviklingen. Se for eksempel:

Globaliseringen skapar nye muligheter, men även nye problem. Konkurrenten ökar inom nästan alla branscher och mellan länder och regioner. Företag och anställda tvingas ständigt anpassa sig till nya förutsättningar. Kapital flyttar sig snabbt över gränserna, och skapar muligheter för internationell skattekonkurrens och social dumping. Och förändringarna fortsätter i snabb takt.

[...] **Men Sverige måste fortsätta att hålla sig i framkant.** Därför har en innovationsstrategi, *Innovativa Sverige* – en strategi för tillväxt genom förnyelse, utarbetats och presenterats i juni 2004. Den syftar till att stärka den svenska konkurrenskraften ytterligare, bland annat genom att satsa på kunskap, kompetens och kreativitet och fler och växande företag i alla delar av landet.

(Vårproposition, 2005, min utheving)

Denne fortellingen forekommer ikke i de danske budsjettdokumentene i perioden. Særskilte innovasjonspolitiske dokumenter gjenfinnes i liten grad i budsjettdokumentene i Danmark. Tilsvarende finnes det få overordnede begrunnelser for viktigheten av innovasjon generelt og ingen av hvorfor det er viktig at Danmark holder tritt med den internasjonale utviklingen. Som jeg har vist i kap. 5.2. finnes denne typen *global fortelling* i de danske handlingsplanene og strategidokumentene, men ikke i budsjettdokumentene. Det er usikkert hvorvidt dette skyldes den tradisjonen de danske budsjettdokumentene utformes innen, eller om det gjenspeiler at denne fortellingen har mindre betydning i Danmark. At det i tiden umiddelbart etter undersøkelsesperioden er lagt frem flere innovasjonspolitiske dokumenter og at det i 2005 ble opprettet et Globaliseringsråd (www.globalisering.dk) under ledelse av statsministeren med innovasjonspolitikk som en sentral oppgave, kan tilsi at det finnes en virksom, global fortelling også i perioden. Det blir imidlertid for spekulativt til å bygge analysen på.

En fortelling som finnes i alle de tre landene er en fortelling om *samspill*. Denne fortellingen går ut på at samspillet mellom de ulike aktørene i innovasjonssystemet er av stor betydning for å styrke innovasjonsevnen og at politikkutforming og budsjetttiltak skal styrke eller oppmuntre et slikt samspill. Forekomsten av en slik fortelling kan også tyde på at innovasjonssystemteorien påvirker politikkutforming.

I Sverige og Danmark er denne typen begrunnelse for tiltak gjennomgående i perioden. Det er den også i England, men der synes den å få økt betydning fra 2003 og 2004 da særlig samspillet mellom forskningsinstitusjoner og universiteter og bedrifter blir konkretisert etter fremleggelsen av The Lambert Review (2003)

En tredje fortelling handler om å gjøre enkeltaktører *i stand til å fylle sin rolle i innovasjonssystemet*. Denne fortellingen forekommer i Danmark og Sverige, men i liten grad i Storbritannia. Denne fortellingen er en spesifisering av fortellingen om samspill ved at den fokuserer på den enkelte offentlige eller private aktørs funksjon innenfor en policysatsing som omfatter flere. Uten å trekke funnet for langt, kan det synes å støtte et syn som for eksempel Koch (2004, kap. 3) gir uttrykk for om at innovasjonspolitikken i alle de nordiske landene er påvirket av den systemiske tilnærmingen til innovasjon som legger vekt på at teknologiske fremskritt og kompetansebygging gjennom kontinuerlig samspill og gjensidig læring mellom forskjellige typer kunnskap og aktører.

I flere av dokumentene ser vi at begrunnelser kan bestå av elementer fra flere av disse fortellingene og at de kan kombineres på nye måter. Konklusjonen på dette punktet er at narrative som er knyttet til innovasjonspolitik i budsjettdokumentene er beslektede, men ikke identiske i de tre landene.

6.2 Forekomst av tverrsektoriell koordinering og mulig implementering av innovasjonspolitik

Formålet med denne hovedoppgaven er å bidra til å belyse i hvilken grad tverrsektoriell koordinering med innovasjonspolitisk begrunnelser forekommer i en gruppe utvalgte land og effekten. Et neste spørsmål for å belyse denne problemstillingen er spørsmålet om hvem som forteller de påviste fortellingene. Hvem står for den eventuelle koordineringen? Er det statsministerens kontor? Eller tyder tekstene på at det er sektordepartementene som er mest opptatt av det vi kan betegne som en systembasert tilnærming til innovasjon.

Funnene i tekstanalysen ovenfor tyder som sagt på det forekommer ambisjoner om tverrsektoriell koordinering med innovasjonspolitisk begrunnelse i alle de tre landene i den aktuelle perioden, men at graden og innretningen varierer. En felles fortelling er behovet for samarbeid mellom forskjellige aktører, den fortellingen vi kaller samspill. Denne fortellingen handler nettopp om koordinering og den har en avsender.

Funnene tyder videre på at det er variasjoner i forankringen av innovasjonspolitikken. I Storbritannia fremstår innovasjonspolitikken som sentralt forankret.

Innovasjonspolitiske begrunnelser er gjennomgående i budsjettokumentene og tydelig forankret i en global fortelling om England ønskede utvikling. Det betyr ikke nødvendigvis at Departement of Trade and Industry ikke er en pådriver, men kan for eksempel innebære at tankegangen som reflekteres i disse begrunnelsene er annammet av andre sektordepartementer og sentralt nivå.

Funnene i Danmark er svakere og det som kan virke som en begrenset tradisjon for å gjengi andre politikkdokumenter i budsjettokumentene, gjør vurderingen mer komplisert. Gjennomgangen i kap. 5.2. viste imidlertid at referanser til innovasjonspolitikk finnes i omtaler av tiltak innenfor flere forskjellige sektorer samtidig som det forekommer sentralt initierte tiltak for å bedre koordineringen av innovasjonspolitikken, noe kan tyde på at denne implementeringen er sentralt initiert (snarere enn fra et av sektordepartementene). Denne konklusjonen er imidlertid svakere enn for Storbritannias vedkommende.

I Sverige så vi at innovasjonspolitiske dokumenter refereres i liten grad i budsjettokumentene, og da hovedsakelig hos departementene med ansvar for henholdsvis forskning og næringspolitikk (utgiftsområdene 16 og 24). Dette kan gjenspeile en mulig svensk tradisjon for i liten grad å gjengi andre politiske dokumenter i budsjettokumentene. Likevel er det interessant at det er først mot slutten av perioden i 2005 at det forekommer et dokument (*Innovativa Sverige*, (2004)) som refereres i så vel de sentrale budsjettokumentene som flere sektordokumenter. Det at dette dokumentet faktisk blir referert støtter tendensen i funnene fra tidligere i perioden, som nettopp tyder på innovasjonspolitikk i Sverige

(på tross av sin eventuelle tverrsektorielle overbygning) for en stor del har vært sektorpolitikk for forsknings- og næringspolitikk. Materialet kan tyde på den senere utvidelsen av tenkningen har utgangspunkt i de tradisjonelle sektorene, dvs. at det er utviklingen av tenkningen innen disse sektorene som medfører økt koordinering snarere enn noe sentralt initiativ. En forklaring på så vel den tilsynelatende lave forekomsten av sentral koordinering samtidig som man finner en betydelig utbredelse av innovasjonspolitiske argumenter, kan være at innovasjonspolitisk tenkning allerede var utbredt i Sverige allerede før perioden, slik jeg viste at litteraturen kunne tyde på i kap. 5.3.7. Dermed kunne behovet for tverrsektoriell koordinering oppfattes å være mindre. Samtidig viste jeg til at det mot slutten av perioden er tatt initiativ til økt koordinering i form av opprettelsen av et innovasjonspolitisk råd i 2004. En annen forklaring som peker seg ut fra materialet og litteraturen er at stivhengighet er den viktigste forklaringen for budsjett-tiltak og at den tradisjonelle svenske forsknings- og industripolitikken bare videreføres med en ny begrunnelse. Denne alternativhypotesen fordrer imidlertid et eget studium.

For å oppsummere synes koordineringen i Storbritannia og i Danmark å ha tydelig forankring på sentralt hold i den aktuelle perioden, mens den i Sverige virker mest forankret i sektordepartementene med ansvar for henholdsvis forsknings- og næringspolitikken (disse spiller en viktig rolle i alle tre landene).

Hvis vi ser disse funnene i sammenheng med forekomst av det jeg har betegnet som en global fortelling, får vi følgende bilde:

Tabell 6.2.1 forhold mellom koordineringsnivå og forekomst av global fortelling

Global fortelling/Forankring	Sentralt	Sektor
Global fortelling	Storbritannia	Sverige
Ingen global fortelling	Dan	mark

Jeg har påpekt en rekke forbehold i tolkningen av funnene underveis i gjennomføringen av analysen. Imidlertid er det interessant at Storbritannia fremstår som et land der det samtidig som det forekommer tverrsektoriell koordinering med sentral forankring, finnes en tydelig formulert global fortelling.

En sekundær problemstilling var å avdekke den reelle effekten av denne tverrsektorielle koordineringen på den konkrete politikktutformingene gitt at den foreligger. I alle landene så vi at de innovasjonspolitiske begrunnelsene også forekom i sammenheng med konkrete budsjett-tiltak. I Sverige og England så vi at det både fantes overordnede begrunnelser, i form av den globale fortellingen, og bruk av innovasjonspolitiske begrunnelser sammen med konkrete budsjett-tiltak. I Danmark var begrunnelsene utelukkende knyttet til konkrete budsjett-tiltak. Teksttradisjonene er for forskjellige til at det har mening å vurdere gradforskjeller uten et foregående grundig studium av nettopp dette (se kap. 6.4. Noen metodiske betraktninger). Det er imidlertid et interessant funn at innovasjonspolitiske begrunnelser i alle landene opptrer sammen med tiltak.

Et tredje element i undersøkelsen var å teste en teori knyttet til implementering. Formålet var å belyse problemstillingen ytterligere. Jeg presiserte at teoritestingen ikke var primærhensikten med oppgaven og at eventuelle funn måtte betraktes som rent indikative. Jeg påpekte innledningsvis at gjennomføring av en foregitt ambisjon om tverrsektoriell koordinering kunne anses som en form for horisontal implementering, dvs. en implementeringsform der de tradisjonelle top-down- og bottom-up-perspektivene bare i begrenset grad gjør seg gjeldende. Nyere implementeringsteori har pekt på at policyimplementering i begrenset grad kan ses isolert fra policyformulering, og er bl.a. opptatt av interpretative dimensjoner ved formulering/implementering. Yanow (1996) har formulert en forventning om at en implementeringsprosess fører til at de aktuelle begrepenes betydningsområde utvides slik at eventuelle motsetninger mellom forskjellige politikkområder og aktører innenfor disse utjevnes. For å teste denne teorien operasjonaliserte jeg den ved en

---

forventning om at innovasjonspolitik og tilhørende begreper vil omfatte flere sektorer ved periodens slutt enn ved begynnelsen av den.

I Storbritannia viste gjennomgangen i kap. 5.1 at problemstillinger knyttet til kommersialisering av forskning, dvs. samspillet mellom forskningsinstitusjoner og universiteter på den ene siden og bedriftene på den andre står sentralt i hele perioden. Likevel er det som nevnt lite som tyder på at innovasjonssatsingen bare er forankret i Department of Trade and Industry. Innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser er på slutten av perioden i bruk på flere politikkområder, bl.a. regionalpolitikk, utdanningspolitikk, miljøpolitikk, kreative næringer (skjæringspunktet mellom kultur og næringspolitikk), konkurransepolitikk og samferdselspolitikk. Med forbehold for at antallet forekomster er begrenset, kan bruken av ordet ”innovasjonssystem” tyde på en bred og eksplisitt innovasjonspolitisk tilnærming. Noen av disse politikkområdene kommer først til etter hvert, bl.a. kreative næringer. Andre som utdanningspolitikk blir tillagt større vekt etter hvert ved at de blir gjenstand for en eksplisitt innovasjonspolitisk satsing. Med de nødvendige forbeholdene for at dataene ikke er tilstrekkelig robuste, vil data kunne tilsi at det finner sted en implementering av innovasjonspolitikk, eller rettere sagt ”ønskeligheten av å innovere og/eller å legge til rette for det”, dvs. en implementering i Yanows forstand. Det at referansene finnes i omtaler av tiltak innenfor de forskjellige sektorene samtidig som det forekommer sentralt initierte tiltak for å bedre koordineringen av innovasjonspolitikken, kan tyde på at denne implementeringen er sentralt initiert (snarere enn fra et av sektordepartementene).

I Danmark så vi at innovasjonspolitiske begreper og begrunnelser, og da særlig knyttet til samspill, er i bruk på flere politikkområder og dette utvides noe i perioden til regionalpolitikk, miljøpolitikk, IKT-politikk, samferdsel og senere innen primærnæringer (jordbruk og fiskeri) og til sist også innen offentlig forvaltning. Dataene kan gi inntrykk av at antall politikkområder som faller inn under innovasjonsrelaterte begreper utvides, eller rettere sagt at begrepene benyttes i nye

sammenhenger. Med de nødvendige forbeholdene for at dataene ikke er tilstrekkelig robuste, tilsier dette at det finner sted en implementering i Yanows forstand.

I Sverige tyder materialet på at enkelte nye områder plasseres innenfor rammen av innovasjonspolitikken, og at innovasjonspolitiske betraktninger kommer til uttrykk i flere sektordokumenter, og da særlig innen utgiftsområde 19 Regionalutveckling og utgiftsområde 14 Arbetsliv. Med nødvendige forbehold kan vi altså anta at vi har en tendens til at den svenske forståelsen av innovasjonspolitikk blir bredere. Videre ser vi at dette sammenfaller med at innovasjonspolitiske begrunnelser får større plass i sentrale budsjett dokumenter. Dette kan tyde på at det foregår en form for implementering av innovasjonspolitikk.

En forsøksvis oppsummering er at selv om samspillet mellom forskningsinstitusjoner og bedrifter fremstår som en sentral problemstilling i materialet gjennom hele perioden i alle de tre landene, blir bl.a. regionalpolitikk, utdanningspolitikk og miljøpolitikk omtalt i innovasjonspolitiske ordelag og tiltak på disse feltene utstyrt med innovasjonspolitiske begrunnelser i løpet av perioden i alle de tre landene.

Det kan også finnes tendenser til at slik økt utbredelse også gir det annet innhold, muligens ved at lønnsomhets- og verdiskapingsdimensjonen som står sentralt i mange definisjoner av begrepet, kommer mer i skyggen av en mer generell betydning som fornyelse og modernisering.

Med de nødvendige metodiske forbehold, synes dette å støtte Yanows teori om endring i begrepsbruk som ledd i implementering. Dette funnet er interessant, men ikke spesielt robust. Undersøkellesdesignet var ikke særskilt innrettet mot denne delen av problemstillingen. Det kan også tenkes andre relevante tilnærminger som kunne belyse en økt utbredelse av innovasjonspolitisk retorikk ytterligere. Et eksempel er studier med fokus på legitimering, dvs. studier av for eksempel retoriske strategier som aktører tar opp for å oppnå større legitimitet hos en sponsor eller en annen viktig aktør. Det bør imidlertid understrekes at en slik tilnærming ikke vil stå i

motstrid med den begrepsutvidelsen vi kunne vente ut fra Yanows teori, snarere være en utdypning av mekanismen.

Vi kan for illustrasjonsformål sammenstille forekomsten av implementering med drivere av tverrsektoriell koordinering.

Tabell 6.2.2 forholdet mellom implementering av og drivere av tverrsektoriell koordinering

Implementering/drivere av tverrsektoriell koordinering	Sentralt	Sektor
Implementering finner sted	England	Danmark Sverige
Implementering finner <i>ikke</i> sted		

Her er det igjen viktig å påpeke at bildet lett blir misvisende. For eksempel er en av flere feilkilder at et sektordepartement som Departement of Trade and Industry meget vel kan være en pådriver av tverrsektoriell koordinering, bare at de faktisk har lyktes med å få gjennomslag på sentralt nivå og en sentral plass i budsjettokumentene. Det interessante med tabellen er imidlertid at den illustrerer et funn i materialet, nemlig at implementering av innovasjonspolitikken kan ha flere forskjellige utgangspunkt.

6.3 Andre mulige funn

Vi så at i to av landene var en global fortelling fremtredende i de innovasjonspolitiske begrunnelsene (og ifølge de supplerende intervjuene var det samme tilfelle også i Danmark). Samtidig tyder verken datamaterialet, rekonstruksjonen av narrativer eller de supplerende intervjuene på direkte forbildeimport eller at den innovasjonspolitiske

retorikken mangler forankring i det aktuelle landet. Bildet som avtegner seg er snarere beslektet politikktutvikling enn forbildeimport. Vi så for eksempel at det var en viss økning av referanser til andre land og internasjonale enheter i England i løpet av perioden, men ikke i en slik grad at det ville kunne forklare den markante stigningen i forekomst av innovasjonspolitisk retorikk fra 2004-2005. I Sverige og Danmark er mengden referanser til utenlandske enheter er relativt konstant gjennom perioden med en viss oppgang for Sveriges vedkommende. Funnene tyder også på at referansene til disse er jevnt fordelt utover politikkområdene. Dette gir selvfølgelig intet grunnlag for å påstå at ikke f.eks. OECDs betydning som forbilde er økende, men viser kun at en slik tendens ikke kommer til uttrykk ved et økt antall referanser i budsjettdokumentene. De supplerende intervjuene synes å støtte et bilde av parallell politikk utforming og læring snarere enn forbildeimport (se Vedlegg 3).

Samtidig har både de svenske og de engelske budsjettdokumentene referanser til EUs innovasjonspolitikk, og jeg har allerede i teorigjennomgangen i kapittel 4 pekt på OECDs rolle i formuleringen av innovasjonspolitisk tenkning. Dette tilsier at den samme undersøkelsen med fordel kan gjennomføres med vekt på internasjonale dokumenter som søkebegreper. En slik undersøkelse vil eventuelt kunne ses i sammenheng med studier av implementeringen av EUs innovasjonspolitikk og Lisboa-prosessen. Det er grunn til å anta at det er variasjoner i den nasjonale tilpasningen til innovasjonspolitikken, og at disse variasjonene også gir seg uttrykk i begrunnelser for policykoordinering. Det kan være at et større studium vil kunne danne grunnlag for grupperinger av den typen som er forsøkt gjennomført i denne oppgaven, men da på et europeisk nivå. Videre kan studien kan med fordel utvides til flere land. Et moment er at nyskaping og innovasjon vært en viktig politisk sak i flere land, for eksempel Nederland der det i 2001 ble opprettet en innovasjonspolitisk plattform under ledelse av statsministeren og der flere ledere for store bedrifter, deriblant Philips, og flere statsråder er representert. Et økt antall case vil kunne gi grunnlag for mer robuste slutninger.

Enkelte forfattere har pekt på betydningen av EU og den europeiske dimensjonen i implementeringsstudier (se for eksempel Pülzl og Treib (2006)). Formuleringen og koordineringen av innovasjonspolitik er et godt eksempel på et politikkområde der omfang ikke er definert og som samtidig er gjenstand for oppmerksomhet. Det egner seg altså som et studieobjekt eksempelvis for studiet av åpen koordinering av komplekse politikkområder.

6.4 Noen metodiske betraktninger

Flere av kategoriene av søkeord fremsto som lite relevante da undersøkelsen ble gjennomført i praksis.

Termer som ”kollektivt gode” og ”risikospredning” forekom så og si ikke i dokumentene som ble studert. Med et annet formål med undersøkelsen kunne dette fremstå som et interessant funn, men i denne sammenhengen er implikasjonen at den alternativhypotesen som jeg forsøkte å teste, ikke kunne testes (knyttet til forekomsten av argumentasjon fra evolusjonær økonomi). Blant flere mulige feilkilder er at begrepsbruken i fagspråk og budsjettdokumenter ikke er sammenfallende. En ytterligere kvalitetsikring i form av en forundersøkelse på en del av materialet ville kunne ha avdekket dette.

Et annet metodisk moment er at ord som ”vekst”, ”konkurransen” og ”fornyelse” forekommer i en lang rekke sammenhenger i dokumentene som i liten eller ingen grad er forbundet med innovasjonspolitiske begrunnelser. Den praktiske implikasjonen er at reliabiliteten reduseres ved at jeg ikke måler det jeg ønsker å måle når jeg undersøker korrelasjon mellom disse begrepene og andre innovasjonspolitiske begreper. Igjen ville dette kunne avdekkes i en forundersøkelse av en begrenset del av materialet. Her kunne jeg for eksempel identifisert ordkombinasjoner som ikke gjenspeiler de fenomenene jeg ønsker å belyse, slik at man eventuelt kunne kontrollert for disse i korrelasjonsøvelser.

Det er også et åpent spørsmål om den gjennomførte kvalitetssikringen var tilstrekkelig for å korrigere for forskjeller i språkbruk og semantiske felt i de tre landene. For eksempel forekommer ordet ”omställningsförmåga” tilnærmet ikke i den svenske tekstgjennomgangen, mens ”flexibility” forekommer hyppig i de engelske budsjett-tekstene. Dette kan være et gyldig funn, men kan like gjerne gjenspeile at den utvalgte svenske termen er feil betegnelse for det fenomenet jeg ønsker å belyse. En måte å forbedre dette på er å involvere lingvister i gjennomgangen av termene for å sikre sammenliknbarhet.

En annen viktig feilkilde som undersøkelsesdesignet i liten grad kontrollerte for, er budsjettdokumentenes beskaffenhet i det enkelte land. Jeg har tatt høyde for dette i design av den komparative analysen og i utledning av konklusjoner, og ved be om kommentarer om dette i de supplerende intervjuene. Som tidligere nevnt synes for eksempel Danmark synes for eksempel å ha en praksis der overordnede politikkføringer i liten grad gjengis. En mer systematisk tilnærming ville være for eksempel være å lage en forstudie om dokumenttradisjonen i de tre landene.

Det kan altså som vist identifiseres en rekke forbedringspunkter for å gjøre funnene mer robuste.. Den viktigste metodiske implikasjonen av oppgaven er imidlertid det gir mening å gjennomføre komparative tekstbaserte studier vedrørende et studieobjekt som utbredelsen av et politikkområde som innovasjonspolitik og at et forskningsprosjekt trolig vil kunne resultere i robuste resultater og nye innsikter.

Kildeliste

- Andersen, S. S. (1997): Casestudier og generalisering. Forskningsstrategi og Design. Bergen: Fagbokforlaget
- Brandt, Mats (2001): "Cluster Policies – Cluster Development?" i Nordregio Rapport 2001:2 (red: Åge Mariussen), Stockholm
- Budget 2001-2005, HM Treasury, London
- Capturing Innovation (2004), Office of Government Commerce, London
- Carlsson, B. (2006): "Internationalization of innovation systems: A survey of the literature", i Research Policy, 2006, vol. 35-1, s. 56-67
- Carlshamre, S. (2006): sitat Bremond, C. (1966): "Tout récit consiste en un discours intégrant une succession d'événements d'intérêt humain dans l'unité d'une même action". Bremond (1966) s 62, Bremond, Claude (1966), "La logique des possibles narratifs", i *Communications* 8/1966. Sitatet er publisert på en nettbasert tekstsamling som inngår i doktorgradskurs ved Filosofiske Institutionen, Stockholms universitet:
<http://www.philosophy.su.se/kurser/Fakultetskurs/fktexter/narratologi.html>.
Tekstamlingen er lest som bakgrunns litteratur.
- Cassell, C. og Symon, G. (1994): *Qualitative Methods in Organizational Research - A Practical Guide*. London: SAGE Publications
- Castellacci F. & Hildrum J., (2005): Recent advances and challenges ahead in research on innovation, forelesning med foilsett for Avdeling for forskning og innovasjonspolitik i Nærings- og handelsdepartementet, 25. November 2005, Oslo
- Castellacci, F., Grodal S., Mendonca, S. og Wibe, M. (2005): "Advances and Challenges in Innovation Studies", *Journal of Economic Issues*, XXXIX (1), s. 91-121.
- Competing in the global economy: the innovation challenge (2003), Innovation Report, Department of Trade and Industry, London
- Cooper, D.R. og Emory C.W., (1995): *Business Research Methods*. London, Storbritannia: Irwin.
- Coulthard, M. (1977): *An introduction to discourse analysis*. London: Longman.
- Cunningham, P.N. and Malik, K. (2005): *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: United Kingdom (2004-2005)*, European Commission, Enterprise Directorate-General, Brussel

- Czarniawska, B. (1997): *Narrating the Organization. Dramas of Institutional Identity*. Chicago: University of Chicago Press
- Dahl, R.A. og Tuft, E.R. (1973): *Size and Democracy*. Boston: Stanford University Press
- De bortglömda innovationerna (2005), NUTEK, Verket för näringsutveckling, Stockholm
- DISKO-projektet (1999), rapport nr. 9: Det danske innovationssystem. Sammenfattende rapport, København
- Edquist, C. (2005): "Systems of innovation: perspectives and challenges", i J. Fagerberg, D. C. Mowery og R.R. Nelson (red), *The Oxford Handbook of Innovation*, Oxford: Oxford University Press
- En politik for tillväxt och livskraft i hela landet (2001), Prop 2001/02:4, Riksdagsproposition, Näringsdepartementet, Stockholm
- Ervervsredegørelse (2003), Ervervsministeriet, København
- Ett system för individuell kompetensutveckling (2002), Prop 2001/02:175, Riksdagsproposition, Näringsdepartementet, Stockholm
- European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: United Kingdom (2004-2005), Sweden (2004-2005), Denmark (2004-2005), European Commission, Enterprise Directorate-General, Brüssel. Merk at hvert enkelt landstudium har fått særskilt oppføring i kildelisten på forfatter.
- EU:s tillväxtstrategi - Lissabonstrategin i halvtid 2005 (2005), Finansdepartementet, Stockholm
- Excellence and Opportunity – A Science and Innovation Policy for the 21st Century (2000), White Paper, Department of Trade and Industry, London
- Fagerberg J. (2005): *Innovation: A Guide to the Literature* i Fagerberg J., Mowery D.C. & R.R. Nelson (red.) *The Oxford Handbook of Innovation*. Oxford: Oxford University Press
- Fagerberg J., Mowery D.C. & R.R. Nelson (red.) (2005): *The Oxford Handbook of Innovation*. Oxford: Oxford University Press
- Fagerberg, J. (2006): "Innovation, path-dependency and policy", notat til Norges forskningsråd/TJT, Oslo
- Globaliseringsrådet, www.globalisering.dk, opprettet 2005 [Lesedato 20. oktober 2006]
- Finansloven med anmærkninger 2001-2005, Finansministeriet, København
- Findal, O. og Höijer, B. (1981): *Text och innehållsanalys. En översikt av några analystraditioner*. Sveriges radio: Publik- och programforskning. Stockholm.

-
- Forskning der nytter (2004), Det strategiske forskningsråd, Forskningsstyrelsen, Videnskabsministeriet, København
- Forskning för ett bättre liv (2005), Prop 2004/05:80, Riksdagsproposition, Utbildningsdepartementet, Stockholm
- Forskning för framtiden - en ny organisation för forskningsfinansiering , 1999/2000:81, Riksdagsproposition, Utbildningsdepartementet, Stockholm
- Forskning och förnyelse (2000) 2000/2001:3, Riksdagsproposition, Utbildningsdepartementet, Stockholm
- Forskning og innovation i et regionalt perspektiv (2004), Videnskabsministeriet, København
- Förslag till statsbudget för 2001-2005, herunder Förslag till statsbudget med tilhørende utgiftsområder og Den økonomiske vårpropositionen, Finansdepartementet, Stockholm
- FoU och samverkan i Innovationssystemet (2001) , Prop 2001/02:2, Riksdagsproposition, Näringsdepartementet, Stockholm
- Freeman, C. (1987): Technological Policy and Economic Performance. Lessons from Japan. London og New York: Pinter Publishers
- Furman, J.L., Porter, M. og Stern, S. (2002): ”The determinants of national innovative capacity” i Research Policy, vol. 31, 2002, s. 899-933
- Glaser, B.G. og Strauss, A.L. (1967/1970). The Discovery of Grounded theory. Strategies for Qualitative research. Chicago: Aldine Publ.Co.
- Halvorsen, K., (1987): Å forske på samfunnet, en innføring i samfunnsvitenskaplig metode. Oslo: Bedriftsøkonomenes Forlag
- Handlingsplan for risikovillig kapital (2005), Ervervsministeriet, København
- Hill, M., og Hupe, P. 2002. Implementing Public Policy: Governance in Theory and in Practice. London,
- InnovationDanmark 2007-2010 (2007), Forsknings- og innovationsstyrelsen, København
- Innovativa Sverige – en strategi för tillväxt. genom förnyelse (2004), Ds 2004:36, Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet, Utrikesdepartementet, Stockholm
- Investing in Innovation – The government’s Strategy for Science, Engineering and Technology (2002), Strategy Report, Department of Trade and Industry, London
- Kluster och Klusterpolitik (1998), NUTEK, Verket för näringsutveckling, Stockholm
- Koch, P. (2004): ”Kap. 3. Samarbeid om FoU og innovasjon” i The Norwegian research and educational – statistics and indicators 2003 (red: Maus, K.W. og Wendt, K.), nettversjonen:
www.forskningsradet.no/bibliotek/statistikk/indikator_2003/kap3.html, NIFU, Oslo

- Kuhnle, S. og Selle, P. (1992, 1995): *Government and Voluntary Organizations*, Aldershot, Hampshire, England: Avebury, Ashgate Publishing
- Kunnskapsforlagets ordbøker, www.ordnett.no, Oslo: Kunnskapsforlaget
- Langholm, S. (1989): *Historisk rekonstruksjon og begrunnelse. En innføring i historiestudiet*. Oslo, Dreyer.
- Larosse J., Carchon D., Van Gastel. M, Van den Breemt, A. (2004): *Towards a 'Third Generation' Innovation Policy in Flanders: Policy Profile of the Flemish Innovation System*. Bidrag til OECD-TIP MONIT-prosjektet. Innovation papers No 28, IWT Observatory, Belgia.
- Lundvall, B.-Å. (1992): *National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning*. London og New York: Pinter
- Mariussen, Å. (2006): "Nordic Innovation or Business Systems" i Mariussen, Å og Uhlin Å: "Trans-national Practices – Systems Thinking in Policy Making". Nordregio, Stockholm
- Mathisen, Werner Christie (1997): *Diskursanalyse for statsvitere: Hva, hvorfor og hvordan?* Oslo: Institutt for statsvitenskap ved Universitetet i Oslo
- MONIT (2004, 2005) Rapportserie: *Governance of Innovation Systems – Volume 1: Synthesis Report, Governance Of Innovation Systems – Volume 2: Case Studies in Innovation Policy, Governance of Innovation Systems – Volume 3: Case-.Studies in Cross-Sectoral Policy*, Paris: OECD Publishing. Se også Larosse m. fl. (2004) og Remøe (2004) i denne kildelisten, begge delleveranser til MONIT-prosjektet.
- Nelson, R.R. (red.) (1993): *National Systems of Innovation: A Comparative Study*, Oxford: Oxford University Press
- Neumann, Iver B. (2001): *Mening, materialitet, makt. En innføring i diskursanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget
- Nye mål – Regeringsgrundlag, (2005), Statsministeriet, København
- Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura (2003), Videnskabsministeriet, København
- Opportunity for All in a World of Change – Enterprise, Skills and Innovation (2001), White Paper, Department of Trade and Industry, London.
- Porter, M. (1990,1998) *The Competitive Advantage of Nations*, Macmillan Press, Hampshire, London
- Pre-budget 2001-2005, HM Treasury, London
- Pressman, J. L., og Wildavsky A.B. (1973). *Implementation. How Great Expectations in Washington are Dashed in Oakland*. Berkeley: University of California Press

-
- Prosperity for All – the Strategy (2003), Strategy paper, Department of Trade and Industry, London
- Pülzl, H. og Treib, O. (2006) ”Policy Implementation” i Frank Fischer/Gerald J. Miller/Mara S. Sidney (red.): Handbook of Public Policy
- Ragin, C. (1987, 1994): The Comparative Method. Moving behind Qualitative and Quantitative Strategies, Berkeley: University of California Press
- Regeringsförklaring 1. oktober 2002, Stockholm
- Regeringsförklaring 16 september 2003, Stockholm
- Regeringsförklaring 16 september 2004, Stockholm
- Regeringskansliet, URL: <http://www.regeringen.se/sb/d/2459> (Lesedato 1. februar 2007).
- Regeringens videnstrategi – viden i vækst (2003), Ministeriet for Videnskab, Teknologi og udvikling, København
- Remøe, S., Fraas M., Kaloudis, A., Mariussen, Å., Røste, R. Ørstavik, F., Aanstad, S., (2004): Governance of the Norwegian innovation policy system. Bidrag til OECD-TIP MONIT-prosjektet. NIFU STEP R-06, Oslo
- Ryghaug, Marianne (2002): ”Å bringe tekster i tale - mulige metodiske innfallsvinkler til tekstanalyse i statsvitenskap”, Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift, vol. 18, nr 4, s. 303-327.
- Sabatier, P.A. (1986). “Top-down and Bottom-up Approaches to Implementation Research. A Critical Analysis and Suggested Synthesis” i Journal of Public Policy, 6, s. 21-48.
- Sandgren, P. (2005) European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: Sweden 2004-2005, European Commission, Enterprise Directorate-General, Brüssel
- Science & innovation investment framework 2004-2014) (2004), HM Treasury, Department for Trade & Industry and Department for Education and Skills, London
- Science and the RDAs: Setting the Regional Agenda (2003), House of Lords Select Committee on Science and Technology, London
- Siune, K., Schmidt, E.K., Aagaard, K.: European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports: Denmark 2004-2005, European Commission, 2005
- Skills: getting on in business, getting on at work (2005), Department for Education and Skills, London
- Spending Review (2002, 2004), HM Treasury Spending Plans and Public Service Agreement, HM Treasury, London

- Sætren H. (2005): "Facts and Myths about Research on Public Policy Implementation: Out-of-Fashion, Allegedly Dead, But Still Very Much Alive and Relevant" i *The Policy Studies Journal*, Vol. 33, Nr. 4
- The Department of Trade and Industry Five Year Programme, "Creating Wealth from Knowledge" (2004), The Department of Trade and Industry, London
- The Lambert Review of Business-University Collaboration (2003), HM Treasury Consultation Review, London
- The Swedish National Innovation System (1998), NUTEK, Stockholm
- 21st Century Skills: Realising Our Potential (2003), White Paper, Department for Education and Skills, London
- Uhlin, Å. (2006): "The Idea of Innovation Systems And the Need for New Horizon of Expectation" i Mariussen, Å og Uhlin Å: *Trans-national Practices – Systems Thinking in Policy Making*. Nordregio, Stockholm
- Uhlin, Å. og Aalbu, H. (2006): "Systems Thinking in Policy Making: Introduction" i Mariussen, Å og Uhlin Å: *Trans-national Practices – Systems Thinking in Policy Making*. Nordregio, Stockholm
- van der Horst, A., Lejour, A og Straathof, B. (2006): *Innovation Policy: Europe or the Member States?* CPB Document nr. 132, CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Den Haag
- Viden flytter ud – Vejen til højteknologiske regioner (2004), Videnskabsministeriet, København
- Vissa organisationsfrågor inom näringspolitiken (2000), 1999/2000:71, Riksdagsproposition, Näringsdepartementet, Stockholm
- Vækst med vilje (2002), Ervervsministeriet, København
- Weber, R.P. (1990): *Basic Content Analysis*. Newbury Park: Sage
- Yanow, D. (1996). *How Does a Policy Mean? Interpreting Policy and Organizational Actions*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Yanow, D. (2000). *Conducting Interpretive Policy Analysis*. Newbury Park: Sage.
- Yin, R.K.: (1989) *Case Study Research*, Revised edition, Sage, London
- Aagaard, Kaare: *Dansk forskningspolitik - Organisation, virkemidler og indsatsområder* (2000), Århus: Analyseinstitut for forskning

Vedlegg 1: Oversikt over søkeord

De utvalgte emneordene er oversatt ved hjelp av Kunnskapsforlagets ordbøker (www.ordnett.no), og prøvet mot sekundærlitteratur. Søkeordene er utformet slik at forekommende variasjoner av søkeordene i størst mulig grad blir fanget opp så lenge betydningen er beslektet.

Emneordene er deretter gjennomgått av forfatterne av rapportene om *European Trend Chart on Innovation - Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Reports* fra de tre landene som inngår i undersøkelsen:

- Sverige: Patrik Sandgren (Patrik.Sandgren@VINNOVA.se), VINNOVA.
- Storbritannia: Khaleel Malik (khaleel.malik@man.ac.uk) og Paul Cunningham (paul.cunningham@man.ac.uk), PREST, University of Manchester).
- Danmark: Karen Siune, siune@cfa.au.dk, Kaare Aagaard, ka@cfa.au.dk.

Alle forfatterne fikk følgende e-post:

Brev til forfattere:

I write to you in capacity of having authored the EIS-country report for the year 2005 in your country.

I am a Norwegian student currently completing my master studies in political science. The subject of my master thesis is the occurrence of policy coordination in three European countries to further policies likely to increase innovation capacity. The thesis is based on text-analysis of budget documents, specifically establishing the occurrence of certain typical innovation policy terms and the occurrence of specific references to central innovation policy documents in the different countries and in which contexts these references occur. A more quantitative approach will be complemented by an attempt to identify the presence of certain innovation-related “narratives” or not.

I ask you for the following assistance:

Take a brief look at the table below and see a) whether the innovation-related terms are given the most relevant translation into your language and b) whether the country specific reference documents is an exhaustive list of innovation policy documents from the central administration for the years 2001-2005.

Be available for a short telephone interview regarding my main findings and deductions from these media interviews this year.

It's my aim that the complete amount of time you will have to dedicate to this task in total should not exceed one hour.

I am looking forward to a positive reply and do not hesitate in asking any questions that you might have.

Regards,

Eivind Lorentzen

Følgende tabell ble forelagt forfatterne og godkjent med enkelte mindre endringer i utvalget av innovasjonspolitiske dokumenter:

United Kingdom	
Norwegian Text	English Translation
Category 1: Terms often associated with innovation policy, either directly, by close association or as a rationale for the formulation of innovation policies	
Innovasjon	Innovation
Innovativ	Innovative, innovatory
Innovasjonsevne	Capacity for innovation
Fornyelse	renewal, renovation
Innovasjonstakt	rate of innovation, pace of innovation
Omstillingsevne	Capacity for change, flexibility
Konkurranse, Konkurransevne	Competition, competitiveness
Globalisering	Globalization, globalisation
Vekst	Growth
Category 2: Terms referring to names of countries and or supranational entities which might indicate the importance of foreign models	
OECD	OECD
EU	EU
USA	USA
Japan	Japan

”Andre land”	”Other countries”
Category 3: terms referring to alternative hypotheses	
”kollektivt gode” (som skrevet)	Public Good
”risikospredning”	”risk diversification”, ”diversification of risk”, ”spreading of risk”
Country Specific Terms (Innovation Policy Documents)	
Excellence and Opportunity – A Science and Innovation Policy for the 21st Century	
Opportunity for All in a World of Change – Enterprise, Skills and Innovation	
Investing in Innovation – The government’s Strategy for Science, Engineering and Technology	
Competing in the Global Economy – The Innovation Challenge.	
Science & innovation investment framework 2004-2014	
The Lambert Review of Business-University Collaboration	
21 st Century Skills: Realising Our Potential	
Skills: getting on in business, getting on at work	
Prosperity for All – the Strategy	
The Department of Trade and Industry Five Year Programme, “Creating Wealth from Knowledge”	
‘Capturing Innovation’ (2004)	
Competing in the global economy: the innovation challenge, DTI Innovation Report inneholder etableringen av National Regional Partnership programmes.	
Science and the RDAs: Setting the Regional Agenda	
Sweden	
Category 1: Terms often associated with innovation policy, either directly, by close association or as a rationale for the formulation of innovation policies	
Innovasjon	Innovation
Innovativ	Innovativ
Innovasjonsevne	Innovasjonsförmåga
Fornyelse	Förnyelse
Innovasjonstakt	Innovationstakt
Omstillingsevne	Omställningsförmåga
Konkurransen	Konkurrens

Konkurrenseevne	Konkurrensförmåga
Globalisering	Globalisering
Vekst	Växt
Category 2: Terms referring to names of countries and or supranational entities which might indicate the importance of foreign models	
OECD	OECD
EU	EU
USA	USA
Japan	Japan
”Andre land”	”Andra länder”
Category 3: terms referring to alternative hypothesises	
”kollektivt gode” (som skrevet)	allment gode
”risikospredning”	riskspridning
Country Specific Terms	
1999/2000:71, “Vissa organisationsfrågor inom näringspolitiken”	
Regeringsförklaring 1. oktober 2002	
Regeringsförklaring 16 september 2003	
Ds 2004:36, innovativa Sverige - en strategi för tillväxt. genom förnyelse”	
”EU:s tillväxtstrategi- Lissabonstrategin i halvtid 2005”	
Riksrevisionen. ”Tillväxt genom samverkan”, 2005	
Regeringsförklaring 16 september 2004	
1999/2000:81, <i>Forskning för framtiden - en ny organisation för forskningsfinansiering</i>	
2000/2001:3, <i>Forskning och förnyelse</i>	
Prop 2001/02:2 - FoU och samverkan i Innovationssystemet	
Prop 2004/05:80 - Forskning för ett bättre liv	
Prop 2001/02:175, <i>Ett system för individuell kompetensutveckling</i>	
Prop 2001/02:4, <i>A En politik for tillväxt och livskraft i hela landet</i>	
Statskontoret. ”Det regionalpolitiska experimentet: Lärande nätverk för regional utveckling?”, 2004	

Danmark	
Category 1: Terms often associated with innovation policy, either directly, by close association or as a rationale for the formulation of innovation policies	
Innovasjon	Innovation
Innovativ	Innovativ
Innovasjonsevne	Innovationsevne
Fornyelse	Fornyelse
Innovasjonstakt	Innovationstakt
Omstillingsevne	Omstillingsevne
Konkurranse	Konkurrence
Konkurransevne	Konkurrenceevne
Globalisering	Globalisering
Vækst	Vækst
Category 2: Terms referring to names of countries and or supranational entities which might indicate the importance of foreign models	
OECD	OECD
EU	EU
USA	USA
Japan	Japan
Andre land	Andre lande
Category 3: terms referring to alternative hypotheses	
“kollektivt gode” (som skrevet)	Kollektivt gode
“risikospredning”	Risikospredning
Country Specific Terms	
Vækst med vilje, 2003	
Nye mål - Regeringsgrundlag, 2005	
Handlingsplan for risikovillig kapital, 2005	
Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura), 2003	
Forskning der nytter, 2004	

Regeringens videnstrategi - viden i vækst, 2003
Viden flytter ud – Vejen til højteknologiske regioner, 2004
Forskning og innovation i et regionalt perspektiv, 2004

Vedlegg 2: Oversiktstabeller over forekomster av søkeuttrykk

Tabell 1. Forekomst av søkeuttrykk i britiske budsjettdokumenter 2001-2005

Ord direkte knyttet til innovasjon og nært beslektede uttrykk:	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Innovation, Innovative, Innovatory, Capacity for innovation, Rate of innovation, Pace of innovation	2001	Pre-budget: 36 Budget: 44
	2002	Pre-budget: 60 Budget: 30 Spending review 2002: 69
	2003	Pre-budget: 56 Budget: 49
	2004	Pre-budget: 60 Budget: 60 Spending review 2004: 607
	2005	Pre-budget: 68 Budget: 71 (Bare 1 i macroeconomic stability)
Capacity for change, flexibility	2001	Pre-budget: 20 Budget: 28
	2002	Pre-budget: 39 Budget: 21 Spending review 2002: 30
	2003	Pre-budget: 168 Budget: 150
	2004	Pre-budget: 127 Budget: 83 Spending review 2004: 54
	2005	Pre-budget: 68 Budget: 72
Renewal, renovation	2001	Pre-budget: 11 Budget: 23
	2002	Pre-budget: 12 Budget:9 Spending review 2002: 40
	2003	Pre-budget: 13 Budget: 7
	2004	Pre-budget: 8 Budget:8 Spending review 2004: 21
	2005	Pre-budget: 10 Budget: 17
Ord som gjerne benyttes som begrunnelse for behov for økt innovasjonsevne:	Budsjettår	Antall forekomster per dokument

Competition, competitiveness	2001	Pre-budget: 57 Budget: 52
	2002	Pre-budget: 61 Budget: 36 Spending review 2002: 34
	2003	Pre-budget: 94 Budget: 65
	2004	Pre-budget: 61 Budget: 55 Spending review 2004: 52
	2005	Pre-budget: 58 Budget: 61
Globalization, globalisation	2001	Pre-budget: 1 Budget: 0
	2002	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2002: 2
	2003	Pre-budget: 5 Budget: 4
	2004	Pre-budget: 8 Budget:2 Spending review 2004: 2
	2005	Pre-budget: 28 Budget: 1
Growth	2001	Pre-budget: 272 Budget: 303
	2002	Pre-budget: 352 Budget:347 Spending review 2002: 88
	2003	Pre-budget: 397 Budget: 311
	2004	Pre-budget: 457 Budget: 374 Spending review 2004: 179
	2005	Pre-budget: 565 Budget: 489
Ord knyttet til alternativhypoteser	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Public good	2001	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2002	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2002: 0
	2003	Pre-budget: 1 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget:1 Spending review 2004: 1
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
Risk diversification, diversification of risk, spreading of risk	2001	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2002	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2002: 0
	2003	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget:0 Spending review 2004: 0
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0

Other countries	2001	Pre-budget: 4 Budget: 7
	2002	Pre-budget: 6 Budget: 7 Spending review 2002: 3
	2003	Pre-budget: 12 Budget: 6
	2004	Pre-budget: 9 Budget: 7 Spending review 2004: 5
	2005	Pre-budget:6 Budget: 6
OECD	2001	Pre-budget: 7 Budget: 7
	2002	Pre-budget: 11 Budget: 20 Spending review 2002: 8
	2003	Pre-budget: 26 Budget: 11
	2004	Pre-budget: 17 Budget: 28 Spending review 2004: 19
	2005	Pre-budget: 26 Budget: 14
EU	2001	Pre-budget: 23 Budget: 33
	2002	Pre-budget: 34 Budget: 30 Spending review 2002: 9
	2003	Pre-budget: 93 Budget: 83
	2004	Pre-budget: 269 Budget: 129 Spending review 2004: 77
	2005	Pre-budget: 111 Budget: 138
Japan	2001	Pre-budget: 11 Budget: 11
	2002	Pre-budget: 14 Budget: 17 Spending review 2002: 1
	2003	Pre-budget: 28 Budget: 10
	2004	Pre-budget: 18 Budget: 25 Spending review 2004: 12
	2005	Pre-budget: 7 Budget: 25
USA	2001	Pre-budget: 2 Budget: 4
	2002	Pre-budget: 2 Budget: 3 Spending review 2002: 6
	2003	Pre-budget: 4 Budget: 2
	2004	Pre-budget: 9 Budget: 6 Spending review 2004: 18
	2005	Pre-budget: 2 Budget: 12
Landspesifikke ord	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Excellence and Opportunity – A Science and Innovation Policy for the 21st Century	2001	Pre-budget: 0 Budget: 0

	2002	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2002: 0
	2003	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2004: 1
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
Opportunity for All in a World of Change – Enterprise, Skills and Innovation	2001	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2002	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2002: 0
	2003	Pre-budget: 0 Budget: 0 (men begrepet Opportunity for all brukes gjennomgående i sysselsetting for politikk. Oppfølgingsspørsmål.)
	2004	Pre-budget: 0 Budget:0 Spending review 2004: 0
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
Investing in Innovation – The government’s Strategy for Science, Engineering and Technology	2003	Pre-budget: 1 Budget: 2
	2004	Pre-budget: 0 Budget:0 Spending review 2004: 2
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
Competing in the Global Economy – The Innovation Challenge.	2003	Pre-budget: 3 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget: 1 Spending review 2004: 7
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 1
Science and innovation investment framework 2004-2014	2003	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 5 Budget: 0 Spending review 2004: INNGÅR I DETTE DOKUMENTET
	2005	Pre-budget: 4 Budget: 4
The Lambert Review of Business-University Collaboration	2003	Pre-budget: 7 Budget: 1
	2004	Pre-budget: 7 Budget: 7 Spending review 2004: 78
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0

21 st Century Skills: Realising Our Potential	2003	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 1 Budget: 1 Spending review 2004: 1
	2005	Pre-budget: Budget: 0
Skills: getting on in business, getting on at work	2005	Pre-budget: 2 Budget: 0
Prosperity for All – the Strategy	2003	Pre-budget: 0 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2004: 0
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
The Department of Trade and Industry Five Year Programme, “Creating Wealth from Knowledge”	2004	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2004: 0
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
Capturing Innovation	2004	Pre-budget: Budget: 0 Spending review 2004: 1
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0
Competing in the global economy: the innovation challenge, DTI Innovation Report inneholder etableringen av National Regional Partnership programmes.	2003	Pre-budget: 3 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget: 1 Spending review 2004: 7
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 1
Science and the RDAs: Setting the Regional Agenda	2003	Pre-budget: 1 Budget: 0
	2004	Pre-budget: 0 Budget: 0 Spending review 2004: 0
	2005	Pre-budget: 0 Budget: 0

Tabell 2. Forekomst av søkeuttrykk i danske budsjettdokumenter 2001-2005

Ord direkte knyttet til innovasjon og nært beslektede uttrykk:	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Innovation, Innovationstakt, Innovativ, Innovationsevne	2001 99	Hovedbind: 13 Anmärkninger 1: 14 Anmärkninger 2: 72
	2002 111	Hovedbind: 17 Anmärkninger 1: 14 Anmärkninger 2: 80
	2003 97	Hovedbind: 15 Anmärkninger 1: 54 Anmärkninger 2: 28
	2004 116	Hovedbind: 10 Anmärkninger 1: 68 Anmärkninger 2: 38
	2005 170	Hovedbind: 17 Anmärkninger 1: 17 Anmärkninger 2: 136
Omstillingsevne	2001	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
	2002	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
	2003	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
Fornylelse	2001	Hovedbind: 41 Anmärkninger 1: 121 Anmärkninger 2: 52
	2002	Hovedbind: 41 Anmärkninger 1: 125 Anmärkninger 2: 49
	2003	Hovedbind: 57 Anmärkninger 1: 169 Anmärkninger 2: 35
	2004	Hovedbind: 49 Anmärkninger 1: 147 Anmärkninger 2: 56
	2005	Hovedbind: 59 Anmärkninger 1: 156 Anmärkninger 2: 46
Ord som gjerne benyttes som begrunnelse for behov for økt innovasjonsevne:	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Konkurrence, konkurrenceevne	2001	Hovedbind: 13 Anmärkninger 1: 24 Anmärkninger 2: 96
	2002	Hovedbind: 10 Anmärkninger 1: 20 Anmärkninger 2: 89
	2003	Hovedbind: 14 Anmärkninger 1: 86 Anmärkninger 2: 40
	2004	Hovedbind: 10 Anmärkninger 1: 82 Anmärkninger 2: 32
	2005	Hovedbind: 9 Anmärkninger 1: 59 Anmärkninger 2: 58
Globalisering	2001	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 5 Anmärkninger 2: 1

	2002	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 3 Anmærkninger 2: 4
	2003	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 3 Anmærkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 4 Anmærkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 4 Anmærkninger 2: 1
Vækst	2001	Hovedbind: 24 Anmærkninger 1: 25 Anmærkninger 2: 45
	2002	Hovedbind: 20 Anmærkninger 1: 23 Anmærkninger 2: 50
	2003	Hovedbind: 19 Anmærkninger 1: 17 Anmærkninger 2: 28
	2004	Hovedbind: 22 Anmærkninger 1: 64 Anmærkninger 2: 14
	2005	Hovedbind: 20 Anmærkninger 1: 65 Anmærkninger 2: 26
Ord knyttet til alternativhypoteser	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Kollektivt gode	2001	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2002	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2003	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
Risikospredning	2001	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2002	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2003	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
Andre lande	2001	Hovedbind: 3 Anmærkninger 1: 10 Anmærkninger 2: 5
	2002	Hovedbind: 3 Anmærkninger 1: 9 Anmærkninger 2: 4
	2003	Hovedbind: 3 Anmærkninger 1: 3 Anmærkninger 2: 1
	2004	Hovedbind: 3 Anmærkninger 1: 8 Anmærkninger 2: 7
	2005	Hovedbind: 4 Anmærkninger 1: 6 Anmærkninger 2: 8
OECD	2001	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 23 Anmærkninger 2: 17
	2002	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 32 Anmærkninger 2: 14
	2003	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 14 Anmærkninger 2: 6

	2004	Hovedbind: 2 Anmærkninger 1: 27 Anmærkninger 2: 9
	2005	Hovedbind: 2 Anmærkninger 1: 25 Anmærkninger 2: 9
EU	2001	Hovedbind: 64 Anmærkninger 1: 218 Anmærkninger 2: 505
	2002	Hovedbind: 61 Anmærkninger 1: 204 Anmærkninger 2: 458
	2003	Hovedbind: 60 Anmærkninger 1: 254 Anmærkninger 2: 423
	2004	Hovedbind: 46 Anmærkninger 1: 251 Anmærkninger 2: 446
	2005	Hovedbind: 61 Anmærkninger 1: 206 Anmærkninger 2: 441
Japan	2001	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 2 Anmærkninger 2: 1
	2002	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 1 Anmærkninger 2: 0
	2003	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 3 Anmærkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 2 Anmærkninger 2: 1
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 1 Anmærkninger 2: 3
USA	2001	Hovedbind: 2 Anmærkninger 1: 8 Anmærkninger 2: 2
	2002	Hovedbind: 2 Anmærkninger 1: 11 Anmærkninger 2: 0
	2003	Hovedbind: 4 Anmærkninger 1: 15 Anmærkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 2 Anmærkninger 1: 8 Anmærkninger 2: 1
	2005	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 4 Anmærkninger 2: 4
Landspecifikke ord	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Vækst med vilje, 2003	2003	Hovedbind: 2 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2004	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura, 2003	2004	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 7
Regeringens videnstrategi - viden i vækst, 2003	2004	Hovedbind: 1 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
Forskning der nytter, 2004	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0
Viden flytter ud – Vejen til højt teknologiske regioner,	2005	Hovedbind: 0 Anmærkninger 1: 0 Anmærkninger 2: 0

2004		
Forskning og innovasjon i et regionalt perspektiv, 2004	2005	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
Nye mål - Regeringsgrundlag, 2005	2005	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0
Handlingsplan for risikovillig kapital, 2005	2005	Hovedbind: 0 Anmärkninger 1: 0 Anmärkninger 2: 0

Tabell 3 Forekomst av søkeuttrykk i svenske budsjettdokumenter 2001-2005

Ord direkte knyttet til innovasjon og nært beslektede uttrykk:	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Innovasjon, innovativ, innovasjonsfremme, innovasjonstakt og lignende.	2001	Vårproposisjonen: 6 Forslag til statsbudjet: 3 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 3 Utgiftsområde 16: 9 Utgiftsområde 19: 2 Utgiftsområde 24: 40
	2002	Vårproposisjonen: 2 Forslag til statsbudjet: 2 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 2 Utgiftsområde 16: 18 Utgiftsområde 19: 3 Utgiftsområde 24: 41
	2003	Vårproposisjonen: 1 Forslag til statsbudjet: 3 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 2 Utgiftsområde 16: 39 Utgiftsområde 19: 10 Utgiftsområde 24: 54
	2004	Vårproposisjonen: 4 Forslag til statsbudjet: 5 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 4 Utgiftsområde 16: 38 Utgiftsområde 19: 17 Utgiftsområde 24: 41
	2005	Vårproposisjonen: 13 Forslag til statsbudjet: 10 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 5 Utgiftsområde 16: 35 Utgiftsområde 19: 16 Utgiftsområde 24: 105
Omstillingsevne	2001	Vårproposisjonen: 0 Forslag til statsbudjet: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 11 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 6 Utgiftsområde 19: 11 Utgiftsområde 24: 0
	2002	Vårproposisjonen: 9 Forslag til statsbudjet: 6 Utgiftsområde 2: 2 Utgiftsområde 13: 10 Utgiftsområde 14: 8 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2003	Vårproposisjonen: 0 Forslag til statsbudjet: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårproposisjonen: 0 Forslag til statsbudjet: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0

		0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårproposisjonen: 0 Forslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Förnyelse	2001	Vårproposisjonen: 1 Forslag til statsbudget: 7 Utgiftsområde 2: 3 Utgiftsområde 13: 3 Utgiftsområde 14: 6 Utgiftsområde 16: 33 Utgiftsområde 19: 3 Utgiftsområde 24: 11
	2002	Vårproposisjonen: 6 Forslag til statsbudget: 2 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 5 Utgiftsområde 14: 10 Utgiftsområde 16: 42 Utgiftsområde 19: 5 Utgiftsområde 24: 7
	2003	Vårproposisjonen: 2 Forslag til statsbudget: 1 Utgiftsområde 2: 7 Utgiftsområde 13: 1 Utgiftsområde 14: 2 Utgiftsområde 16: 24 Utgiftsområde 19: 2 Utgiftsområde 24: 3
	2004	Vårproposisjonen: 5 Forslag til statsbudget: 2 Utgiftsområde 2: 5 Utgiftsområde 13: 3 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 19 Utgiftsområde 19: 2 Utgiftsområde 24: 9
	2005	Vårproposisjonen: 1 Forslag til statsbudget: 2 Utgiftsområde 2: 6 Utgiftsområde 13: 2 Utgiftsområde 14: 2 Utgiftsområde 16: 13 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 12
Ord som gjerne benyttes som begrunnelse for behov for økt innovasjonsevne:	Budsjettår	Antall forekomster per dokument
Konkurrens, konkurransevne og konkurransekraft o.l.	2001	Vårproposisjonen: 66 Forslag til statsbudget: 48 Utgiftsområde 2: 4 Utgiftsområde 13: 10 Utgiftsområde 14: 3 Utgiftsområde 16: 16 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 212
	2002	Vårproposisjonen: 32 Forslag til statsbudget: 22 Utgiftsområde 2: 7 Utgiftsområde 13: 3 Utgiftsområde 14: 5 Utgiftsområde 16: 17 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 155
	2003	Vårproposisjonen: 36 Forslag til statsbudget: 41 Utgiftsområde 2: 24 Utgiftsområde 13: 3 Utgiftsområde 14: 8 Utgiftsområde 16: 25 Utgiftsområde 19: 6 Utgiftsområde 24: 138
	2004	Vårproposisjonen: 34 Forslag til statsbudget: 56 Utgiftsområde 2: 3 Utgiftsområde 13: 4 Utgiftsområde 14: 6 Utgiftsområde 16: 30 Utgiftsområde 19: 7 Utgiftsområde 24: 126
	2005	Vårproposisjonen: 42 Forslag til statsbudget: 27 Utgiftsområde 2: 18 Utgiftsområde 13: 3 Utgiftsområde 14: 8 Utgiftsområde 16: 25 Utgiftsområde 19: 9 Utgiftsområde 24: 132
Globalisering	2001	Vårproposisjonen: 0 Forslag til statsbudget: 4 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 6 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
	2002	Vårproposisjonen: 0 Forslag til statsbudget: 3 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16:

		0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2003	Vårpropositionen: 3 Förslag til statsbudget: 3 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 8 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
	2004	Vårpropositionen: 5 Förslag til statsbudget: 4 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 1 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 8 Förslag til statsbudget: 4 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 2 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3
Växt	2001	Vårpropositionen: 467 Förslag til statsbudget: 431 Utgiftsområde 2: 5 Utgiftsområde 13: 13 Utgiftsområde 14: 7 Utgiftsområde 16: 21 Utgiftsområde 19: 52 Utgiftsområde 24: 76
	2002	Vårpropositionen: 372 Förslag til statsbudget: 453 Utgiftsområde 2: 8 Utgiftsområde 13: 13 Utgiftsområde 14: 17 Utgiftsområde 16: 47 Utgiftsområde 19: 47 Utgiftsområde 24: 93
	2003	Vårpropositionen: 379 Förslag til statsbudget: 365 Utgiftsområde 2: 12 Utgiftsområde 13: 19 Utgiftsområde 14: 18 Utgiftsområde 16: 65 Utgiftsområde 19: 72 Utgiftsområde 24: 122
	2004	Vårpropositionen: 349 Förslag til statsbudget: 455 Utgiftsområde 2: 8 Utgiftsområde 13: 18 Utgiftsområde 14: 12 Utgiftsområde 16: 50 Utgiftsområde 19: 193 Utgiftsområde 24: 66
	2005	Vårpropositionen: 471 Förslag til statsbudget: 386 Utgiftsområde 2: 12 Utgiftsområde 13: 20 Utgiftsområde 14: 10 Utgiftsområde 16: 55 Utgiftsområde 19: 158 Utgiftsområde 24: 83
Ord knyttet til alternativhypoteser	Dokument	Antall forekomster per dokument
Kollektiv nytte	2001	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2002	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0

	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Riskspridning	2001	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2002	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 1 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Andra länder	2001	Vårpropositionen: 4 Förslag til statsbudget: 7 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 10 Utgiftsområde 19: 3 Utgiftsområde 24: 4
	2002	Vårpropositionen: 10 Förslag til statsbudget: 5 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 1 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 21 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 7
	2003	Vårpropositionen: 15 Förslag til statsbudget: 13 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 1 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 12 Utgiftsområde 19: 2 Utgiftsområde 24: 10
	2004	Vårpropositionen: 7 Förslag til statsbudget: 8 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 14 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 6
	2005	Vårpropositionen: 5 Förslag til statsbudget: 10 Utgiftsområde 2: 1 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 2 Utgiftsområde 16: 15 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 11
OECD	2001	Vårpropositionen: 50 Förslag til statsbudget: 22 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 47 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 2
	2002	Vårpropositionen: 30 Förslag til statsbudget: 23 Utgiftsområde 2: 3 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 106 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 8
	2003	Vårpropositionen: 35 Förslag til statsbudget: 33 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 4 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 57 Utgiftsområde 19: 3 Utgiftsområde 24: 12
	2004	Vårpropositionen: 18 Förslag til statsbudget: 23 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde

		16: 52 Utgiftsområde 19: 2 Utgiftsområde 24: 10
	2005	Vårpropositionen: 14 Förslag til statsbudget: 23 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 22 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 9
EU	2001	Vårpropositionen: 473 Förslag til statsbudget: 416 Utgiftsområde 2: 41 Utgiftsområde 13: 49 Utgiftsområde 14: 21 Utgiftsområde 16: 358 Utgiftsområde 19: 42 Utgiftsområde 24: 101
	2002	Vårpropositionen: 337 Förslag til statsbudget: 334 Utgiftsområde 2: 75 Utgiftsområde 13: 69 Utgiftsområde 14: 31 Utgiftsområde 16: 461 Utgiftsområde 19: 29 Utgiftsområde 24: 174
	2003	Vårpropositionen: 404 Förslag til statsbudget: 318 Utgiftsområde 2: 142 Utgiftsområde 13: 64 Utgiftsområde 14: 77 Utgiftsområde 16: 447 Utgiftsområde 19: 42 Utgiftsområde 24: 182
	2004	Vårpropositionen: 126 Förslag til statsbudget: 83 Utgiftsområde 2: 40 Utgiftsområde 13: 22 Utgiftsområde 14: 24 Utgiftsområde 16: 118 Utgiftsområde 19: 10 Utgiftsområde 24: 79
	2005	Vårpropositionen: 98 Förslag til statsbudget: 103 Utgiftsområde 2: 45 Utgiftsområde 13: 17 Utgiftsområde 14: 41 Utgiftsområde 16: 92 Utgiftsområde 19: 13 Utgiftsområde 24: 123
Japan	2001	Vårpropositionen: 25 Förslag til statsbudget: 21 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2002	Vårpropositionen: 19 Förslag til statsbudget: 21 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 6 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
	2003	Vårpropositionen: 26 Förslag til statsbudget: 15 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 7 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3
	2004	Vårpropositionen: 13 Förslag til statsbudget: 15 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 8 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3
	2005	Vårpropositionen: 25 Förslag til statsbudget: 18 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 5 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3
USA	2001	Vårpropositionen: 11 Förslag til statsbudget: 3 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 6 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3
	2002	Vårpropositionen: 7 Förslag til statsbudget: 4 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16:

		45 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3
	2003	Vårpropositionen: 76 Förslag til statsbudget: 67 Utgiftsområde 2: 3 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 3 Utgiftsområde 16: 20 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 6
	2004	Vårpropositionen: 66 Förslag til statsbudget: 79 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 3 Utgiftsområde 16: 10 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 9
	2005	Vårpropositionen: 80 Förslag til statsbudget: 48 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 6 Utgiftsområde 16: 11 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 8
Landspesifikke ord	Budsjettår	Plassering i budsjettdokument (overordnet, konkrete budsjettiltak) og antall forekomster
1999/2000:71, "Vissa organisationsfrågor inom näringspolitiken"	2001	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 4
	2002	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 1 Utgiftsområde 24: 1
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0+0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Regeringsförklaring 1. oktober 2002	2003	Vårpropositionen: 1 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 2 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Regeringsförklaring 16 september 2003	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 3

Ds 2004:36, Innovativa Sverige - en strategi för tillväxt. genom förnyelse	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 1 Förslag til statsbudget: 1 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 2 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 5
”EU:s tillväxtstrategi- Lissabonstrategin i halvtid 2005”	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Regeringsförklaring 16 september 2004	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Prop. 1999/2000:81, Forskning för framtiden - en ny organisation för forskningsfinansiering	2001	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 1 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2002	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24:
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 1 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
2000/2001:3, Forskning och förnyelse	2001	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 6 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 4
	2002	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 14 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 2
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 12 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 7 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1

	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 3 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
Prop 2001/2002:2 - FoU och samverkan i Innovationssystemet	2002	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 4 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 7 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 2
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 5 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
	2005	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 1 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 1
Prop 2004/05:80 - Forskning för ett bättre liv	2005	Vårpropositionen: 4 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
Prop 2001/2002:175, Ett system för individuell kompetensutveckling	2002	Vårpropositionen: Begrep forekommer 3 ganger, men ikke som proposisjonsreferanse Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2003	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 0 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2004	Vårpropositionen: 0 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 1 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0
	2005	Vårpropositionen: 1 Förslag til statsbudget: 0 Utgiftsområde 2: 0 Utgiftsområde 13: 0 Utgiftsområde 14: 3 Utgiftsområde 16: 0 Utgiftsområde 19: 0 Utgiftsområde 24: 0

Vedlegg 3: Intervjuguide og referater fra supplerende intervjuer

Intervjuenes funksjon er begrenset til å være korrigerende ved at de genererer problemstillinger som ikke fanges opp i analysen og supplerer og korrigerer tolkningene av funnene.

Intervjuene er strukturerte åpne intervjuer som er bygd opp over en tredelt lest:

- En gruppe *spesifikke* fellesspørsmål som jeg ønsker skal besvare spørsmål som er gjennomgående etter at primær- og sekundærstudiene er gjennomført.
- En gruppe *åpne* fellesspørsmål som er ment å invitere til synspunkter uten særlige foregående føringer
- En gruppe landsspesifikke spørsmål

Spesifikke fellesspørsmål

Hvor vanlig er det innenfor ditt lands budsjett-tradisjon å gjengi eller referere til andre politiske dokumenter – herunder sektordokumenter som handlingsplaner osv. – i budsjettdokumentene?

En gjennomgang av budsjettdokumentene i Storbritannia, Sverige og Danmark tyder på at det med utgangspunkt i innovasjonspolitiske begrunnelser legges vekt på å styrke samspill og samarbeid innen og på tvers av politikkområder i den aktuelle perioden (2001-2005) og at antallet området som ”innlemmes” i innovasjonspolitikken utvides til bl.a. å gjelde miljøpolitikk og samferdsel. Likevel kan det virke som om denne perioden fortsatt er slik at kommersialisering av forskning, dvs. samspill mellom forskning og næringsliv er den klart viktigste samarbeidsdimensjonen. Stemmer dette med din oppfatning?

I hvilken grad oppfatter du forbildeimport, dvs. inspirasjon fra andre land, som en relevant dimensjon i utviklingen av innovasjonspolitikken i ditt land?

Åpne fellesspørsmål

Du har nå lest sammendraget med oppgavedesign og hovedkonklusjoner (samt eventuelt hele eller deler av det relevante kapittelet for ditt land). Er det noen sentrale dimensjoner i den innovasjonspolitiske diskursen i ditt land, som du opplever at jeg har oversett?

Hvordan opplever du forholdet mellom diskursen knyttet til behovet for innovasjon og diskursen knyttet andre overordnet politikkområder, f.eks. makroøkonomisk stabilitet i ditt land?

Landsspesifikke spørsmål

Storbritannia

The material indicates that The Lambert Review is widely read and possibly implemented (78 references in Spending Review 2004 alone), while other innovation policy related documents are scarcely referred to at all. Does this in your view reflect a bias in British innovation policy towards research-business co-operation?

I notice that action plans like "Opportunity for All in a World of Change" are seldom referred to directly in the budgetary documents. At the same time there's a regular chapter in the Budget and Pre-Budget-report with the same title. There are other similar examples. Is there a tradition that sector documents serve as direct input to the central budgetary documents without being referred to?

Danmark

Budsjettdokumentene i den aktuelle perioden gjenspeiler i liten eller ingen grad den form for overordnet innovasjonspolitisk tenkning som vi finner i Storbritannia og i noen grad i Sverige. De gjenspeiler heller ikke den tankegang vi finner i *Vækst med vilje* (eller mye senere i *InnovationDanmark 2007-2010*). Likevel begrunnes mange

tiltak med at det skal styrke samarbeidet i innovasjonssystemet eller liknende.

Hvordan tolker du dette funnet?

Sverige

I motsetning til for eksempel England tyder de svenske dataene på at ideen om en sentral innovasjonspolitikk for en stor del lever i enkelte sektordokumenter og ikke i de overordnede dokumentene først i 2004-2005. Er det din oppfatning at det i lengre tid var departementene med ansvar for forskningspolitikk og næringspolitikk som var drivere for en tanke om en bred innovasjonspolitikk, og at sentralt hold i liten grad fanget opp en systemtankegang på dette området før publikasjonen av *Innovativa Sverige*?

Intervju med Paul Cunningham

UTGANGSPUNKT: MIN OVERSETTELSE AV SPØRSMÅLSTEKST. TRANSKRIPSJON AV TELEFONSAMTALE.

SPØRSMÅL: To what extent is it common within the budgetary tradition of your country to refer to or reproduce part of other political documents – such as sectorspecific action plans etc. – in the central budget documents?

SVAR: It is more common to *reflect* the documents in the budget rather than referring to them. There has been great emphasis on making the budget documents readable. For instance the budget chapter *Opportunity for all* is likely to reflect the strategy documents by partially the same name without necessarily referring to them. A notable exception is the Science and Innovation Framework 2004-2014 due to its importance.

SPØRSMÅL: A close reading of budget documents in the period 2001-2005 in UK, Sweden and Denmark might indicate that there's a tendency to encourage co-operation and increased interplay within and across policy sectors based in an innovation policy rationale. Furthermore the analysis seems to indicate that the numbers of fields "incorporated" within "innovation policy" is extended to new areas, for instance transport and environment protection. At the same time there are indications that the main focus still lies with business-university co-operation and interplay. Is this consistent with your observations?

SVAR: There is obviously a focus on interplay within the innovation system. This is ongoing and can be found in the ongoing Crest peer review [Crest er et av Eus forsknings- og innovasjonsfora, min anmerkning]. The

---

british innovation policy has a “broader definition”, and environmental policy is an example of an area which is also considered from an innovation perspective.

SPØRSMÅL: To what extent do you perceive the import of foreign models, or foreign inspiration, as a relevant dimension in the development of the innovation policy in your country?

SVAR: By and large there is a clear British twist to the innovation policy formulation based on an understanding of national necessity. The budget tradition aims at the long term and the innovation policy is given a broad and stable presentation. There is however policy learning going on. An example of policy learning would be the introduction of an RnD tax incentive in 2000-2001. There was no British tradition of using tax incentives in this manner, but the measure was introduced in a number of countries. A study was commissioned and after review of the findings the reform was formulated and introduced.

SPØRSMÅL: Having read the summary and main conclusions (and main findings in the country study). Are there any central dimensions in the innovation policy related discourse in your country that you have the impression that I am missing?

SVAR: It would seem that you cover the relevant dimensions.

SPØRSMÅL: How do you perceive the relationship between the discourse associated with innovation policy and the discourse associated to other transectorial policy areas, e. g. macroeconomic stability?

SVAR: I do not perceive opposition or contradiction between the two in British politics. The idea seems to be that government has two levers. The big lever in the form of macroeconomic stability, which has been found to be a favourable climate for economic growth, and the smaller lever in the form of innovation policy. These are perceived as complimentary and not in opposition.

In fact the Treasury has had a focus on innovation by commissioning reports on innovation et cetera. Given that the Treasury has this role, there has been a debate on the need for the Department of Trade and Industry, but no debate on the need for innovation policy as such.

SPØRSMÅL: The material indicates that The Lambert Review is widely read and possibly implemented (78 references in Spending Review 2004 alone), while other innovation policy related documents are scarcely referred to at all. Does this in your view reflect a bias in British innovation policy towards research-business co-operation?

SVAR: This is understandable regarding the three main strands in British innovation policy with emphasis on:

- increasing RnD-funding
- adequate supply of skilled labour
- achieving knowledge transfer through the functioning linkages between research and business.

So when a thorough and wide-ranging report addresses these questions while a policy initiative like the Science & Innovation Framework is being launched, it's logical that it is widely read.

SPØRSMÅL: I notice that action plans like "Opportunity for All in a World of Change" are scarcely referred to directly in the budgetary documents. At the same time there's a regular chapter in the Budget and Pre-Budget-report with the same title. There are other similar examples. Is there a tradition that sector documents serve as direct input to the central budgetary documents without being referred to?

SVAR: Intervjuer og intervjuobjekt var enige om at dette spørsmålet var dekket innledningsvis.

Intervju med Kaare Aagaard

BESVART SKRIFTLIG PÅ E-POST

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Kaare Aagaard [mailto:ka@cfa.au.dk]

Emne: RE: Master thesis re: innovation policy coordination

Hej Eivind

Først og fremmest, de 30 minutter du i første omgang angav at vi maks. skulle bruge samlet set, er et noget urealistisk estimat. Jeg har nu alligevel forsøgt at svare kortfattet på en række af dine spørgsmål, som de står her, men det betyder til gengæld at jeg ikke også kan afse tid til et telefoninterview. Jeg har enormt travlt i øjeblikket og er nødt til at koncentrere mig om mine hovedopgaver. Desværre

Håber alligevel du kan bruge det til noget, selvom det ikke er en type spørgsmål, der lægger op til korte svar.

Held og lykke med opgaven

Mvh.

Kaare

8.1 Spesifikke fellesspørsmål

Hvor vanlig er det innenfor ditt lands budsjett-tradisjon å gjengi eller referere til andre politiske dokumenter -- herunder sektordokumenter som handlingsplaner osv. -- i budsjettdokumentene?

En gjennomgang av budsjettdokumentene i Storbritannia, Sverige og Danmark tyder på at det med utgangspunkt i innovasjonspolitiske begrunnelser legges vekt på å styrke samspill og samarbeid innen og på tvers av politikkområder i den aktuelle perioden (2001-2005) og at antallet områder som "innlemmes" i innovasjonspolitikken utvides til bl.a. å gjelde miljøpolitikk og samferdsel. Likevel kan det virke som om det i denne perioden fortsatt er slik at kommersialisering av forskning, dvs. samspill mellom forskning og næringsliv er den klart viktigste samarbeidsdimensjonen. Stemmer dette med din oppfatning?

SVAR: Ja, det stemmer godt overens med min opfattelse. Øget samarbejde mellem forskning og erhvervsliv har været et hovedmål for den nuværende regering. Ofte har ønsket dog taget udgangspunkt i en lidt forsimplet lineær opfattelse af innovationsprocessen. Men i stigende grad er fokus også blevet bredt ud til en række andre politikområder. Senest er det især energi og miljøområdet, der har været i fokus i Danmark, men også sammenkædningen med uddannelsespolitikken og arbejdsmarkedspolitikken er blevet tillagt stor vægt i den innovationspolitiske debat på det seneste.

I hvilken grad oppfatter du forbildeimport, dvs. inspirasjon fra andre land, som en relevant dimensjon i utviklingen av innovasjonspolitikken i ditt land?

SVAR: Danmark lader sig i høj grad inspirere af udviklingen i andre lande samt EU og OECD. Selvom Danmark i mange henseender opfattes som et foregangsland, vil man kunne genfinde de samme typer af initiativer i en række andre lande. Det særlige for Danmark er således ikke originale løsninger på innovationspolitiske problemstillinger, men nok i højere grad at der sker så mange gennemgribende ændringer inden for en meget kort tidshorison.

8.2 Åpne fellesspørsmål

Du har nå lest sammendraget med oppgavedesign og hovedkonklusjoner. Er det noen sentrale dimensjoner i den innovasjonspolitiske diskursen i ditt land, som du opplever at jeg har oversett?

SVAR: Det er et utroligt omfattende område. Jeg kender ikke nok til dit projekt til at vurdere om alle relevante aspekter er medtaget.

Hvordan opplever du forholdet mellom diskursen knyttet til behovet for innovasjon og diskursen knyttet andre overordnet politikkområder, f.eks. makroøkonomisk stabilitet i ditt land?

SVAR: De er tæt knyttet sammen. Innovation ses af næsten alle aktører som det der skal sikre den økonomiske udvikling på lang sigt. Det kommer i særlig grad til udtryk i Globaliseringsstrategien fra 2006.

8.3 Landsspesifikke spørsmål

8.3.2 Danmark

Budsjettdokumentene i den aktuelle perioden gjenspeiler i liten eller ingen grad den form for overordnet innovasjonspolitisk tenkning som vi finner i Storbritannia og i noen grad i Sverige. De gjenspeiler heller ikke den tankegang vi finner i ”Vækst med vilje” (eller mye senere i InnovationDanmark 2007-2010).

Likevel begrunnes mange tiltak med at det skal styrke samarbeidet i innovasjonssystemet eller liknende.

Hvordan tolker du dette funnet?

SVAR: Denne tankegang er nok først blevet tydelig fra Globaliseringsstrategien fra 2006 og frem. Men i den strategi synes jeg til gengæld også at den er meget tydelig. Men det er rigtigt at denne tankegang var mindre tydelig i perioden frem til 2005, som du beskæftiger dig med.

Intervju med Patrik Sandgren

UTGANGSPUNKT: MIN OVERSETTELSE AV SPØRSMÅLSTEKST. TRANSKRIPSJON OG OVERSETTELSE AV TELEFONSAMTALE.

SPØRSMÅL: Hvor vanlig er det innenfor ditt lands budsjett-tradisjon å gjengi eller referere til andre politiske dokumenter – herunder sektordokumenter som handlingsplaner osv. – i budsjettdokumentene?

SVAR: Innovasjonspolitikken pleier ikke stå i sentrum. Makrofaktorene er klart de viktigste. Innen sektordokumentene har forskningsproposisjoner størst gjennomslag. Innovativa Sverige omfatter også nesten bare Utbildningsdepartementet og Näringsdepartementet. Vinnova skulle i utgangspunktet favne videre enn forskningspolitikk, men driver i praksis nesten bare med næringsrettet forskning. Da Vinnova ble opprettet lå det en tanke om økt samspill i innovasjonssystemet til grunn, men det har vært og er usikkerhet rundt håndteringen av denne rollen.

SPØRSMÅL: En gjennomgang av budsjettdokumentene i Storbritannia, Sverige og Danmark tyder på at det med utgangspunkt i innovasjonspolitiske begrunnelser legges vekt på å styrke samspill og samarbeid innen og på tvers av politikkområder i den aktuelle perioden (2001-2005) og at antallet områder som ”innlemmes” i innovasjonspolitikken utvides til bl.a. å gjelde miljøpolitikk og samferdsel. Likevel kan det virke som om denne perioden fortsatt er slik at kommersialisering av forskning, dvs. samspill mellom forskning og næringsliv er den klart viktigste samarbeidsdimensjonen. Stemmer dette med din oppfatning?

SVAR: [Intervjuer og intervjuobjekt var enige om at dette spørsmålet delvis var besvart ovenfor, men Sandgren påpekte rollen som nye områder, ikke minst miljøetsatsing og miljøteknologi spiller som innovasjonspolitisk drivkraft].

SPØRSMÅL: I hvilken grad oppfatter du forbildeimport, dvs. inspirasjon fra andre land, som en relevant dimensjon i utviklingen av innovasjonspolitikken i ditt land?

SVAR: Innovativa Sverige var inspirert av Eus innovasjonsstrategier. Näringsdepartementet er opptatt av å lære av Europa. Innovativa Sverige har lite sammenheng mellom tiltak og visjon. Vinnova er for sin del vel så opptatt av en global kontekst og global benchmarking. Foruten Eu er særlig Finland er stort forbilde for Vinnova, men også USA, Japan, Kina og India. Vi er opptatt av nye markeder og av å lære av industripolitikken i disse.

Åpne fellesspørsmål

SPØRSMÅL: Du har nå lest sammendraget med oppgavedesign og hovedkonklusjoner (samt eventuelt hele eller deler av det relevante kapittelet for ditt land). Er det noen sentrale dimensjoner i den innovasjonspolitiske diskursen i ditt land, som du opplever at jeg har oversett?

SVAR: En dimensjon du muligens ikke har lagt tilstrekkelig vekt på er stivhengighet. Historikken i svensk industripolitikk legger viktige føringer, bl.a. i form av den sterke offentlige-private industrielle satsinger på for

---

eksempel Ericsson og Astra Zeneca. Satsinger på IT-sektoren og forskjellige industrier følger i dette mønsteret. Dette viser bl.a. tilbake til Dahmens tankegods som i virkeligheten er Porter-inspirert klyngetenkning før Porter. Det er en utfordring å finne en ny rolle for staten . Globalisering har truet den gamle industripolitikken og gjort innovasjonspolitik viktigere. Samtidig som den gamle tradisjonen er sterk, preger innovasjonspolitiske miljøer i Lund og Uppsala mye av konseptutviklingen. Miljøteknologi og miljøsatsing fungerer som en viktig innovasjonspolitisk drivkraft.

SPØRSMÅL: Hvordan opplever du forholdet mellom diskursen knyttet til behovet for innovasjon og diskursen knyttet til andre overordnet politikkområder, f.eks. makroøkonomisk stabilitet i ditt land?

SVAR: Makroøkonomien er klart mer sentral og fokus er på store mål som FOU-andel av BNP. Det er liten politisk debatt om innovasjon og nesten ingen budsjettdebatt om innovasjon. Finansdepartementet er ikke engasjert på dette feltet.

Landsspesifikke spørsmål

Sverige

SPØRSMÅL: I motsetning til for eksempel England tyder de svenske dataene på at ideen om en sentral innovasjonspolitikk for en stor del lever i enkelte sektordokumenter og ikke i de overordnede dokumentene først i 2004-2005. Er det din oppfatning at det i lengre tid var departementene med ansvar for forskningspolitikk og næringspolitikk som var drivere for en tanke om en bred innovasjonspolitikk, og at sentralt hold i liten grad fanget opp en systemtankegang på dette området før publikasjonen av *Innovativa Sverige*?

[Spørsmålet er besvart tidligere under de første spørsmålene.]